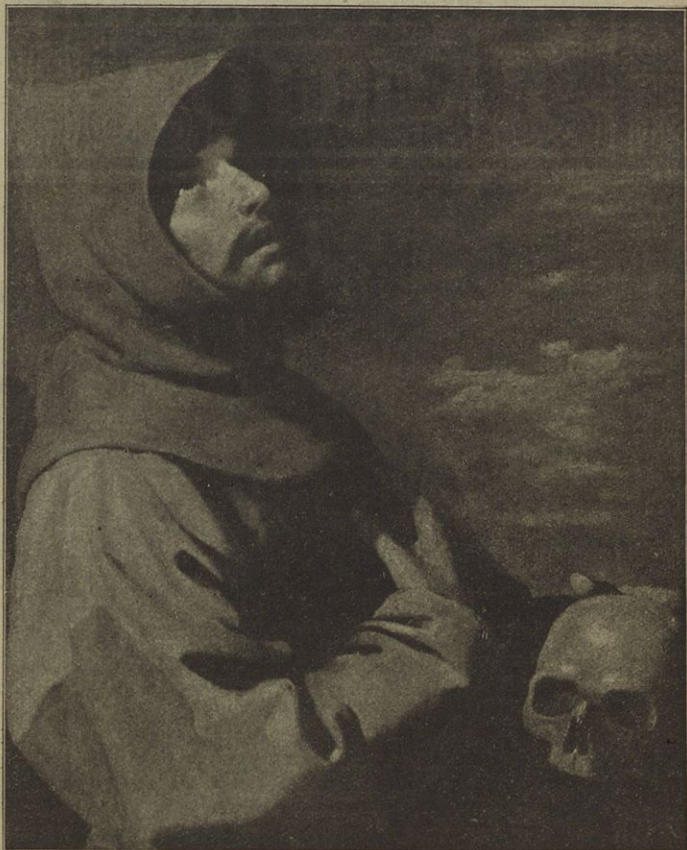
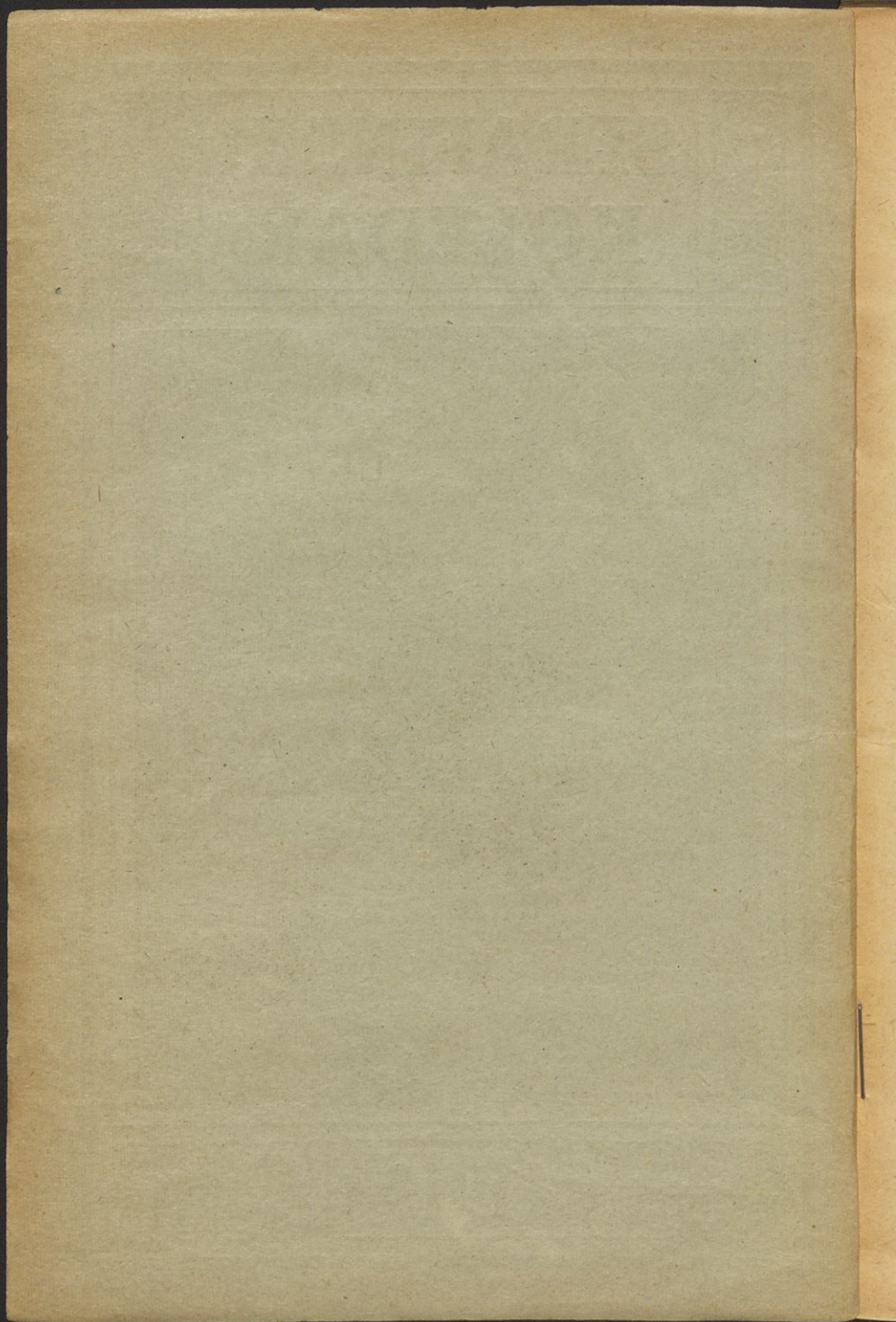

40.449. 5. M. h.

SERAFINSKI KOLEDAR

❖ 1919 ❖

SERAFINSKI KOLEDAR

ZA
NAVADNO LETO

1919

ZALOŽILO IN IZDALO „CVETJE“.

Natisnil A. Slatnar v Kamniku.

Rodopis avstrijske cesarske rodovine.

Cesar:

Karol I. (Franc Jožef), rojen dne 17. avgusta 1887 na gradu Persenbeug na Nižjem Avstrijskem, je prevzel cesarstvo dne 21. novembra 1916.

Cesarica:

Cita (Marija, Adelgunda-Mihaela, Rafaela, Gabriela-Jožefa, Antonija, Alojzija-Neža), hči vojvode Roberta I. Parmškega in vojvodinje Marije Antonije, roj. princezinje Braganške in kraljčine Portugalske, rojena dne 9. maja 1892 na Gradu Pianore, nadškofije Luka na Laškem, poročena dne 21. oktobra 1911 na gradu Schwarza na Nižjem Avstrijskem.

Otroci:

Cesarjevič: Franc Jožef Oton, rojen v Wartholzu dne 20. nov. 1912;

Cesarična: Adelajda, rojena dne 3. januarja 1914;

Nadvojvoda Robert Karol Ludovik, rojen v Schönbrunnu dne 8. februarja 1915;

Nadvojvoda Feliks Friderik Avgust, rojen dne 31. maja 1916.

Nadvojvoda Karol Ludovik, rojen dne 10. marca 1918.

Stariši Nj. Veličanstva:

Nadvojvoda † Oton Franc Jožef, brat umrlega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, Avstrija Este, rojen v Gradcu dne 21. aprila 1865, umrl 1. novembra 1906, in nadvojvodinja **Marija Jožefa** (Lujiza Filipina), hči princa Jurija Saksonskega, rojena dne 31. maja 1867.

Cesarjev brat:

Nadvojvoda Maksimilijan Evgen, rojen dne 13. aprila 1895.

Navadno leto 1919

ima 365 dni (med temi 65 nedelj in praznikov po starem štetju) ter se začne in konča s sredo.

Začetek leta 1919.

Občno in državno leto se začne na novega leta dan, 1. januarja.

Cerkveno leto se začne na 1. adventno nedeljo.

Godovinsko število.

Zlato število . . . 1	Rimsko število . . . 2
Epakta ali lunino kazalo XXIX	Nedeljska črka . E
Solnčni krog . . . 24	Letni vladar: Solnce.

Letni časi.

Pomlad se začne 21. marca ob 5 ^h 19 pop.	Jesen se začne 23. sept. ob 3 ^h 35 zjtr.
Poletje se začne 22. jun. ob 12 ^h 54 pop.	Zima se začne 22. dec. ob 10 ^h 27 zvč.

Premakljivi prazniki.

Septuagesima 16. februarja.	Binkoštna nedelja 8. junija.
Pepelnica 5. marca.	Sv. Trojica 15. junija.
Velika noč 20. aprila.	Sv. Rešnje Telo 19. junija.
Križev teden 26., 27. in 28. maja.	Srce Jezus. 27. junija.
Vnebohod Kristusov 29. maja.	1. adventna nedelja 30. novembra.
Od Božiča do Pepelnice je 10 tednov.	

Kvaterni in drugi posti.

- I. kvatre, spomladanske ali postne, 12., 14. in 15. marca.
- II. kvatre, letne ali bink., 11., 13. in 14. junija.
- III. „ jesenske, 17., 19. in 20. sept.
- IV. „ pozimske ali adventne, 17., 19. in 20. decembra.

Dnevi pred prazniki ali vigilije:

Vigilija binkoštna 7. junija, sv. Petra in Pavla 28. junija, vnebovzetja Dev. Marije 14. avg., vseh svetnikov 31. oktobra, brezmadežnega spočetja 7. dec., božična 24. dec. in vigilija sv. Frančiška (za 3 redove sv. Frančiška) 3. oktobra. — Kvaterni in drugi posti so s križcem (†) zaznamovani.

Znamenja za lunine krajece.

Mlaj ☾ | Ščep, polna luna ☽
Prvi krajec . . . ☾ | Zadnji krajec . ☾

Solnčni in lunini mrki leta 1919.

Leta 1919. bosta solnce dvakrat, luna pa enkrat mrknila, izmed katerih mrkov se bo v srednji Evropi videl le mrk lune.

1. Popolni solnčni mrk se prične 29. maja ob 11^h33 in neha ob 4^h44. Ta mrk bo viden v Južni Ameriki, v Afriki in južni Arabiji.

2. Delni mrk lune se prične 7. novembra ob 7^h11 zvečer in neha 8. novembra ob

1^h29 ponoči. Ta mrk bo viden v Evropi, Aziji, izvzemši vztočno, Afriki in Ameriki.

3. Solnčni mrk v kolobaru se prične dne 22. novembra ob 1^h14 pop. in neha ob 7^h13 zvečer. Ta mrk bo viden v Srednji Ameriki, v Angliji, Španiji, Franciji, v severni Italiji in v severni Afriki.

Cerkveni prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do Božiča — in od Pepelnice do Velikonočnega ponedeljka.

Državni prepovedani časi.

Igre v gledališčih, javni plesi in bali so prepovedani: na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, presv. Rešnj. Telesa in božični dan.

Druge veselice, na pr. koncerti, besede, godbe itd. so prepovedane: zadnje tri dni velikega tedna in 24. decembra.

Ključ,

s katerim vreme za celo leto naprej vsakdo lahko zvê, ako le vé, kdaj se luna spremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščep ☽, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾. — Ta ključ je napravil veleučeni, slavní zvezdoslovec J. W. Heršelj, in dunajska kmet. družba ga je l. 1839. spoznala za najbolj zanesljivega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni:

Ob uri	Po letu	Po zimi
od 12—2 popoldne	veliko dežja	sneg in dež
od 2—4 popoldne	spremenljivo	lepo in prijetno
od 4—6 popoldne	lepo	lepo
od 6—10 zvečer	lepo ob severu ali zapadn. dež ob jugu ali jugozap.	dež in снег ob jugu ali zapadniku
od 10—12 po noči	lepo	lepo
od 12—2 po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2—4 zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4—6 zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6—10 dopoldne	spremenljivo	dež ob severozapadniku, sneg ob vzhodniku
od 10—12 opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Celo leto se razdeli na dva dela, t. j. leto in zimo; za leto velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo. — Da se na ta ključ more zanašati bolj, kakor na druge koledarje, o tem sem se že več let prepričal. B. L., župnik.

Januar

1	Sreda	Novo leto. V. O., P. O.	
2	Četrtek	Bl. Bentivolij in bl. Gerard, sp. 1. reda.	☉
3	Petek	Osmina sv. Janeza evangelista.	
4	Sobota	Bl. Angela Fulginijska, vdova 3. reda.	
7 Ko je bil Herod umrl. Mat. 2, 19—23.			
5	Nedelja	Presv. Ime Jezus. P. O.	
6	Pondelj.	Razglasenje Gospodovo. V. O., P. O.	
7	Torek	Med osmino.	
8	Sreda	Med osmino.	
9	Četrtek	Med osmino.	☾
10	Petek	Med osmino.	
11	Sobota	Med osmino; sv. Higinij, papež mučenec.	
2 Dvanajstletni Jezus v templju. Luk. 2, 42—52.			
12	Nedelja	1. po razglasenju Gospodovem.	
13	Pondeljek	Osmina.	
14	Torek	Sv. Hilarij, škof, cerk. učenik; sv. Feliks, muč.	
15	Sreda	Sv. Pavel puščavnik; sv. Maver, opat.	
16	Četrtek	Sv. Berard in tovariši, muč. 1. reda. P. O.	☼
17	Petek	Sv. Anton, opat.	
18	Sobota	Sv. Petra stol v Rimu; sv. Priska, dev. muč.	
3 O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2, 1—11.			
19	Nedelja	2. po razglasenju Gosp.: P. O. v kapuc. cerk.	
20	Pondeljek	Sv. Fabijan in Sebastijan, mučenca.	
21	Torek	Sv. Neža, devica, mučenka.	
22	Sreda	Sv. Vincencij in Anastazij, mučenca.	
23	Četrtek	Zaroka bl. Dev. Marije; sv. Emerencijana, d. m.	
24	Petek	Sv. Timotej, škof mučenec.	☼
25	Sobota	Spreobrnjenje sv. Pavla apostola.	
4 Jezus ozdravi gobavega. Mat. 8, 1—13.			
26	Nedelja	3. po razgl. Gosp.: Sv. Družina.	
27	Pondeljek	Sv. Janez Zlatoust, škof, cerkveni učenik.	
28	Torek	Bl. Rogerij in bl. Egidij Lavr., spozn. 1. reda.	
29	Sreda	Sv. Frančišek Saleški, škof, cerkveni učenik.	
30	Četrtek	Sv. Hijacinta Mariskotova, dev. 3. r. P. O.	
31	Petek	Bl. Ludovika in bl. Pavla, vd. 3. r. P. O.	
Dan zraste za 1 uro 1 min. Dan je dolg 8 ur 26 minut do 9 ur 27 minut.			

Mlaj dne 2.
ob 9:24 dop.
(dež in sneg).

Prvi krajec
dne 9.
ob 11:55 dop.
(mrzlo in ve-
trovno).

Ščep dne 16.
ob 9:44
(sneg).

Zadnji krajec
dne 24.
ob 5:22 zjtr.
(sneg).

Februar

1	Sobota	Bl. Andrej Konti, sp. 1. r.; P. O.	☾	Mlaj dne 1. ob 12·7 (mrzlo).
5	O Gospodovi ladjici. Mat. 8, 23—27.			
2	Nedelja	4. po razglaš. Gosp.: Svečnica , V. O., P. O.		Prvi krajec dne 7. ob 7·52 zvč. (sneg in dež).
3	Pondeljek	Bl. Odorik, sp. 1. r. P. O. ; sv. Blaž, šk. muč.		
4	Torek	Sv. Jožef Leoniški, sp. r. P. O.		
5	Sreda	Sv. Peter Krstnik in tov. jap. m. 1. in 3. r. P. O.		
6	Četrtek	Sv. Tit, škof; sv. Doroteja, dev. muč.		
7	Petek	Bl. Egidij Marija, sp. 1. r.; sv. Romuald, opat. ☾		
8	Sobota	Sv. Janez Matski, sp.		
6	O dobrem semenu. Mat. 13, 24—30.			
9	Nedelja	5. po razglašenju Gosp.: sv. Ciril, Aleks., šk.		Ščep dne 15. ob 12·38 pon. (mrzlo).
10	Pondeljek	Sv. Skolastika, devica.		
11	Torek	Prikazanje Marije brezmadežne v Lurdu.		
12	Sreda	Sv. ustanovitelji reda služabnikov Marijinih.		
13	Četrtek	Bl. Janez Triorski, muč. 1. reda.		
14	Petek	Bl. Joana Valeška, vd.; sv. Valentin, muč.		
15	Sobota	Sv. Favstin in Jovita, m.; preneš. sv. Antona P. ☾		
7	O delavcih v vinogradu. Mat. 20, 1—16.			
16	Nedelja	1. predp.: bl. Filipa Mareriška, dev. 2. r.		
17	Pondeljek	Sv. Hilarij, škof, cerk. uč.		
18	Torek	Sv. Simeon, škof, mučenec.		
19	Sreda	Sv. Konrad, sp. 3. reda P. O.		
20	Četrtek	Bl. Peter Trejski, sp. 1. r.		
21	Petek	Sv. Angela Mériči, dev. 3. r. P. O.		
22	Sobota	Sv. Marjeta Kort., spokorn. 3. r. P. O.		
8	Prilika o sejavcu in semenu. Luk. 8, 4—15.			
23	Nedelja	2. predp.: sv. Peter Damijan, šk., c. uč. ☾		Zadnji krajec dne 23. ob 2·48 pon. (mrzlo).
24	Pondeljek	Sv. Matija, apostol.		
25	Torek	Bl. Sebastijan Apar., sp. 1. r.		
26	Sreda	Bl. Izabela, dev. 2. reda.		
27	Četrtek	Sv. Leander, škof.		
28	Petek	Bl. Antonija Flor., vd. 2. r.		
Dan zraste za 1 uro 28 min.				
Dan je dolg 9 ur 29 minut do 10 ur 57 min.				

Marec

1	Sobota	Sv. Albin, škof.	
9	Jezus ozdravi slepca. Luk. 18, 31—43.		
2	Nedelja	3. predp.: bl. Neža Praška, dev. 3. r.	☉
3	Pondeljek	Sv. Kunigunda.	
4	Torek	Sv. Kazimir, sp.; sv. Lucij I., p. m.	
5	Sreda	† Pepelnica; sv. Janez Jožef, sp. 1. r. P. O.	
6	Četrtek	Sv. Koleta, dev. 2. r. P. O.	
7	Petek	Spomin križevega pota. P. O. , V. O.	
8	Sobota	Sv. Janez od Boga, sp.	
10	Hudobni duh skuša Jezusa. Mat. 4, 1—11.		
9	Nedelja	1. postna: sv. Katar. Bolonjska, dev. 2. r.	☾
10	Pondeljek	Sv. 40 mučencev.	
11	Torek	Bl. Janez Krstnik in bl. Krištof, sp. 1. r.	
12	Sreda	† Kvatre. Sv. Gregor I., papež, cerk. uč.	
13	Četrtek	Bl. Agnelij Piški, spozn. 1. reda.	
14	Petek	† Kvatre. Prenešenje trupla sv. Bonaventure.	
15	Sobota	† Kvatre.	
17	Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17, 1—9.		
16	Nedelja	2. postna: kvatrna.	☼
17	Pondeljek	Sv. Patricij, škof.	
18	Torek	Bl. Salvator, sp. 1. r.; sv. Ciril Jer., šk., c. uč.	
19	Sreda	Sv. Jožef , ženin prebl. D. Marije. V. O., P. O.	
20	Četrtek	Bl. Janez P. in bl. Marka M., sp.; bl. Hipolit, sp.	
21	Petek	Sv. Benedikt, opat.	
22	Sobota	Sv. Benvenut, škof, sp. 1. r. P. O.	
12	Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11, 14—28.		
23	Nedelja	3. postna.	
24	Pondeljek	Bl. Didak Jožef, sp. 1. r. P. O. v kapuc. c.	☿
25	Torek	Oznanjenje bl. Dev. Marije , V. O., P. O.	
26	Sreda	Sv. Emanuel.	
27	Četrtek	Sv. Janez Damaščan, sp. cerkv. učenik.	
28	Petek	Sv. Guntram.	
29	Sobota	Bl. Marija Marija, vdova 3. reda.	
13	Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6, 1—15.		
30	Nedelja	4. postna.	
31	Pondeljek	Sv. Modest, škof.	☼
Dan zraste za 1 uro 47 min. Dan je dolg 11 ur 0 min. do 12 ur 47 min.			

Mlaj dne 2.
ob 12:11 /
(sneg in dež).

Prvi krajec
dne 9.
ob 4:14 zjtr.
(dež).

Ščep dne 16.
ob 4:41 pop.
(lepo).

Zadnji krajec
dne 24.
ob 9:34 zveč.
(dež).

Mlaj dne 31.
ob 10:5 pon.
(lepo).

April

1	Torek	Sv. Hugon, šk.	
2	Sreda	Bl. Leopold Gajški, sp. 1. r.; sv. Frančišek, sp.	
3	Četrtek	Bl. Gandulf in Janez Pinski, sp. 1. r.	
4	Petek	Sv. Benedikt Filadelfijski, sp. 1. r. P. O.	
5	Sobota	Sv. Vincencij Fererjski, sp.	
14 Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8, 46—59.			
6	Nedelja	5. postna: tiha; bl. Marija Krescencija, d. 3. r.	
7	Pondeljek	Bl. Viljem Šiklenski, pušč. 3. r.	Prvi krajec
8	Torek	Bl. Julijan Svetavgušinski, spozn. 1. r.	dne 7.
9	Sreda	Bl. Tomaž Tolentinski, muč. 1. r.	ob 1:39 pon.
10	Četrtek	Bl. Marka Fantuški, spozn. 1. r.	(lepo).
11	Petek	Mati božja 7. žalosti; Sv. Leon I. p. cerk. uč.	
12	Sobota	Bl. Angelj Klavaški, sp. 1. r.	
15 Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21, 1—19.			
13	Nedelja	6. postna: Cvetna ; sv. Hermegild, muč. V. O.	
14	Pondeljek	Veliki pond.: sv. Justin, muč.; V. O.	
15	Torek	Veliki torek: V. O.	Ščep dne 15.
16	Sreda	Velika sreda: slov. spomin sv. Franč.; P. O. V. O.	ob 9:25
17	Četrtek	† Vel. četrtek: V. O.; sv. Anicet, p. muč.	(spre-
18	Petek	† Vel. petek: V. O.; bl. Andrej, sp. 1. r.	menljivo).
19	Sobota	† Vel. sobota: V. O.; bl. Konrad, sp. 1. r.	
16 Jezus vstane od mrtvih. Mark. 16, 1—7.			
20	Nedelja	Velika noč. Vstajenje Gosp.; V. O.	
21	Pondelj.	Velikonočni pond.: sv. Anzelm, šk. cerk. uč.	
22	Torek	Velikonočni torek: bl. Frančišek F., sp. 1. r.	
23	Sreda	Velik. sreda: bl. Egidij Asiški, sp. 1. r.; P. O.	Zadnji krajec
24	Četrtek	Velikon. četrtek: sv. Fidelij, sp. 1. r.; P. O.	dne 23.
25	Petek	Velikonočni petek: sv. Marka, evangelist.	ob 12:21
26	Sobota	Bela sočota: sv. Klet in Marcelin, p. muč.	(veliko dežja)
17 Jezus se prikaže ob zaprtih durih. Jan. 20, 19—31.			
27	Nedelja	Bela ned.: bl. Jakob Ilirjski, sp. 1. r.	
28	Pondeljek	Bl. Lukezij ali Lucij, sp. 3. r.; P. O.	
29	Torek	Sv. Peter, mučenec.	
30	Sreda	Bl. Benedikt Urbinski, sp. 1. r.; P. O.	Mlaj dne 30.
Dan zraste za 1 uro 37 min.			ob 6:30 zjtr.
Dan je dolg 12 ur 50 min. do 14 ur 27 min.			(spre-
			menljivo)

Maj

1	Četrtek	Sv. Filip in Jakob, apostola.	
2	Petek	Sv. Atanazij, škof, cerk. uč.	
3	Sobota	Najdenje sv. Križa.	
18	Jezus dobri pastir. Jan. 10, 11—16.		
4	Nedelja	2. po veliki noči; sv. Monika, vdova.	
5	Pondeljek	Sv. Pij V., papež.	
6	Torek	Sv. Janez pred latinsk. vrati.	
7	Sreda	Sv. Stanislav, škof mučenec.	Prvi krajec
8	Četrtek	Prikazanje sv. Mihaela, arh.	dne 7.
9	Petek	Sv. Gregor Nazijanški, škof cerkv. učenik.	ob 0:34 pon.
10	Sobota	Sv. Antonin, škof; sv. Gordijan in Epimak, m.	(lepo).
19	Jezus napove svoj odhod. Jan. 16, 16—22.		
11	Nedelja	3. po veliki noči: varstvo sv. Jožefa. P. O.	
12	Pondeljek	Bl. Gvido, bl. Benvenut in bl. Jernej, sp. 1. r.	
13	Torek	Sv. Peter Regalat, sp. r. P. O.	
14	Sreda	Bl. Petronila, dev. 2. r.; sv. Bonifacij, muč.	
15	Četrtek	Sv. Janez Krstnik de la Salle, sp.	Ščep dne 15.
16	Petek	Sv. Ubald, škof.	ob 2:1 pon.
17	Sobota	Sv. Paškal Bajlon, sp. 1. r. P. O.	(lepo).
20	Jezus obeča učencem sv. Duha. Jan. 16, 15—14.		
18	Nedelja	4. po vel. noči: sv. Feliks Kant., sp. 1. r. P. O.	
19	Pondeljek	Sv. Ivo, sp. 3. r. P. O. ; sv. Peter Cel., p.	
20	Torek	Sv. Bernardin Sijenski, sp. 1. r. P. O.	
21	Sreda	Bl. Teofil in Krispin Vit., sp. 1. r. P. O.	
22	Četrtek	Bl. Janez Forest, bl. Janez Cet., muč. 1. r.	Zadnji krajec
23	Petek	Bl. Humilijana, vdova 3. r. P. O.	dne 22.
24	Sobota	Marija pomočnica; bl. Janez Pr., m. 1. r.	ob 11:4 pon.
27	Jezus uči o moči molitve. Jan. 16, 23—30.		
25	Nedelja	5. po vel. noči; posveč. cerkve sv. Franč. v Asizu.	
26	Pondeljek	Prošnji pon.: bl. Marija Ana, dev. 3. r.	
27	Torek	Prošnji torek: sv. Beda, sp. cerk. učenik.	
28	Sreda	Prošnja sreda: sv. Avgustin, škof. spozn.	
29	Četrtek	Vnebohod Krist., V. O. ; bl. Štefan, muč.	Mlaj dne 29.
30	Petek	Sv. Ferdinand, kralj, sp. 3. r. P. O.	ob 2:12
31	Sobota	Sv. Petronila, dev. 3. r. P. O.	(dež).
Dan zraste za 1 uro 15 min.			
Dan je dolg 14 ur 31 min. do 15 ur 46.			

Junij

22 Jezus govori o pričevanju Sv. Duha. Jan. 15, 16—27, 16, 1—4.

1	Nedelja	6. po vel. n.: bl. Feliks in Herkulan, sp. 1. r. P. O.
2	Pondeljek	Bl. Baptista Varani, dev. 2. reda.
3	Torek	Bl. Andrej Hispelski, sp. 1. r. P. O.
4	Sreda	Sv. Frančišek Karačijolski, spozn.
5	Četrtek	Sv. Bonifacij, škof mučenec.
6	Petek	Sv. Norbert, škof.
7	Sobota	† bink. sobota: Bl. Pacifik Cer., sp. 1. r.

Prvi krajec
dne 5.
ob 1:22
(nalivi).

23 Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14, 23—31.

8	Nedelja	Binkoštna nedelja. V. O., P. O.
9	Pondelj.	Binkoštni pond.: sv. Primož in Felicijan, m.
10	Torek	Bink. torek: sv. Marjeta, kraljica, vdova.
11	Sreda	† Kvatre. Sv. Barnaba, apostol.
12	Četrtek	Sv. Janez od Sv. Fakunda, sp.
13	Petek	† Kvatre. Sv. Anton Pad., sp. 1. r. P. O. ☺
14	Sobota	† Kvatre. Sv. Bazilij, šk. cerk. uč.

Ščep dne 13.
ob 5:28
(lepo).

24 Meni je dana vsa oblast. Mat. 28, 18—20.

15	Nedelja	Kvatrna ned.: V. O., P. O.; bl. Jolenta, vd. 2. r,
16	Pondeljek	Mati božja vedne pomoči.
17	Torek	Sv. Adolf, šk.
18	Sreda	Sv. Marka in Marcelijan, mučenca.
19	Četrtek	Presv. Rešnje Telo. V. O., P. O.
20	Petek	Bl. Mihelina, vdova 3. reda. P. O.
21	Sobota	Sv. Alojzij, spoznavavec.

Zadnji krajec
dne 21.
ob 6:33 zjtr.
(spre-
menljivo).

25 Prilika o veliki večerji. Luk. 14, 16—24.

22	Nedelja	2. po bink.: sv. Pavlin, škof.
23	Pondeljek	Sv. Eberhard, škof.
24	Torek	Rojstvo sv. Janeza Krstnika. P. O.
25	Sreda	Sv. Viljem, opat.
26	Četrtek	Sv. Janez in Pavel, mučenca.
27	Petek	Presv. Srce Jezusovo, V. O., P. O. ☺
28	Sobota	† Sv. Leon XI., papež.

Mlaj dne 27.
ob 9:53 zveč.
(spre-
menljivo).

26 Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15, 1—10.

29	Nedelja	3. po bink.: Sv. Peter in Pavel , ap. P. O.
30	Pondeljek	Spomin sv. Pavla, apostola.

Dan zraste do dne 22. za 17 minut in se zopet skrči do konca me-
seca za 4 minute. — Dan je dolg 15 ur 48 min. do 16 ur 1 min.

Julij

1	Torek	Presv. Rešnja Kri.	
2	Sreda	Obiskovanje Marije Device. V. O.	
3	Četrtek	Bl. Rajmund Lulij, muč. 3. r.	
4	Petek	Sv. Urh, škof.	
5	Sobota	Sv. Ciril in Metod, škofa.	Prvi krajec dne 5. ob 4'17 zjtr. (dež).
27	O velikem ribjem lovu. Luk. 5, 1—11.		
6	Nedelja	4. pobink.: osmina sv. Petra in Pavla.	
7	Pondeljek	Sv. Lovrenc Brindiški, sp. 1. r. P. O.	
8	Torek	Sv. Elizabeta Portugalska, vdova 3. r. P. O.	
9	Sreda	Sv. Nikolaj in 10 tov. Gorkumski muč. P. O.	
10	Četrtek	Sv. Veronika Julijani, dev. 2. r. P. O.	
11	Petek	Sv. Pij I., papež muč.	
12	Sobota	Sv. Mohor in Fortunat, mučenca.	
28	O farizejski pravičnosti. Mat. 5, 20—24.		
13	Nedelja	5. po bink.: sv. Anaklet, papež muč.	Ščep dne 13. ob 7'2 zjtr. (spremenljivo).
14	Pondeljek	Sv. Bonaventura, šk. cerk. učenik. P. O.	
15	Torek	Bl. Angelina, vd. 3. r. P. O. ; sv. Henrik, cesar.	
16	Sreda	Mati božja karmelska.	
17	Četrtek	Sv. Aleš, spoznavavec.	
18	Petek	Sv. Kamil, sp.; sv. Simforoza in 7 sinov muč.	
19	Sobota	Sv. Vincencij Pavlanski, spoznavavec.	
29	Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8, 1—9.		
20	Nedelja	6. po bink.: sv. Jeronim Emilijanski, sp.	Zadnji krajec dne 20. ob 12'3 (nalivi).
21	Pondeljek	Sv. Prakseda, devica.	
22	Torek	V kapuc. cerkvah: sv. Lovrenc, sp. 1. r. P. O.	
23	Sreda	Sv. Apolinarij, škof muč.	
24	Četrtek	Bl. Kunegunda, dev. 2. r.; bl. Marija Magd.	
25	Petek	Sv. Jakob, apostol; sv. Kristof, muč.	
26	Sobota	Sv. Ana, mati Matere božje.	
30	O lažnivih prerokih. Mat. 7, 15—21.		
27	Nedelja	7. po bink.: bl. Marija Magd. Mar., d. 2. r.	Mlaj dne 27. ob 6'21 zjtr. (premenljivo).
28	Pondeljek	Sv. Nazarij in drugi, mučenci.	
29	Torek	Sv. Marta, dev.	
30	Sreda	Bl. Simon Lipniški, bl. Peter, sp. 1. r.	
31	Četrtek	Sv. Ignacij, spoznavavec.	
Dan se skrči za 55 min.			
Dan je dolg 16 ur 1 min. do 15 ur 6 min.			

Avgust

1	Petek	Sv. Peter v verigah; sv. makabejski mučenci.	
2	Sobota	Posvečenje cerkvice Porcijunkule. P. O.	
31 O krivičnem hišniku. Luk. 16, 1—9.			
3	Nedelja	8. po bink.: Najdenje trupla sv. Štefana, m. ☩	Prvi krajec dne 3. ob 9.11 zveč. (spre- menljivo).
4	Pondeljek	Sv. Dominik, spozn. P. O.	
5	Torek	Marija Devica Snežnica.	
6	Sreda	Spremenjenje Kristusovo.	
7	Četrtek	Bl. Agatangelj in Kasijan, m. 1. r. P. O. v kap. c.	
8	Petek	Sv. Cirijak in drugi, mučenci.	
9	Sobota	Bl. Janez Alvérnjski, sp. 1. r.	
32 Jezus se joka nad Jeruzalemom. Luk. 19, 41—47.			
10	Nedelja	9. po bink.: Sv. Lovrenc, mučenec.	Ščep dne 11. ob 6.39 zveč. (spre- menljivo).
11	Pondeljek	Osm. sv. Dom.; bl. Ludovika Savojska, vd. 2. r. ☩	
12	Torek	Sv. Klara, dev. 2. r. V. O., P. O.	
13	Sreda	Bl. Vincenc Akvilanski, sp. 1. r.; bl. Cik, sp. 3. r.	
14	Četrtek	† Bl. Sanktes, sp. 1. reda.	
15	Petek	Vnebovzetje prebl. D. Marije. V. O.; P. O.	
16	Sobota	Sv. Joahim, oče bl. Dev. Marije.	
33 O farizeju in cestninarju. Luk. 18, 9—14.			
17	Nedelja	10. po bink.: sv. Rok, spoz. 3. r. P. O.	Zadnji krajec dne 18. ob 4.56 (lepo).
18	Pondeljek	Bl. Pavla Mantuanska, d. 2. r.; sv. Agapit, m. ☩	
19	Torek	Sv. Ludovik, škof 1. reda. P. O.	
20	Sreda	Sv. Bernard, opat, cerk. učenik.	
21	Četrtek	Sv. Ivana Frančiška, vdova.	
22	Petek	Marijino sedmero veselje. V. O., P. O.	
23	Sobota	Sv. Filip Benicij, sp.	
34 Jezus ozdravi gluhonemega. Mark. 7, 31—37.			
24	Nedelja	11. po bink.: sv. Jernej, apostol.	Mlaj dne 25. ob 4.37 (lepo).
25	Pondeljek	Sv. Ludovik, kralj, zašč. tretjer. V. O., P. O. ☩	
26	Torek	Bl. Liberať in Timotej Montikulski, sp. 1. r.	
27	Sreda	Sv. Jožef Kalasancij, sp.	
28	Četrtek	Sv. Avgustin, škof cerk. učenik.	
29	Petek	Obglavljenje sv. Janéza Krstnika.	
30	Sobota	Sv. Roza Limanska, devica.	
35 O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10, 23—27.			
31	Nedelja	12. po bink.: Angeljska. P. O.	
Dan se skrči za 1 uro 34 minut.			
Dan je dolg 15 ur 3 min. do 13 ur 29 min.			

September

1	Pondeljek	Bl. Janez P. in Peter S., m. 1. r.; sv. Egidij, opat.	Prvi krajec dne 2. ob 3:22 (spremenljivo).
2	Torek	Sv. Štefan, kralj ogrski.	
3	Sreda	Sv. Evfemija.	
4	Četrtek	Sv. Roža Viterbska, dev. 3. reda. P. O.	
5	Petek	Bl. Gentil, m. 1. reda; sv. Lovrenc Just., škof.	
6	Sobota	Bl. Peregrin, spozn. 1. reda.	
36 Jezus ozdravi 10 gobavih. Luk. 17, 11—19.			
7	Nedelja	13. po bink.: (Na Primorskem angeljska).	Ščep dne 10. ob 4:54 zjtr. (dež).
8	Pondelj.	Rojstvo bl. Dev. Marije. V. O., P. O.	
9	Torek	Bl. Serafina, vdova 3. reda.	
10	Sreda	Bl. Apolinarij in 44 tov. jap. m. 1. in 3. r.	
11	Četrtek	Bl. Bonaventura Barcinonski, sp. 1. reda.	
12	Petek	Presv. Ime Marija. P. O.	
13	Sobota	Bl. Frančišek Kalderolski, sp. 1. reda.	
37 O božji previdnosti. Mat. 6, 24—33.			
14	Nedelja	14. po bink.: povišanje sv. Križa.	Zadnji krajec dne 16. ob 10:32 zvč. (lepo).
15	Pondeljek	Mati božja 7 žalosti.	
16	Torek	Sv. Kornelij in Ciprijan, mučenca.	
17	Sreda	† Kvatre. Vtis. ran sv. Franč. V. O., P. O.	
18	Četrtek	Sv. Jožef Kupertinski, sp. 1. r. P. O.	
19	Petek	† Kvatre. Sv. Januarij in tovariši, muč.	
20	Sobota	† Kvatre. Sv. Evstahij in tovariši, muč.	
38 Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7, 11—16.			
21	Nedelja	Kvatrna, 15. po bink.: sv. Matej, evang.	Mlaj dne 24. ob 5:34 zjtr. (dež).
22	Pondeljek	Sv. Tomaž Viljanovski, škof.	
23	Torek	Najdenje trupla sv. Klare; sv. Lin, papež muč.	
24	Sreda	Sv. Pacifik, sp. 1. r. P. O. ; bl. D. Marija odkup.	
25	Četrtek	Sv. Firmin, škof.	
26	Petek	Bl. Lucija Kalatagironska, dev. 2. reda.	
27	Sobota	Sv. Elzeirij, sp. 3. reda. P. O.	
39 Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14, 1—11.			
28	Nedelja	16. po bink.: bl. Bernardin Feltrijski, sp. 1. r.	
29	Pondeljek	Sv. Mihael, nadangel. P. O.	
30	Torek	Sv. Hijeronim, cerk. učenik.	
Dan se skrči za 1 uro 38 min. Dan je dolg 13 ur 25 min. do 11 ur 47 min.			

Oktober

1	Sreda	Bl. Janez Dukelski, spoznavavec 1. reda.	
2	Četrtek	Sv. Leodegar.	☽
3	Petek	(† za 3 red. sv. Franč.); bl. Felicija Meda, d. 2. r.	
4	Sobota	Sv. Francišek Serafinski. V. O., P. O.	
40 O največji zapovedi. Mat. 22, 34–46.			
5	Nedelja	17. pobink.: rožnovenska; sv. Placid in tov. m.	
6	Pondeljek	Sv. Marija Frančiška, dev. 3. r. P. O.	
7	Torek	Sv. Marka, papež, muč.	
8	Sreda	Sv. Brigita, vdova 3. reda.	
9	Četrtek	Sv. Dijonizij in drugi, muč.	☺
10	Petek	Sv. Francišek Borgija, sp.	
11	Sobota	Osmina sv. Frančiška. P. O.	
41 Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9, 1–8.			
12	Nedelja	18. po bink.: sv. Serafin, sp. 1. r. P. O.	
13	Pondeljek	Sv. Danijel in tovariši, muč. 1. r. P. O.	
14	Torek	Sv. Kalist, papež.	
15	Sreda	Sv. Terezija, devica.	
16	Četrtek	Sv. Maksima, dev.	☾
17	Petek	Sv. Hedviga, vdova.	
18	Sobota	Sv. Luka, evangelist.	
42 Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22, 1–14.			
19	Nedelja	19. po bink.: posvečenje cerkva; P. O.	
20	Pondeljek	Sv. Janez Kancij, spoznavavec.	
21	Torek	Sv. Jakob Strepar, škof 1. reda.	
22	Sreda	Posvečenje cerkva 3 redov sv. Frančiška.	
23	Četrtek	Sv. Janez Kapistran, sp. 1. r. P. O.	☼
24	Petek	Sv. Kristina.	
25	Sobota	Sv. Hrizant in Darija, muč.	
43 Jezus ozdravi kraljčevega sina. Jan. 4, 46–53.			
26	Nedelja	20. po bink.: Bl. Bonaventura, sp. 1. r. P. O.	
27	Pondeljek	Sv. Frumencij, škof.	
28	Torek	Sv. Simon in Juda, apostola.	
29	Sreda	Osmina posvečenja cerkva 3. redov.	
30	Četrtek	Bl. Angelj Akriški, sp. 1. r. P. O.	
31	Petek	† Bl. Krištof in Tomaž Flor., sp. 1. r. P. O.	
Dan se skrči za 1 uro 42 min. Dan je dolg 11 ur 43 min. do 10 ur 01 min.			

Prvi krajec
dne 2.
ob 9-37 spre-
menljivo).

Ščep dne 9.
ob 2-39 spre-
menljivo).

Zadnji krajec
dne 16.
ob 6-5 zjtr.
(spre-
menljivo).

Mlaj dne 23.
ob 9-39 zvč.
(spre-
menljivo).

November

1	Sobota	Vsi Svetniki. V. O.		Prvi krajec dne 1. ob 2:34 pon. (sneg).
44	Prilika o kraljevem računu. Mat. 18, 23—35.			
2	Nedelja	21. po bink.: zahvalnica.		
3	Pondeljek	Spomin vernih duš. P. O. kakor na porc.		
4	Torek	Oblet. rajnih sobratov; sv. Karel Boromej, šk.		
5	Sreda	Sveti ostanki (relikvije).		
6	Četrtek	Bl. Helena Enzelmina, dev. 2. reda.		
7	Petek	Sv. Engelbert, škof.		
8	Sobota	Osmina Vseh Svetnikov.		Ščep dne 8. ob 0:35 (mrzlo).
45	Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22, 15—21.			
9	Nedelja	22. po bink.: posveč. cerk. presv. Zvelič. v Rimu.		
10	Pondeljek	Sv. Andrej Avelinski, spozn.		
11	Torek	Sv. Martin, škof.		
12	Sreda	Sv. Didak, sp. 1. r. P. O. ; bl. Gabriel F., sp. 1. r.		
13	Četrtek	Sv. Martin, papež muč.		
14	Petek	V kapuc. cerkvah: sv. Jozafat, šk. m. P. O.		
15	Sobota	Sv. Gertruda, devica.		Zadnji krajec dne 14. ob 4:40 (lepo).
46	Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9, 18—26.			
16	Nedelja	23. po bink.: sv. Neža Asiška, d. 2. r. P. O.		
17	Pondeljek	Bl. Salomeja, dev. 2. r.; bl. Ivana Sig., d. 3. r.		
18	Torek	Posvečenje cerkev sv. Petra in Pavla v Rimu.		
19	Sreda	Sv. Elizabeta, zaščit. tretjer. V. O., P. O.		
20	Četrtek	Sv. Feliks Valeški, spoznavavec.		
21	Petek	Darovanje bl. Dev. Marije. V. O.		
22	Sobota	Sv. Cecilija, dev. muč.		Mlaj dne 22. ob 4:20 (lepo).
47	O grozoti razdejanja. Mat. 24, 15—35.			
23	Nedelja	24. po bink.: sv. Klemen, papež muč.		
24	Pondeljek	Sv. Janez od Križa, spozn.; sv. Hrizogon, m.		
25	Torek	Sv. Katarina, dev. muč. V. O.		
26	Sreda	Sv. Leonard Portomavriški, sp. 1. r. P. O.		
27	Četrtek	Bl. Delfina, dev. 3. reda. P. O.		
28	Petek	Sv. Jakob Marški, sp. 1. reda. P. O.		
29	Sobota	Vsi Svetniki treh redov sv. Franč. P. O.		
48	O poslednji sodbi. Luk. 21, 25—33.			
30	Nedelja	1. adventna: sv. Andrej, apostol.		Prvi krajec dne 30. ob 5:47 zveč. (lepo).
Dan se skrči za 1 uro 16 minut.				
Dan je dolg 9 ur 57 min. do 8 ur 41 minut.				

December

1	Pondeljek	Bl. Anton Bonfadini, sp. 1. reda.
2	Torek	Sv. Bibijana, dev. muč. P. O.
3	Sreda	Sv. Frančišek Ksaverij, spozn.
4	Četrtek	Sv. Krizolog, škof cerk. uč.; sv. Barbara, d. m.
5	Petek	Bl. Nikolaj Tavelič, muč. 1. reda.
6	Sobota	Sv. Nikolaj, škof.

49 Janez Krstnik v ječi. Mat. 11, 2—10.

7	Nedelja	2. adventna: sv. Ambrož, škof cerk. uč. ☺
8	Pondelj.	Brezn. spočetje Marije Dev. V. O., P. O.
9	Torek	Bl. Elizabeta Dobra, dev. 3. reda.
10	Sreda	Bl. Peter Sijenski, sp. 3. reda.
11	Četrtek	Bl. Hugolin, pušč. 3. r.; sv. Damaz, papež.
12	Petek	Najdenje trupla sv. Frančiška. P. O.
13	Sobota	Sv. Lucija, devica mučenka.

Ščep dne 7.
ob 11·3
(mrzlo
in veter).

50 Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1, 19—28.

14	Nedelja	3. adventna: bl. Konrad Ofidski, sp. 1. r. ☿
15	Pondeljek	Osmina brezmn. spočetja bl. dev. Marije. P. O.
16	Torek	Sv. Evzebij, škof mučenec.
17	Sreda	† Kvatre. Sv. Lazar, škof.
18	Četrtek	Sv. Gracijan, škof.
19	Petek	† Kvatre. Sv. Nemezij, m.
20	Sobota	† Kvatre. Sv. Jozafat, škof mučenec.

Zadnji krajec
dne 14.
ob 7·2 zjtr.
(sneg).

51 Janez Krstnik poklican v prerokovanje. Luk. 3, 1—9.

21	Nedelja	4. adventna kvatrna: sv. Tomaž, apostol.
22	Pondeljek	Sv. Demetriј in Honorat, m. ☿
23	Torek	Bl. Nikolaj Faktorski, sp. 1. reda.
24	Sreda	† Božična vigilija.
25	Četrtek	Božič. Rojstvo Gospodovo. V. O., R. P.
26	Petek	Sv. Štefan, mučenec.
27	Sobota	Sv. Janez Evangelist, apostol.

Mlaj dne 22.
ob 11·55
(mrzlo
in veter).

52 Simeon in Ana oznanujeta Gospoda. Luk. 2, 33—40.

28	Nedelja	Nedolžni otroci.
29	Pondeljek	Sv. Tomaž, škof mučenec.
30	Torek	Bl. Margarita K. in bl. Matija N., d. 2. r. ☿
31	Sreda	Sv. Silvester, papež.

Prvi krajec
dne 30.
ob 6·25 zjtr.
(dež, снег).

Dan se skrči do dne 22. za 20 minut in zopet zraste do konca meseca za 5 minut. — Dan je dolg 8 ur 40 min. do 8 ur 25 min.

P. O. pomeni popolni odpustek za vse v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

P. O. pomeni popolni odpustek samo za ude treh redov sv. Frančiška.

V. O. pomeni vesoljno odvezo za 1., 2. in 3. red.

R. P. pomeni rimsko postajo s popolnim odpustom.

Najvažnejše poštne določbe.

Veljavne od 1. septembra 1918.

A. Pristojbine pri oddaji:

Pisma. V Avstrijo, Ogrsko, Bosno-Herc. ter v Nemčijo do 20 g 20 h, za vsakih nadaljnih 20 g 5 h več. — V inozemstvo: do 20 g 25 h; za vsakih nadaljnih 20 g 15 h več. — Teža neomejena.

Dopisnice. Poštne (uradne) in druge (razglednice) 10 h. Doma in v inoz.

Tiskovine. A. Navadne. V avstr. deželah za vsakih 50 g 3 h. Na Ogrsko, Bosno-Herc., v kneževino Lichtenstein ter v Nemčijo do 50 g 5 h, do 100 g 11 h, za vsakih nadaljnih 50 g 3 h več. V inozemstvo za vsakih 50 g 5 h. B. Nujne treba frankirati kakor pod A. (navadne) ter označiti še z nujnostno znamko 2 h ne glede na težo. (V Nemčijo in v inoz. ni dovoljeno). Dopustna teža 2 kg. Nefrankirane se ne odpošiljajo.

Poslovni (trgovski) papirji. Za vsakih 50 g 5 h, najmanj pa 25 h. (V inoz.: kakor v avstr. prometu.) Dopustna teža 2 kg. Nefrankirani se ne odpošiljajo.

Blagovni vzorci. Za vsakih 50 g 5 h najmanj pa 10 h. Dopustna teža 500 g (na Ogrsko in v inoz. 350 g). Nefrankirani se ne odpošiljajo.

Vrednostna (denar.) pisma. A. Poština kakor za priporočeno pismo enake teže. (V inoz.: kakor vavstrijskem prometu.) B. Zavarovalnina: za vsakih 300 K 10 h (v avstr. deželah, na Ogrsko, Bosno-Herc. in v Nemčijo). Skupno za eno pismo najmanj 60 h. — (V inoz. zavarovalnina za vsakih 300 frankov = 288 K 15 do 25 h).

Zavoji (paketi). V Avstrijo, na Ogrsko, Bosno in Herc.: a) za težo: do 5 kg 1 K, do 10 kg 2:20 K, do 15 kg 3:20 K, do 20 kg 4:20 K; b) za vrednost: za vsakih 300 K 10 h. Se mora frankirati. — V Nemčijo: a) za težo do 5 kg 1 K, nad 5 kg do 20 kg različno po deželah; b) za vrednost: za vsakih 300 K 10 h. Se mora frankirati. — V inoz.: do 5 kg K 1:25 do K 2:50, za vsakih nadaljnih 5 kg 1 K več. Za vred.: za vsakih 300 K 16 do 28 h.

Poštne nakaznice. V Avstrijo, Ogrsko, Bosno in Hercegovino: do 50 K = 25 h, za vsakih nadaljnih 50 K = 5 h več. — V Nemčijo in inozemstvo za vsakih 50 K = 25 h do 500 mark = 500 frankov.

Poštni nalogi. A. Poština kakor za priporočeno pismo enake teže. — B. Predložilna pristojbina 10 h do 1000 K.

Poštna povzeta. A. Poština kakor za enako pošiljatev brez povzeta. B. V

Avstrijo, na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino: predložilna pristojbina 10 h do 1000 K. — V Nemčijo: do 500 mark. — V inozem.: v veljavi prejemne dežele do 1000 K.

B. Druge pristojbine.

Za priporočitev (rekomandiranje) 25 h, za povratnico, prejemno potrdilo 25 h, za poizvedovalno pismo (reklamacijo) 25 h, za odjavo, da se zavoji ni mogel dostaviti 25 h, za nujno (ekspres) dostavljene zavoje po 1 K, (v Avstriji, na Ogrsko, Bosni in Hercegovini, Nemčiji ter inozemstvu), za vsake druge pošiljatve 60 h, izven poštne kraja 2 K.

Dostavnina. Za zavoje brez razločka teže, brez vrednosti ali do 1000 K označene vrednosti v krajih, ki imajo več nego 50 tisoč preb. 50 h, v krajih, ki imajo več nego 10 tisoč ali manj preb. 30 h, v ostalih krajih 20 h; za vrednostno pismo do 1000 K = 10 h, nad 1000 K pa za vsakih 1000 K ali del tega 20 h več; za nakaznico do 10 K = 5 h, za nakaznico nad 10 K do 1000 K = 20 h, za nakaznice nad 1000 K ali začetni del tega 20 h več; za obvestitev (aviso) denar. pisma ali zavoja 5 h.

Skladnina. (Založnina, Lagerzins) za vsak zavoji in vsak dan 5 h.

Najemnina. Za poštni predal za pisma mesečno K 2 do K 4—; za poštni predal za denar ali zavoje K 5, razen tega še pristojbina od posameznega kosa za vsak zavoji v krajih, kjer je več nego 10 tisoč prebivalcev ali manj 10 h, v ostalih 5 h.

C. Razne določbe.

Naslov pri vseh pošiljativah naj bo jasen in natančen glede prejemnika, prejemne (zadnje) pošte in dežele.

Svetujemo tudi pošiljalcu, svoje ime z enako natančnostjo zapisovati na vseh pošiljativah.

Pisma naj ne presegajo navadne oblike; večje zavitke je treba prevezati.

Dopisnice, ki nimajo uradne oblike, spadajo med pisma.

Dopisnice - razglednice brez pisanih sporočil in dopisnice-čestitke ob novem letu in božiču z največ 5 pisanih besed je dovoljeno frankirati kakor tiskovine.

Tiskovine. Kot tiskovine po znižanih pristojbinah se dopuščajo: knjige,

slike, karte, objave itd., tiskane, kamno-pisane in fotografirane. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsegati nikakršnih pisanih prilog ali dostavkov. Dovoljeno je pri cenikih ročno vpisovanje cen in podpisovanja imen; pri korekturnih polah so dovoljeni korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; pridevati se sme tudi rokopis.

Na vabilih se sme vpisati dan, ura in namen shoda.

Na vizitkah je dovoljeno izraziti čestitko, sožalje itd., toda kvečjemu s 5 besedami.

Tiskovine na okroglo zavite se ne morejo priporočiti ali kot nujne oddati.

Nujnostna znamka po 2 h velja samo na tiskovinah.

Poslovni (trgovski) papirji, to so: stara zasebna ali uradna pisma, uradne listine, listi, računi, delavske knjižice, šolski zvezki itd., se morajo oddati odprto in ne smejo vsebovati nobenega dopisovanja.

Vrednostna pisma se smejo zavijati v pisemske ovitke. Zasebniki smejo (pa samo v Avstrijo!) taka pisma, če vse-

bujejo avstr. bankovce v večji vrednosti kakor 1200 K, oddajati tudi odprto, za kar se vrednostna pristojbina za vsakih 300 K zviša za 5 h.

S poštnim nalogom se more pošiljati samo ena terjatvena listina, vendar se smatra več obrestilnic iste vrste vrednostnih papirjev za eno listino.

Zavoji se morajo vsebini primerno v debeli papir ali platno zaviti in povezati, zabojčki trdno zabiti ali zapreti, da se ne more brez sile do vsebine in da se vsebina sama ne poškoduje. Za obsežne zavoje se računa polovica težne pristojbine več. Pri vrednosti nad 600 K se zahteva zadostno število pečatov.

Za zavoje do 5 kg teže imajo glavna in večja mesta, kakor Celovec, Gorica, Ljubljana, Maribor, Gradec, Trst, Rovinj in Pulj s kraji do 50 km oddaljenimi ugodnost znižane težne pristojbine, t. j. 60 h.

Reklamacije so poštnine proste. Biti morajo odprte in ne smejo imeti drugih opazek, kakor naslov prejemnika, in kaj reklamira. Na naslovni strani naj se napiše: reklamacija.

Opomba. Med vojnim časom nasvetujemo p. n. strankam, da pri pošiljtvah v inozemstvo povprašajo poprej za dotična določila pri domačem poštnem uradu.

Devetdnevnice pred prazniki.

- 24. januarja se prične devetdnevica na praznik očiščenja M. b. ali Svečnico.
- 10. marca: na čast sv. Jožefu.
- 16. " na praznik Marijinega oznanjenja.
- 30. maja: v čast sv. Duhu.
- 18. junija: v čast presv. Srcu Jezusovemu.
- 23. " za praznik Marijinega obiskovanja.
- 10. julija: v čast sv. Vincencija Pavlanskega.
- 17. " v čast sv. Ani.
- 6. avgusta: za praznik Marij. vnebovzvetja.
- 16. avgusta: v čast sv. Ludoviku, patronu tretjerednikov.
- 30. avgusta: za praznik Marijinega rojstva.
- 20. septembra: v čast sv. Mihaelu, nadang.
- 25. " v čast sv. Francišku Asišk.
- 23. oktobra: za praznik vseh svetnikov.
- 10. novembra: v čast sv. Elizabeti, patroni tretjerednic.
- 29. novembra: za praznik Marijinega brezmadežnega spočetja.
- 16. decembra: za praznik Gospod. rojstva.

Pričetek raznih pobožnosti.

18. marca se začne pobožnost 13 torkov v čast sv. Antonu Pad., 15. aprila se začne pobožnost 9 torkov v čast sv. Antona Padovanskega. 11. maja se začne šestnedeljska pobožnost v čast sv. Alojziju, patronu mla-

dine. 17. avgusta se začne petnedeljska pobožnost v čast peterim ranam sv. Frančiška Serafinskega.

Deželni patroni.

Na Sp. Avstrijskem: Sv. Leopold (15. nov.)
Na Gor. Avstrijskem: Sv. Florijan (4. maja).
Na Češkem: Sv. Janez Nep. (16. maja), sv. Venceslav (28. septembra).
V Dalmaciji: Sv. Jeronim (30. septembra).
V Galiciji: Sv. Stanislav (7. maja), sv. Mihael (29. septembra).
Na Hrvaškem: Sv. Elija (20. julija), sveti Rok (16. avgusta).
Na Koroškem: Sv. Jožef (19. marca), sv. Egidij (1. septembra).
Na Kranjskem: Sv. Jožef (19. marca), sv. Mohor in Fortunat (12. julija).
Na Moravskem: Sv. Ciril in Metod (5. jul.).
Na Ogrskem: Sv. Štefan, kralj (20. avg.).
Na Predarlskem: Sv. Gebhard (27. avg.).
Na Primorskem: Sv. Jožef (19. marca).
Na Sedmograškem: Sv. Vladislav (27. jun.).
V Slavoniji: Sv. Janez Krstnik (24. jun.).
Na Šleškem: Sv. Hedviga (15. oktobra).
Na Štajnograškem: Sv. Rupert (24. dec.).
Na Štajerskem: Sv. Jožef (19. marca).
Na Tirolskem: Sv. Jožef (19. marca), sv. Virgilij (26. junija).
V Trstu in okolici: Sv. Just' (2. novembra).

SV. KLARA ASIŠKA

devica II. reda in prva učenka sv. Frančiška Serafinskega.

Tvoj zgled med nami naj živi
ti prosi za redove tri! —

Ob Novem letu.

P. BERNARD AMBROŽIČ:

veto pismo pravi: „Nič ni novega pod solncem.“

Toda novo leto vendar imamo. Noč ga je prinesla v deželo. Prva jutranja zarja mu je posvetila v obraz in ko smo se vzdramili iz spanja, smo mu pogledali iz oči v oči in smo ga pozdravili: „Srečno Novo leto!“

Novo leto, bodi nam pozdravljeno! Veseli smo, da te srečamo na zemlji! Novo leto, bodi nam prijazno, bodi nam naklonjeno! Glej, tristo in petinšestdeset dni nam boš delalo družbo in boš spremljalo naša pota po solzni dolini — bodi nam dober drug!

Kaj bo novega v novem letu?

Nova letnica — 1919. Toda to je premalo, da bi se posebno veselili. Povej nam, Novo leto, kaj nam prinašaš, da še nismo videli? Kaj nam misliš povedati, da še nismo slišali? Kaj boš dalo okusiti našim srcem, da še niso okušila?

Molčiš in ne veš odgovorā?

Ali naj premišljujemo sami in uganemo?

„Nič ni novega pod solncem.“ Stari pregovor ponavlja trdovratno svojo besedo. Torej nič novega? Tudi novega leta ne? —

Neprestano vrvenje, valovanje, prenavljanje — to je svet. Vse teče, je rekel stari Grk. Mogočna reka ne miruje niti trenutek, vedno se preliva, val se zadeva ob val in ga izpodriva. Koliko novih postankov in oblik vsak trenutek! Toda zamiži in poglej reko pod seboj zopet čez pet minut — ali je reka drugačna? Stopi tisoč korakov ob bregu navzdol, ozri se v valove — ali reka ni več prejšnji podobna? Pri vsem milijonskem prenavljanju — nič novega! —

Tak je svet. Leto za letom prihaja in odhaja, drugo se poslavlja za drugim. Vsako leto je enkrat novo, pa se postara in je podobno prejšnjemu.

„Nič novega pod solncem.“ —

Novo leto, govori, kaj imaš novega za nas!

Ne prihajam, da bi vam prineslo novih reči. Prihajam, da jih tirjam od vas. Zahtevam, da mi jih daste zvrhano mero.

Prinašam stare nadležnosti, tirjam nove potrpežljivosti.

Prinašam stare skušnjave, tirjam novo srčnost.

Prinašam stare slabosti, tirjam novo stanovitnost.

Prinašam staro omahljivost, tirjam novo gorečnost.

Prinašam stare grehe, tirjam novo kesanje . . .

Novo leto, nehaj, dovolj si nam povedalo. Ne povej vsega takoj, čakaj, da premislimo to in potem nadaljuj! Zbali bi se morebiti in bi izgubili zaupanje.

Novo leto, veseli nas, da si odkritosrčno. Tudi mi hočemo biti. Obljubimo, da bomo dali, kar tirjaš od nas. Glej, že odhajamo na delo. Pričeti, nadaljevati in končati hočemo — v Imenu Jezusovem!

Pogled nazaj.

Janko Dobrovski.

Tisoč let nazaj — —

Čas vladar

trdo stopa čez grobove,

čez domove naših dedov.

Ni mu mar

vzdihov bridkih, solz pekočih,

zmot človeških — ni mu mar.

Tisoč let nazaj — —

V času črnem iščem žarek,

žarek luči — sebe iščem —

Ni me najti v živih sencah,

ni me najti pod grobiščem.

Mnoge vidim v živih sencah,

mnoge, ki so sence bili —,

sebe samega — nikjer!

Tisoč let nazaj — —

Čuj, li nisi žil življenja

v mislih božjih — ne še stvar?

V mislih večnih te je nosil,

preden času vlado kruto

dal je vseh Vladar!

Tisoč let nazaj — —

Čuj, li nisi pil ljubezni

v viru živem, v božjem Srcu?

Večna je Ljubezen grela

bitje tvoje, črv zemljé!

K njej pohiti v solnčni misli!

Čas koraka v mrzlih sencah

s trdo nogo — čez grobé. —

Naš Alojzij.

P. HUGO BREN.

rejšnje čase, ko je bilo plemstvo še bolj verno, se je mnogo plemiških sinov posvetilo Gospodovi službi, deloma v vrstah svetne, deloma redovne duhovščine. Sicer pravijo zgodovinarji, da njih stariši in morda tudi sami pri tem niso imeli vedno najplemenitejših namenov, ker so jih bolj mikale visoke in mastne cerkvene službe, kot pa vzvišenost duhovskega stanu. Toda pre-splošno o njih kaj takega trditi bi bilo krivično, zlasti o onih, ki so se posvetili redovniškemu življenju, še bolj pa o tistih, ki so si izvolili serafinski red. Saj o kaki imenitni, s sijajem obdani, kaj šele mastni službi v serafinskem redu ne more biti govora. In vendar navajajo naši stari zapisniki mnogo plemstva, ki je s skromno haljo serafinskega ubožca nekako pokrilo krvno plemstvo, da si pribori lepše in trajnejše v bogopodobnosti. V resnici najdemo mej njimi prave bisere. Tudi kronika naše redovne okrajine nam je enega ohranila, o katerem lahko rečemo, da je naš Alojzij. Ta je:

P. Jožef grof Lihtenberg (Liechtenberg). Rojen je bil dne 6. sušca 1735. iz naše domače plemiške rodovine grofov Lihtenbergov. Njegovi stariši, Franc Ksaver in Jožefa Felicita, rojena grofica Turn (Thurn), so bili ne samo po krvi, ampak tudi po duhu in srcu plemeniti. Ena njih hčerâ je že pred našim Joštom, Marijo, Jožefom, to so bila krstna imena P. Jožefa, stopila v samostan. Postala je uršulinka, s samostanskim imenom M. Tekla od sv. Ignacija. Sploh je videti, da so bili takrat grofi Lihtenbergi prav verni. Zakaj istočasno nahajamo v ljubljanskem jezuitskem

kolegiju nekega P. Zigmunda grofa Lihtenberga, učenega in svetega moža, ki je bil okrog dvajset let vodja imenovanega zavoda. Celih osem let, tako pravi kronika zavoda, je bolan presedel v naslonjaču, dokler ga ni 1765. smrt sedečega rešila. Ali ves čas ni bilo čuti najmanjše tožbe iz njegovih ust. Tega dobrega, vernega, pobožnega duha, ki je vladal v družini in rodovini se je navzel tudi naš mladi Jošt, Marija, Jožef. Sicer vemo iz njegovih otroških in deških let le toliko, da je bil ljubljenec svojih starišev, ker jih po njih lastni izjavi ni nikoli razžalil. In to nam zadostuje.

Kot mladenič je po tedanji navadi plemenitašev prehodil velik del Evrope. Ta potovanja so bila pri mladih plemičih navadno za celo življenje usodna, bodisi v dobrem, bodisi v slabem smislu. Ali jih je svet s svojimi vadami tako omamil, da so se vračali kot lehkoživi kavalirji in taki bolj ali menj tudi doma ostali, ali se jim je pa svet z vso svojo ničemernostjo in goljufivostjo zastudil, še preden jih je prevaril, da jih je domovina preizkušene v viteškem mišljenju zopet sprejela. Mej temi poslednjimi je bil tudi mladi grof Jošt, Marija, Jožef Lihtenberg.

Dne 14. svečana l. 1762. je dobilo predstojništvo naše redovne okrajine nenavadno prošnjo. Sedemindvajsetletni Jošt, Marija, Jožef grof Lihtenberg je ponižno prosil za sprejem v naš red. Prošnji je dostavil značilno željo, da bi ga pustne dneve preoblekli. Ob času največjega lehkoživja je sklenil svetu obrniti hrbet in nastopiti pot zatajevanja in pokore. S tem svojim zanj gotovo junaškim korakom je hotel rajajočim posvetnjakom povedati, da svet ni samo pustne dneve maskiran, ampak sploh, ker je v resnici čisto drugačen kakor se kaže.

Razume se, da provincijalno predstojništvo njegove prošnje ni odklonilo, ali sprejema mu tudi ni takoj zagotovilo. Povabilo ga je na duhovne vaje, da mu da priliko korak, ki ga je namerjal, vsestransko dobro premisliti. Takoj se je odzval. Dne 25. svečana je nastopil desetdnevno duhovno samoto, čisto po tedanjem našem samostanskem redu. Imel je navadno hrano, spal je na trdi slamnici in hodil z redovniki na kor, tudi opolnoči. Toda to ga od storjenega sklepa ne le ni odvrnilo, ampak ga je v njem še potrdilo. Ponovljeni prošnji za sprejem se ravno zbrano okrajno redovno starešinstvo ni moglo vstavljati.

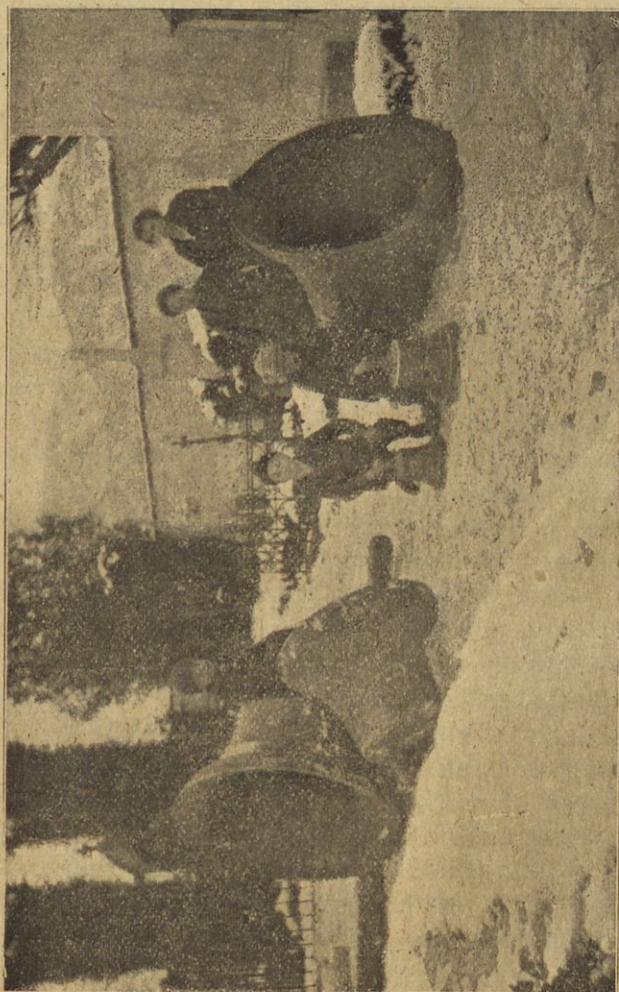
To bi bil zanj eden njegovih najsrečnejših dni, ko bi ga ne bilo nekaj tako skrbelo. Kaj porečejo dobri stariši, ki o vsem tem še niso ničesar vedeli? Da bo zmagal, je vedel, saj je bil

polnoleten, ali da ne bo šlo brez boja, je tudi slutil. Dne 6. sušca, na svoj rojstni dan, jim je odkril svojo namero in jih prosil, naj jo odobre. Težko je šlo. Kakor jih je ta sklep sam na sebi veselil, znamenje sinovega plemenitega mišljenja, se vendar kar niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi se za hčerko odpovedali še svojemu ljubljencu. S solznimi očmi so ga začeli sami in po svojih sorodnikih obdelavati, da bi opustil svoj sklep. Toda on je bil gluh za njih prošnje in obljube, ter slep za njih solze. Milost je slednjič zmagala. Z očetovim blagoslovom se je vrnil v samostan.

Dne 19. sušca l. 1762. je bil v Kamniku, kjer je bil takrat redovni novicijat, vpricho celokupnega provincijalnega starešinstva in svojega očeta, preoblečen in mu je bilo dano samostansko ime Jožef. Že kot novinec je bil vzor pravega redovnika. Mladi grofi pač niso vajeni hodnikov pometati, kuhinjske posode pomivati in podobnih nizkih del opravljali, kakor so jih in jih deloma še naši redovni novinci, tudi bodoči mašniki. Radi tega bi mu jih bili predstojniki spregledali, ali njegovi sonovinci namestu njega opravili, ko bi bil le kaj rekel. Toda on tega nikomer in nikoli ni dopustil. Vse je sam opravil in še s kakim veseljem! Gotovo bi nam njegova tesna celica — še sedaj se vidi v kamniškem samostanu, kake so bile noviške celice — znala pripovedovati o marsikaterem boju mej grofom in frančiškanskim novincem. Toda vedela bi nam tudi povedati, kako sijajno je novinec porazil grofa. Ob letu se je brez pomisleka za vedno daroval Bogu s svetimi redovnimi obljubami.

Na trdnem temelju duhovnega življenja, ki ga je položil kot novinec, je kot klerik v Ljubljani z vso vnemo dalje zidal. Vseh pobožnih samostanskih vaj, podnevnih in ponočnih, se je vestno udeleževal. Hudo mu je bilo, če je katerikrat po nesreči jutranjice opolnoči zaspal. Dasi popolnoma brez vse krivde, se je tega vendar javno obtožil. Mnogokrat po dokončanih polnočnih molitvah ni šel več k počitku. Jutranja zarja ga je pozdravila pri premišljevanju Gospodovega trpljenja in pri drugih pobožnostih. Njegova pokorščina ni potrebovala ukazov, zadoščal ji je migljaj. Kak začuden: zakaj? se ni nikoli pojavil na njegovih ustnih. Smehlaj na obrazu je pričal, da tudi v srcu ne. Ne vem, kaj naj povem o njegovem uboštvu, pravi kronist, to pa vem, da kar povem, bo premalo. Zdi se, da je v tem dosegel višek. Razen najpotrebnejšega ni bilo v njegovi celici ničesar, še nabožnih predmetov, podobice, rožnih vencev itd. ne. Če ga je kdo česa

tacega prosil, je najprej sam od drugih izprosil, pa samo toliko, kolikor je nujno potreboval. Za vsak kos papirja, za vsako pismo je šel sproti prosit predstojnika. Posebno se je moral grof upirati, kadar je bil na vrsti za takratno krušno biro po mestu, kjer

Spomini na težke dni: zvonovi se poslavljajo od Žal in Kalvarije nad Kannikom. (23. jan. 1917.)

ga je vendar vse poznalo. Ali on ni poslušal grofa, ampak le svojega serafinskega vzornika, asiškega ubožčeka. Vesel je vzel v roko ali na ramo posodo in šel ponajveč okoli svojih plemenitih sorodnikov in drugih plemenitašev, ki so ga poznali. Glede njegove čistosti se še mej svetom ni nikoli nič slabega slišalo o

njem, tem menj pozneje, ko se je z obljubo čistosti Bogu posvetil. V svetno družbo iti mu je bilo mučeništvo, ker njenih navadno zgolj posvetnih pogovorov ni maral. Ako ni bilo drugače, je sicer šel, pa je že našel priliko, da je obrnil govor na duhovne stvari, ali vsaj kaj takega vmes povedal. Enkrat je s tem pri neki posvetni gospe naletel, očitno je pokazala svojo nejevoljo. Pa to ga ni spravilo s tira, kakor nobena druga reč ne. Vedno je bil enak, nihče ga ni nikoli videl jeznega, razburjenega, za nikogar ni imel količkaj žale besede. Tudi nasproti tej gospe je ohranil popolno mirnost. Pozneje jo je še večkrat obiskal in na enak način izzval njeno nejevoljo, ne da bi jo hotel dražiti, ampak da bi se še bolj utrdil v mirnem prenašanju njene mržnje do duhovnih stvari. Njegova ponižnost je bila tolika, da je ponovno prosil, naj ga ne preoblečejo za klerika, ampak za brata lajika. Ker tej njegovi prošnji predstojniki niso ugodili, je srčno želel, da bi vsaj drugi želji ustregli, da postane po zgledu sv. Františka samo dijakon, ne mašnik. Ali ko mu je bila po boljšem spoznanju in nasvetu tedanjega ljubljanskega škofa Jožefa grofa Petacija (Petazzi) tudi ta odbita, se je ponižno vdal in se začel z vso vnemo pripravljati za vzvišeni mašniški stan.

Kdaj in v kakih okoliščinah je kot novomašnik pristopil k Gospodovemu altarju in kaj je bilo potem z njim, kronist, žal, ne pove. Spremi nas le še k njegovi smrtni postelji. Svetemu življenju je sledila sveta smrt. Prejemši zakramente za umirajoče je vdano čakal božje rešiteljice iz zemeljske ječe. Rekel je, da mu je dražja krona na glavi (tonzura) in da ima več koristi od nje kakor bi je imel od dvanajsternih zlatih, kraljevih. S solznimi očmi je prosil sobrate odpuščanja, dasi mu niso imeli kaj odpustiti. Tako je bil popolnoma pripravljen na odhod. Pač, še nekaj mu ni dalo miru. Rodna sestra M. Tekla mu je nekoč, ko je bil še mej svetom, dala malo podobico sv. Alojzija za spomin. Bila mu je res drag spomin do smrtno postelje. Tu ga je pa začela tiščati. Pusti tedaj poklicati predstojnika P. Otona Spruka (Sprug) in ga prosi, naj izroči tisto podobico sestri nazaj, da mu hudobni duh pred strašno sodbo božjo ne bo mogel očitati: vsaj na to je bilo do zadnjega navezано tvoje srce, vsaj to si smatral za svojo lastnino! Ko so ustregli tej njegovi zadnji želji, je dne 14. malega travna l. 1768. v ljubljanskem samostanu reš blaženo zaspal — naš Alojzij.

Ali je tretji red času primeren?

P. MARIJOFIL HOLEČEK.

tretjem redu, o tej za svetne ljudi najstarejši cerkveni družbi, so razširjena različna mnenja. Ako vprašamo svet, kaj misli o tretjem redu, se moramo naravnost čuditi njegovim odgovorom. Zakaj človek res ne ve, ali je svet tako neveden ali hudoben, da tako napačno in pristransko presoja družbo, ki je bila Cerkvi od nekdaj najmočnejša opora v boju s sovražniki krščanstva in ki hrani tudi še dandanes isto odporno silo, ako se vodi v duhu njenega ustanovitelja sv. Frančiška!

„Tretji red je družba mož in žena, ki krijejo hudobijo svojih mladih dni z redovno obleko tretjega reda, družba hinavcev in klečeplazcev.“

„Tretji red je družba, ki se je Cerkev poslužuje, da lažje doseže svoje zlobne namene.“

„Tretji red je zastarel in zato nepotreben. Ako bi bil potreben, bi ga brez dvojbe ustanovil že Jezus Kristus, ki je tako vzorno poskrbel za vse, kar more osrečiti človeški rod.“

„Tretji red je družba za stare ljudi, za ljudi, ki so svetu že odmrli, za katere svet ne more imeti več mikavnosti in vablivosti.“

„Tretji red nasprotuje po svojem notranjem ustroju naravnemu razvoju in blagostanju človeškega rodu.“

„Tretjeredniki vsled svojih obljub ne morejo spolnjevati dolžnosti, ki nam jih nalagajo razni stanovi.“

„Cerkev bi storila človeštvu veliko uslugo, ako bi razpustila tretji red, ki se je v srednjem veku povzpел do mogočne veljave,

ki pa dandanes v času splošne izobrazbe in napredka nima nobenega pomena več!“

Tako presoja navadno tretji red svet in žalibog semintja tudi možje, ki bi morali zastaviti ves svoj vpliv, da bi pripomogli tretjemu redu do prejšnje moči in veljave.

Ti nazori za pametno in nepristransko mislečega človeka, ki pozna namen in zgodovino tretjega reda in ki jasno premotriva sedanje žalostne razmere, niso in tudi ne morejo biti merodajni. „Modrost sveta je nespamet pri Bogu.“ (I. Kor. 3, 19).

Za resnicoljubnega vernika mora biti merodajno edino le prepričanje in mnenje, ki ga ima o tretjem redu sv. katoliška Cerkev. Sv. Cerkev pa je, kakor razvidimo iz raznih njenih odlokov, tretji red vedno visoko čislala, ga priporočala ne le lajikom, ampak tudi duhovnikom, katerim je večkrat naročila, da naj se ustanovi in vsestransko goji tretji red. In to ne samo v veku „teme“, ampak tudi v dobi moderne prosvetljenosti dvajsetega stoletja. Komu je neznano, da je bil veliki papež Leon XIII. sam vnet tretjerednik? Kdo ne ve, s koliko vnemo se je ta namestnik Kristusov zavzel ravno za tretji red, moderniziral njegovo vodilo in ga katoliškim narodom priporočal kot najboljše sredstvo za versko prenovljenje?! Gotovo lahko trdimo, da bi Leon XIII., ki je temeljito poznal tok časa, v katerem je živel, nikdar ne bil tega storil, ako bi tretji red ne imel več svoje prvotne sile, svojega prejšnjega namena in pomena, ako bi ne bil več času primeren!

Tretji red je tudi za sedanje čase primeren. O tem nas bodo prepričale naslednje vrstice.

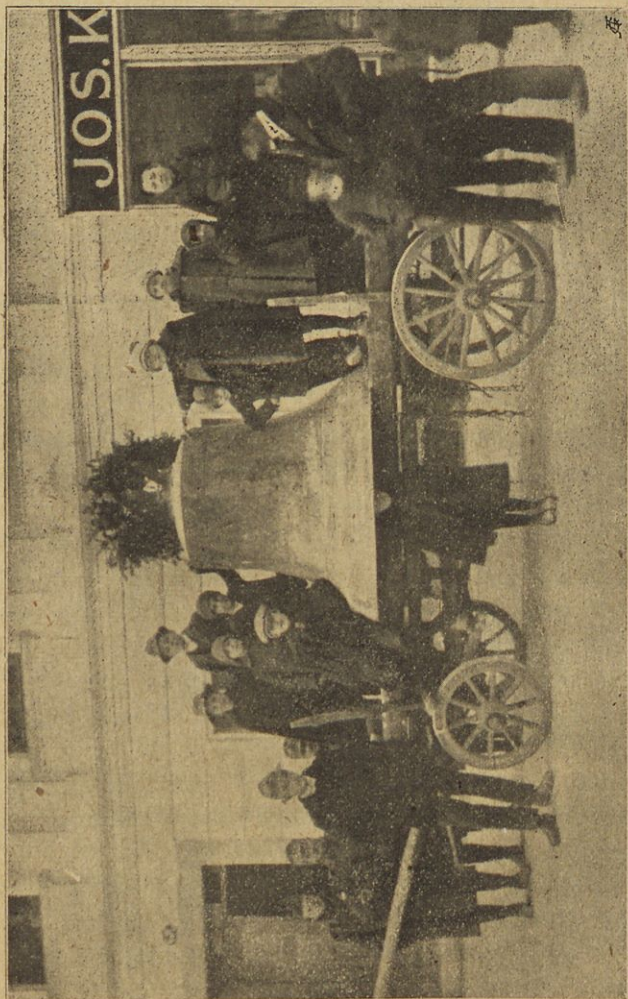
Čas, ki je živel v njem sv. Frančišek je bil zelo podoben sedanjemu času. Kakor dandanes, tako je tudi takrat versko življenje in prepričanje zelo pešalo. Katoliških narodov se je polastila pohlepnost po bogastvu in zakladih sveta.

Kjer pa zavlada pohlep, tam se prikažejo kmalu še druge strasti, ki se človeka polagoma tako polaste, da jim nazadnje slepo služi. Naravno je, da v takih razmerah čednost vedno bolj hira in slednjič umre. To žalostno sliko verskega življenja nam nudi dvanajsto in trinajsto stoletje. Tu se je Jezusu zasmililo katoliško ljudstvo. Rešiti ga je hotel. V sv. Frančišku Asiškem je ponudil človeštvu rešilni pas.

„Frančišek podpri mojo cerkev, ki se podira.“ S temi besedami je izbral sv. Frančiška za svoje orodje. Da Jezus Kristus s tem ni ukazal sv. Frančišku, da naj reši učečo Cerkev, je jasno

kot beli dan; zakaj to Cerkev podpira Močnejši, kakor je bil sv. Frančišek, sam Bog, sveti Duh.

Sv. Frančišek naj bi odprl svetu, ki je zgrešil pravo pot, oči, da bi spoznal svojo zmoto in se vrnil nazaj k Bogu.

Spomini na težke dnj: kamniški šutenski zvon gre v tujino ... (23. jan. 1917.)

In sv. Frančišek je izvrstno rešil določeno mu vlogo rešitelja katoliškega ljudstva.

„Nazaj k evangeliju!“ To geslo si je izbral sv. Frančišek, prepričan, da more le resnica sv. evangelija voditi človeka nazaj k Bogu - Resnici in resnici!

Ali sv. Frančišek je začel preosnovo najprej pri sebi. S svojim lastnim zgledom je hotel svet prepričati, da živi in umre srečno in zadovoljno le tisti, ki živi in umre po nauku Križanega. Zbral je v ta namen nekaj dobromislečnih mož in mladeničev, ki so sklenili, da hočejo živeti po evangelijskih svetih v prostovoljni pokorščini, devištvu in uboštvu, da hočejo na ta način posnemati Odrešenika sveta, kolikor je sploh človeku mogoče, popolno in vsestransko. Svet se je v začetku tej malč četi učencev Kristusovih le posmehoval. In drugega ni bilo pričakovati.

Saj je v pretiranih skrbih za posvetno pozabil na resnice Onega, ki je uboštvu tako visoko čislal, da je, čeprav Gospod nebes in zemlje, vendar bil prostovoljno tako ubog, da ni imel niti toliko imetja, kamer bi umirajoč položil svojo trudno glavo. Saj je človek v svoji prevzetnosti pozabil na nauk Kristusa, ki je, dasiravno Sin božji, najnatančnejše vršil voljo svojega nebeškega Očeta. Saj je svet vsled mesene poželjivosti prezrl vzvišeni vzgled „Ljubitelja čistih duš.“

Uboštvo in zatajevanje, pokorščina in ponižnost, čistost in zdržnost, to je čednosti, ki človeka osvobode v pravem pomenu besede, so bile svetu neznane: še več, svet jih je celo sovražil, tako daleč je zašel. Zato ni mogel razumeti življenja po svetem evangeliju.

Ali Frančišek, „čudak, pustolovec, bedak“ je vendar premagal svet!

Ko je namreč svet opazil, da sinovi sv. Frančiška kljub obljubi uboštvu in devištva srečno, veselo in brezskrbno žive, da uživajo kljub obljubi pokorščine popolno prostost otrok božjih, ko je svet hote ali nehote moral priznati, da Bog čudovito blagoslavlja delovanje bosonogih frančiškanov, tedaj je zavrgel svoje predsodke. Začel je Frančiška in njegove sobrate občudovati, spoštovati, ljubiti, dà, celo posnemati. Zgodilo se je, česar ne bi nihče pričakoval.

Oglašalo se je vedno več kandidatov iz raznih stanov, ki so hoteli postati učenci sv. Frančiška.

Prvi red sv. Frančiška se je bliskoma razširil ne le po Italiji, ampak tudi po ostali Evropi ter je v zvestem posnemanju Kristusa Jezusa postal kvas za prenovljenje človeške družbe.

Prvemu redu sv. Frančiška so se pridružile tudi nežne device, ki so se za vedno ločile od sveta in v strogi klavzuri z molitvijo ter zatajevanjem podpirale svoje duhovne brate.

Vpliv delovanja Frančiškovih sinov je rasel od dne do dne. Postal je tako mogočen, tako silen, da se mu je uklonilo do malega vse. Cele občine, vasi, trgi in mesta so zahrepenela po „hoji za Kristom“. Toda sv. Frančišek ni smel spremeniti človeške družbe v samostanske družine. Saj bi to ne bila volja božja. Zato je v svoji gorečnosti za Boga zamislil tretji red (l. 1221) in sestavil zanj tako vodilo, da ga lahko spolnuje vsak človek brez izjeme.

Število tretjerednikov se je množilo od leta do leta; s številom pa tudi njihov vpliv v socialnem, cerkveno-političnem in verskem življenju. Tretjeredniki so ponesli duha Kristusovega med svet. Kjerkoli se je pojavil tretji red, tam se je poglobilo tudi versko prepričanje, iz katerega je prav kmalu proniknila krščanska čednost, dejansko krščanstvo. Z verskim prebujenjem pa je tekmovala nesebična ljubezen in usmiljenost, ki sta bistveni znak pravega krščanskega duha. Nastali so dobro urejeni dobrodelni zavodi, bolnišnice, sirotišnice, posojilnice, hranilnice in druge slične naprave ter iznajdbe krščanske ljubezni.

Kako globoko je segel vpliv tretjega reda, nam jasno pričajo dolgotrajni, toda brezuspešni boji nemških cesarjev Hohenštaufov, ki so si hoteli zaslužniti katoliško Cerkev, da bi jim slepo služila.

Tretjeredniki, to je priznal cesar Friderik II. (1212—50) sam, so preprečili ta načrt. Zakaj možje, ki jih je vzgojil tretji red — in teh ni bilo le mala peščica — so bili odločni in prepričani katoličani, možje, ki se niso prestrašili nobene sile, kadar so bile v nevarnosti pravice sv. Cerkve.

V verskem oziru pa je tretji red vplival tako mogočno, da se je dozdevalo, kakor da bi se povrnil prvni časi krščanstva.

Krščanska čednost, ki je bila dosedaj teptana, je z nekim ponosom dvignila svojo glavo in si izsilila dohod v vse sloje človeške družbe.

Najlepše se pa kaže vpliv tretjega reda na krščanske zakone in vzgojo otrok. Krščanski stariši, ki so polagali prej pri vzgoji otrok največjo pozornost na posvetnost, so prišli pod vplivom tretjega reda do spoznanja, da je najboljša zapuščina otrokova verska vzgoja.

Odtod prekrasne cvetke krščanske popolnosti, ki so vzrastle na vrtovih krščanskih zakonov. Sv. Ludovik, sv. Elizabeta, sv. Hiacinta, sv. Marjeta Kortonska, sv. Serafina in mnogi drugi tretjeredniki-svetniki še dandanes pričajo o silni notranji moči tretjega

reda. Ti svetniki-tretjeredniki so nam najboljši dokaz, da tretji red ne nasprotuje stanovskim dolžnostim; da se nasprotno vesten tretjerednik dobro zaveda dolžnosti svojega stanu, ki jih vsled tega tudi vestno spolnjuje.

Tretji red je preobrazil obličje zemlje. Človeški rod, ki je slepo sledil strastem in poželjivosti in iskal svojo srečo v uživanju ter mesenosti, je po sv. Frančišku spoznal svojo veliko prevaro in nevarno zmoto. Misel na večnost, na dušo je stopila zopet v ospredje. Začel se je zavedati resnice: „Kaj pomaga človeku, če pridobi ves svet, na svoji duši pa trpi škodo in pogubi samega sebe?“ (Luk. 9, 25). — Le eno je potrebno: „Iščite najprvo kraljestva božjega in njegove pravice, in vse to vam bo privrženo.“ (Mat. 6, 33).

Te resnice je širil sv. Frančišek z besedo in zgledom. Tretjeredniki so pa pokazali syetu, da je srečen le človek, ki živi po teh resnicah. Zato je svet te resnice tudi sprejel.

Nauk Križanega je vnovič obhajal zmagoslavje nad svetom. Za zmago Križa pa so si po uradnih izjavah apostolske stolice zbrali največ zaslug tretjeredniki s svojim neustrašenim in odločnim delovanjem in nastopom.

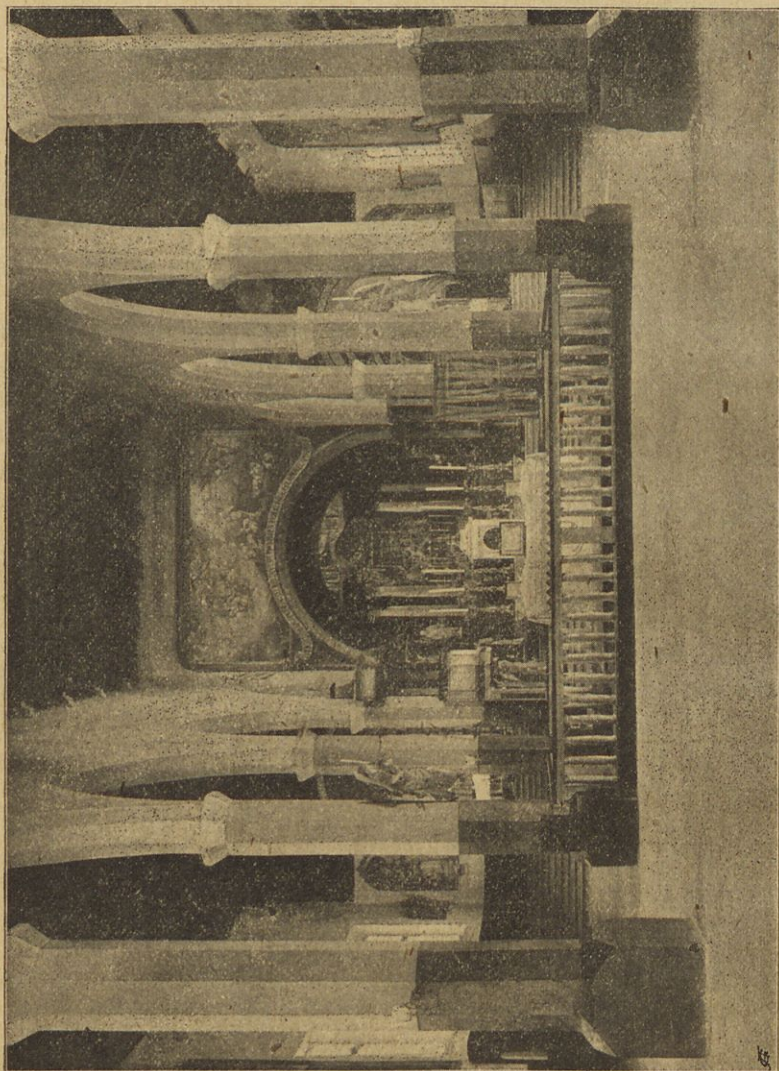
Že površni pogled po cerkvenem življenju katoliških narodov nam kaže, da se je človeški rod zopet zazibal v versko zaspanost in brezbriznost. Poželjenje oči, mesa in napuh življenja razvijajo zopet svojo zmagovito zastavo in zastrupljajo vse sloje človeške družbe. Ni čuda, da je zgubil človek ves smisel za posmrtnost. Nebesa si išče na zemlji v solzni dolini.

Kdo naj ga vzdrami iz nevarnega spanja? Kdo naj ga spomni resnice, ki je na njo zemljan vsled svoje zatopljenosti v posvetno pozabil? Kdo naj ga prepriča, da se nahaja v veliki zmoti?

Beseda sama ne zadostuje! Človek — otrok sveta — mora sam videti in sam doživeti, da najde človeško srce le v evangeliju zgubljeno srečo. Zgled mora priskočiti besedi na pomoč. In glavni namen tretjega reda je, pokazati svetu z lepim zgledom vzvišenost krščanske pravičnosti in njeno korist za to in ono življenje.

Tretji red je torej tudi dandanes še času primeren. Kakor nekdaj, tako bi moral tretji red tudi dandanes udeleževati življenje po resnicah sv. evangelija. Če pa tretji red dandanes ne

doseže tolikih uspehov, kakor v začetku svojega obstanka, ni temu, kriv tretji red, ampak njegovi udje in njihovi voditelji, ki ne poznajo zahtev časa in ne pojmujejo velikega pomena te

Sv. Gora pri Gorici. Notranjščina svetišča pred vojno.

cerkvene družbe, ki je o njej zapisal učeni Hettinger tele pomenljive besede: „Tudi za boj, ki ga bije Cerkev v sedanji dobi, bi bilo probujenje tretjega reda največje važnosti in nēizmerneĝa pomena. S pomoĉjo gotovih,

časovnim razmeram primernih sprememb bi tretji red združil raztresene bojne črte katoličanov v eno dobro organizirano, dobro strnjeno četo, ki bi v njej dobil vsak ud svoj cilj, podporo, red, disciplino in pogum. Mi smo otroci svetnikov. Zato se ne vojskujemo z orožjem zasmehovanja, s praznimi besedami in umetnim raziskovanjem. Mi tudi ne vabimo in ne strašimo, kakor mogotci sveta, ki umejo deliti mi-

Sv. Gora pri Gorici. Razvaline. Notranjost svetišča; na mestu velikega altarja vojaška baraka, zadaj brestova veja, za zvonikom.

losti, pa tudi zadajati rane. Mi smo otroci svetnikov in premagali bomo svet z vernim svetim požrtvornim življenjem. Velikih mož potrebujemo. Le velike misli vzgoje velike može. Kje pa najdemo take može, take cele može, nam pove zgodovina tretjega reda. To, kar želimo, to kar nam tolikrat manjka, hrani tretji red, namreč sredstvo, ki vzgoji velike može. V zvezi s tretjim redom in ozkim stiku s cerkveno organizacijo v škofijah in župnijah se bodo katoliška društva obvarovala vsake zmote in imela

obenem neusahljivi studenec vedno novih življenskih moči.“

Ta mož, ki te sodbe gotovo ni izrekel brez premisleka, je imel res pravi pojem o tretjem redu. Spoznal je velik pomen tretjega reda za človeško družbo, državo in Cerkev. Žal, da ga nočejo umeti tudi mnogi cerkveni činitelji, ki smatrajo tretji red za nekak nepotreben in nepomenljiv privesek. Kaj pomaga vsa moderna organizacija n. pr. telovadnih, rokodelskih in drugih strokovnih društev, ako ne temelji na globokem verskem prepričanju? Podobna je hiši, zidani na pesek. Skušnja nam potrjuje to resnico. Le društvo, ki družni ude globekega verskega prepričanja, bo neustrašeno vršilo dolžnosti do Cerkve in države. Poglobiti in krepiti versko prepričanje, ki brez njega ni čednostnega življenja, je pa prvi namen tretjega reda. Ker pa tudi dandanes potrebujemo velikih mož in ženâ, velikih mladeničev in deklet, odločnih katoličanov in plemenitih značajev, zato bi se morali poprijeti z večjo vnemo ravno tretjega reda kot v ognju bojov preskušenege sredstva za prenovljenje verskega življenja.

Jezus Kristus je prišel na svet, da bi odrešil človeški rod. S svojo smrtjo na križu je dovršil to svojo vzvišeno nalogo. „Dopolnjeno je!“ Ali da bi se človek lahko udeležil milosti odrešenja, je ustanovil Odrešenik svojo Cerkev. Njej je zapustil neskončni zaklad milosti. In iz tega zaklada zajema lahko vsak „kdor veruje in se da krstiti“ (Mark. 16, 16), to je, kdor živi po resnicah svetega evangelija. Sv. Cerkve pa Kristus ni ustanovil samo za nekaj let, ne, temuč do konca dni naj razlaga in širi sveti evangelij. Resnice sv. evangelija torej ne morejo zastareti, so vsled tega primerne vsakemu času.

Kaj pa vodilo tretjega reda? Vodilo tretjega reda je posnetek glavnih evangelijskih resnic.

Kakor je torej sv. evangelij vsakemu času primeren in se morajo sv. evangelija okleniti vsi narodi do konca sveta, ako nočejo zgrešiti svojega cilja, tako lahko trdimo tudi o tretjem redu, da je vedno času primeren, ker daje v vodilu svojim udom glavne resnice Kristusove.

Zelo se vara tudi tisti, ki govori: „Tretji red je za stare ljudi. Ne morem si misliti, zakaj naj bi mladeniči in dekleta vstopili v tretji red.“

Jaz — in z menoj gotovo vsak, ki pozna tretji red — pa si upam trditi, da je tretji red izvrstna družba ravno za mladino. Zakaj? Vsakdanja skušnja me v tem potrjuje. Mladina, to vsi vemo, čuti najbolj v sebi postavo mesa! Zato ravno ona potrebuje uspešnih pripomočkov in preskušenege navodila, da more med zapeljivim in hudobnim svetom čednostno živeti in v pravičnosti vztrajati. Take pripomočke in tako navodilo pa ji nudi tretji red v svojem vodilu, ki vsebuje in priporoča temeljne pogoje za krščansko pravičnost.

„Treba je vedno moliti.“ (Luk. 18, 1).

„Kdor ne nosi križa in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec.“ (Luk. 14, 17).

„Ako ne bote delali pokore, se bote vsi pogubili.“ (Luk. 13, 5).

„To je moja zapoved, da se ljubite med seboj.“ (Jan. 15, 12).

„Učite se od mene, ker sem krotek in iz srca ponižen ...“ (Mat. 11, 29.)

„Blagor ubogim v duhu ... krotkim ... usmiljenim ... onim, ki so čistega srca ...“ (Mat. 5, 3—10) in tako dalje.

Ta duh veje iz sv. vodila za tretji red. Ali more kdo oporekati trditvi, da bi bila naša mladina boljša in srečnejša, ako bi jo prešinjal ta duh? Gotovo ne!

Zato trdim nadalje, da greši vsak, kdor odvrča mladino od družbe, ki nudi človeku v njegovi najnevarnejši dobi tako izvrstne pripomočke večnega zveličanja!

Ali je tretji red času primeren? Naj odgovori na to vprašanje še zgodovinar doktor Pater Heribert Holcapfel (Holzapfel)! „Ako bi živel Kristus v srcih vseh ljudi, ako bi vsi udje svete Cerkve živeli po sv. evangeliju, potem bi bil odveč vsak red, posebno pa tretji red za ljudi, ki živijo med svetom. Zakaj mogočna organizacija sv. Cerkve, ki jo je zamislil sam Bog, bi zadostovala, da bi dosegla svoj namen. Ker pa tega ne moremo trditi, zato so se našli vedno ljudje, ki so zbirali okoli sebe dobro misleče moči, katere naj bi zasledovale kak gotov cilj. Sv. Frančišek Asiški je hotel z ustanovitvijo tretjega reda pripeljati ljudi k življenju

po svetem evangeliju. In kjer so njegove besede zadele v živo, tam se mu je to podjetje tudi posrečilo v celem obsegu.“

S ponosom sme zreti tretji red na svoje sedemstoletno delovanje. Zakaj 80 tretjerednikov in tretjerednic je prištela sv. Cerkev med svetnike in blažene. Nobena druga cerkvena družba se v tem oziru ne more meriti s tretjim redom, nasprotno, tretji red še prekaša v tem skoraj vse druge prave redove.

Ni čuda, da so skoraj vsi papeži od 13. stoletja do Pija X. skrbno zasledovali notranji in zunanji razvoj tretjega reda, ga ščitili pred raznimi nasprotniki, tretji red vedno vneto priporočali in mu naklonili mnogo predpravice!

Ni čuda, da so vzljubili tretji red in se ga oklenili cerkveni in svetni knezi, državniki in učenjaki, pesniki in umetniki. Ni ga skoraj prestola v Evropi, ki se ne bi ponašal s tem ali onim svojim udom-tretjerednikom. Tomaž Mor (More † 1535), Garsija Moréno (García Moreno † 1875), Dante († 1321), Džoto (Giotto † 1336), Petrarka (Petrarca † 1374), Kolumb († 1506), Vasko Dagáma (Vasco da Gama † 1524), Servántes (Cervantes † 1616), Lope de Vega († 1635), L. Galvani († 1798), Al. Volta († 1827), Fr. pl. List (Liszt † 1886), možje, ki se jih zgodovina s ponosom spominja, so bili vneti in goreči duhovni otroci sv. Frančiška. Dokaz, da v tretjem redu ni prostora samo za neukega kmeta, skromno deklo in priprostega delavca, ampak tudi za veleučene in vsestransko izobražene može.

Ali je tretji red tudi v sedanjih dneh času primeren?! — Poglejmo le površno, po čem hrepeni današnji „moderni“ človek. Moderni svet si je postavil za prvo in glavno načelo „avtonomijo“, to je popolno in neomejeno svobodo v svojem mišljenju in delovanju. Dobro je označil to znani apologet dominikanec P. Albert Marija Vajs (Weiss). „To, kar je pred Bogom največji greh, ima moderni človek za vir vsega npravnega in verskega življenja. S tem je zaključena ločitev od Boga. Kdor taji posmrtnost, podere most med Bogom in človekom. Avtonomija kot načelo spremeni človeka v Boga, in sicer ne samo v postranskega boga, ampak v proti-boga, da v antikrista.“

Otroci sveta obožavajo sami sebe, svojo osebnost, Boga in naše odvisnosti od Boga nočejo pripoznati. Zato njihov klic: „Proč od Boga!“

Vodilo tretjega reda pa v soglasju s svetim evangelijem naglaša, da je Bog in da je Bog neomejeni Gospod vsega stvarstva, ki mu moramo najzvesteje služiti; zakaj le zvesta služba božja nas osvobodi. Odtod poziv: **K B o g u n a z a j !**

Kaj sledi iz tega? Dejstvo, da tretji red še nikdar ni bil tako času primeren, kakor dandanes, ker svet še nikdar ni tako hrepenel ločiti se od Boga, kakor v današnji dobi.

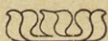
Tudi ugovor, ki se večkrat sliši: „Tretji red lahko brez škode nadomeste druge cerkvene organizacije, kakor n. pr. Marijine družbe“, ne velja.

Zapisniki vseh cerkvenih družeb nam kažejo, da zajemajo cerkvene družbe v župnijah, kjer je tretji red dobro organiziran, svoje najboljše člane in članice ravno iz vrst tretjerednikov in tretjerednic.

Podal sem nekaj razlogov, ki naj bi osvetlili pravi namen tretjega reda, obenem pa tudi dokazali, da tretji red sam na sebi še ni zgubil svoje prvotne moči.

Kdor bo te misli in razloge nepristransko presojal, bo rad pritrdil resnici:

Kakor Cerkev in ž njo sv. evangelij ne moreta nikdar postati nastalim razmeram neprimerna, tako tudi tretji red ne. Zakaj prvi in bistveni namen tretjega reda je skrb za posvečenje udov in za povzdigo ter poglobljenje verskega življenja po naukih in resnicah sv. evangelija, ki o njem pravi Jezus Kristus sam: „Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“ (Mat. 24, 35).

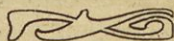

Hrepenenje.

P. Evstahij.

O Stvarnik brezmejnih svetov,
mogočnosti večna milina,
Najvišji, ti Solnce duhov,
ti sreča edina! —

Naj v tvoji ljubezni zgorim,
ko pade poskušnje zavesa!
Le eno še željo gojim:
nebesa, nebesa ...

Županovega Janezka nezgode pri vožnji.

NIKODEMA TOVARIŠ.

Županov Janezek se je rodil nekaj dni pred Božičem v prijazni vasi ob štajerski meji. Imel je dve sestri starejši od sebe. Zato je bilo veliko veselja v domači hiši, ko je prišel županov princ na svet. Za krstne botre so izbrali Viktorja, postavnega in ponosnega sina bogatega trgovca v bližnjem trgu in sosedovo Viljemino, osemnajstletno hčerko gostilničarja iz vasi. Ker je pred kratkim zapadel visok sneg, so se peljali h krstu na sanjках, boter in botra zadaj, voznik in babica spredaj, majhnega Janezka so pa zavili v gorko odejo, položili ga v niških sredi na sani in so se vsi slavnostno odpeljali v pol ure oddaljeno župnijsko cerkev. Po sv. krstu so pa šli na Viktorjev dom na malo pojedino, potoma so se oglasili po tamošnjem običaju tudi v bližnji gostilni in se s temi obiski tako zamudili, da so odšli zelo dobre volje še le v poznem mraku nazaj na Janezkov dom.

Sestrici sta prihiteli k sanjкам gledat bratca, kakšen je sedaj po sv. krstu, ko ni več pogan, ampak nedolžen kristjan in božji otrok. Voznik, domači hlapec stopi h konjema, babica zleze s sedeža, hoče prijeti za niške in nesti Janezka v hišo na gorko, privzdigne preprogo spredaj, na kateri sta sedela ona in voznik, pa Janezka ni, niške ž njim so zginile. Boter in botra sta že v hiši in pripovedujeta, da so vse srečno opravili, kako veseli so bili na botrovem domu, da se hočejo še tukaj malo pomuditi, potem pa še botro domov spremljati. Županovemu očetu je vse

to pripovedovanje dobro delo, prijazno ponudijo botru in botri sedež, vsedejo se k njima. Kar priteče v hišo starejša hčerka, osemletna Klara, za njo petletna Marija in ihte povesta, da so Janezka po potu zgubili ali ga kje drugje pustili, da ga na sanjkah ni in da nihče o njem nič ne ve.

Mej tem se je pa hlapec z babico že odpeljal nazaj v trg k botrovim starišem in v ono gostilno, kjer so pili, iskat Janezka. Babica se je zelo sramovala in je celo pot vozniku dopovedovala, da ni pijana, da se ji kaj takega še nikoli ni zgodilo, da bi bila otroka zgubila, da ga je položila na sani, da ga je najbrže kedo nalašč s sanjk vzel in ga skril. Hlapec je ni nič kaj pazljivo poslušal, ampak je konja podil in pazno gledal, če bi v snegu kje zapazil kako stvar. Gleda naprej, da Janezka ne bi pohodili konji, če je padel na sredo pota, ozira se na obe strani, če je kje kaj črnega v snegu. Malo pred trgom začuje lajanje domačega psa čuvaja. Zdaj se spomni, da je proti domu čuvaja pogrešil, zdaj mu je vse jasno. Tam mora biti otrok, čuvaj je pri njem, babica ga je zgubila, ker ni pazila, ko se je on s konji v stran umaknil poštnemu avtomobilu.

Kakor je mislil, tako je bilo v resnici. Babica in botri so otroka zgubili, čuvaj pa je ostal pri njem. To so ljudje, pa naj jim človek še kaj zaupa, si misli in spodi s trdo besedo babico s sanjk: „Tam-le je, v snegu leži, če še ni zmrznil; če pa je, jaz nisem kriv.“ Babica stopi s sanjk, pa tako nerodno, da pade v sneg, čuvaj zarenči, hlapec pa misli: dobro se ga je nalezla. Hitro skoči v sneg k otroku, pograbi niške, pritisne zgornjo stran dlani na otrokov obraz — še je gorak —, prisluškuje pri ustih — še diha —, otrok je še živ, hvala Bogu! Niške položi na sanjke, ogrne jih z odejo, sede na sanjke, vzame vajeti, ala belka, hi vranec! Sanjke zdirjajo nazaj proti vasi. Babica pa otresa sneg raz obleko. Ko vidi, da je ostala sama in so konji s sanjkami zginili v nočno temo, začne vpiti: „Jaka, počakaj! Ali ne vidiš, da sem jaz še tukaj? Jaka, Jaka, počakaj no!“ Vse tiho. Jaka je bil v desetih minutah doma, kjer so ga željno pričakovali na pragu. Jaka vstavi pred hišo in pravi: „Otrok je še živ, hitro ga nesite v hišo, pa ne preveč na gorko, ker je prezebljen.“

„Kje je pa babica?“ vprašajo oče. „Otrok je pol ure prezebal v snegu, zdaj naj pa še ona poskusi. Zadaj je ostala v snegu, bo že prišla; zdaj skrbite za otroka.“ Botra prime za niške in jih odnese v hišo, oče pa naroče hlapcu, naj ne izprega, ker

bo takoj potegnil še botra in botro na njen dom. Jaka se pa odreže: „Dokler ne pride babica, ni mogoče; kdo bo pri otroku?“ In botra je morala ostati pri otroku, Viktorja je bilo sram, da se je v njegovi navzočnosti kaj takega pripetilo; zato se je poslovil in odšel k svojemu stricu v vasi. Čez eno uro je prišla babica, vsa vtrojena in premrznjena v hišo in pravi: „Jaka je vsega kriv. Najprej se je avtomobilu tako nerodno izognil, da je stresel otroka iz sanjk, zdaj je pa še mene pustil na cedilu, da bi bila

Sv. Gora pri Gorici. Razvaline svetišča. Stopnice in prostor pred cerkvijo.

kmalu v snegu umrla.“ Jaka jo mirno posluša, potem pa pravi: „Ravno zadnjo nedeljo so pripovedovali g. župnik pri krščanskem nauku, kako naj se ljudje pri krstu obnašajo. Če bi jih bili poslušali, ne bi bili šli ne na botrov dom, ne v gostilno in tudi otroka ne bi bili zgubili. G. župnik so priporočili, naj se denar, ki se pri krstu zapije, raje naloži v hranilno knjižico na otroka in jaz mislim, da so prav povedali.“

S tem je bila pravda med hlapcem in babico končana, botra je odšla natihoma domov, oče so bili pa veseli in hlapcu hvaležni, da jim je rešil njihovega princa. Niso se pa mogli znebiti slutnje, da se bo temu otroku na vožnji pripetila še marsikatera nezgoda.

Županov Janezek je bil krepak deček po telesu. Že prvo leto je shodil, pa tudi govoriti je že skušal. Vsako stvar je opazil in zvedavo popraševal; še muha na oknu ni ušla njegovemu paznemu očesu in čujaj ni zalajal, da ne bi tekel Janezek na vrata gledat, kdo prihaja. Zadnjo zimo je triletni Janezek opazoval skozi okno šolarje, kako so se po griču drsali navzdol na šolskih torbicah sede. Všeč mu je bilo in je mislil, kako bi si mogel tudi on kaj takega privoščiti.

Med šolarje še ni smel, samega niso nikamer od hiše pustili, doma pa tudi ni bilo primernega brega. Pa te misli, da se mora tudi on drsati, Janezek ni opustil. Na spomlad je pripeljal hlapec Jakob nekaj desak sè žage ter jih je pod kozolcem napošev prslonil na late. Janezek misli, da bi se tudi po teh deskah dalo drsati. Hitro teče po torbico enajstletne sestre Klare, gre ž njo pod kozolec, zleze na zgornjo lato, položi torbico na desko, sede nanjo in se spusti navzdol. Prav dobro je šlo. Ves srečen nad to novo vožnjo, poskusi še parkrat. Toda na veliko žalost zapazi, da je torbica dobila luknjo. Skrivaj jo nese nazaj v hišo, potem pa teče zopet pod kozolec v zgornje late. Srajčico, ki mu je segala precej čez kolena, ovije tesno okoli nog, sede na desko in se požene navzdol. Hitro zdrči, pa med tem se tudi srajčica izmuza izpod teže telesa, v kožo se zadere nekaj špic razkave deske, Janezek začne ihteti, ker ga rane skelijo. Potipa se, zagleda kri in se spusti v glasen jok. Oče, ki so mu že večkrat prepovedali plezati v kozolec, da ne bi doli padel, so Janezka z njive opazovali. Ko zaslišijo jok, stopijo k njemu, ga stisnejo med kolena in mu jih priložijo par na drsalno ploskev telesa ter zabijejo špičaste trske še malo globokeje pod kožo. Janezek pa še bolj kriči. Med tem pridejo mati iz hiše gledat, kaj je. Ko vidijo, da je Janezek krvav, se začno hudovati nad očetom, češ do krvi si ga pretepel, še ubil ga boš. Janezek pa še hujše kriči in joka. —

Ko oče materi pojasnijo, kaj je Janezek napravil, se potolažijo, pobero previdno in pomilovavno trščice iz kože, izmijejo kri, namažejo rane z arniko in položijo Janezka v posteljo, kjer je moral ležati tri dni. Ko je bil četrti dan Janezek zopet pri skupnem obedu, so mu dali oče primerne nauke, sestra Klara mu je pred vsemi odpustila, ker ji je torbo raztrgal, hlapec Jaka je pa pristavil: „Le zapomni si, kaj so oče povedali: Kdor ne vboga, ga tepe nadloga.“

K županovim je med mnogimi drugimi pogosto zahajal tudi Janezkov boter Viktor. Največkrat se je pripeljal na kolesu. Janezek je imel botra zelo rad, nekaj zavoljo darov, ki mu jih je vedno donášal, nekaj zato, ker je bil do njega vselej ljubezniv, največ pa zato, ker ga je včasih posadil na svoje kolo in ga vozil po dvorišču. Imeti kolo, ej, to je bila že delj časa Janezkova srčna želja. Ko je dopolnil peto leto, mu je boter kupil voziček na tri kolesa. S tem se je vozil po hiši, po skednju in, ko je prišla pomlad in je skopnel sneg, tudi po dvorišču in po cesti. Na dvorišču je povozil par piščancev, v veži je prevrnil lonec kropa in enkrat je prevrnil tudi mlajšo sestro Marijo, ki ga je na to natepla. Pri tej priložnosti je polomil tudi eno kolo in se sam precej potolkel na kolenu. Kolo je boter popravil, koleno so pa mati zacelili, tako da bi bilo zopet vse dobro, če ga ne bi bil na cesti napadel sosedov sultan, katerega je Janezek večkrat skrivaj podražil in vanj zalučal kamen.

Sultanu je neko noč postalo dolgčas. Snel se je z verige in je šel za par dni na obiske v sosednjo vas in okolico. Tretji dan je prišel zopet domov in se vlegel v svojo kočo. Janezek je opazil in zvedel, da sultana ni doma; zato se je brezskrbno peljal mimo sultanove kočje. Ko ga ta opazi, skoči nanj in ga objame sè sprednjima nogama od zadaj in ga vrže s kolesa. Kdo ve, kako bi bil dvoboj potekel, da ni v tistem trenutku prišel sosedov hlapec iz hleva. Janezek je ležal na tleh in je vpil na vso moč, sultana je pa prevzel strah pred kaznijo, ker se je brez dovoljenja potepal, stisnil je rep med noge pri pogledu na hlapca in se je potepeno umaknil v kočo. Hlapec je sultana takoj pripel na verigo in mu zažugal kazen, potem je vzdignil prestrašenega Janezka in ga nesel jokajočega na njegov dom, po razbita tri Janezkova kolesa je šel pa hlapec Jaka in jih odnesel domov; med potjo se je pa spomnil na nauk, ki so mu ga že pred mnogimi leti dali rajnki oče: „Nikomere nič žalega ne stori, še psa pusti v miru.“

Janezek se od tega dne dalje ni mogel več voziti. Kriv je bil seveda le sultan, ki ga tako zahrbtno napadel. Janezek mu tega do njegove smrti ni odpustil in ga je iz dna srca preziral.

Ali Janezek vožnje ni opustil. Ko je bil sedem let star, je začel hoditi redno v šolo v bližnji pol ure oddaljeni trg. V tistem času so na hribu v njegovi vasi kopali neki rumen kamen in ga vozili vsaki dan v trg na kolodvor. To priložnost je Janezek po-

gosto porabil in se je obesil zdaj temu zdaj drugemu vozniku zadaj na soro. Premožev Jože je kmalu opazil, da se Janezek rad vozi. Nobenemu drugemu ni tega dovolil; vsakega je takoj, če je le opazil, da se je na soro obesil, z bičem otipal, le pri Janezku se je delal, kakor da ga ne vidi. Še konje je malo bolj pognal, da mu je bolj ustregel. Delal je pa tako ne zaradi Janezka, saj je tega ravno tako črtil, ko druge šolarje, pa si je pa mislil, da bo Janezek doma pripovedal, kako je Jože dober in ko bo to slišala županova Klara, ga bo imela bolj rada in tudi njeni stariši se ga ne bodo branili, če bi jih kedaj obiskal in jih nazadnje prosil, da bi bila Klara njegova žena.

Tako se je Janezek vozil dobro leto, pa Jože ni opazil, da bi se bil pri županovih kaj prikupil s svojim premagovanjem in z dobroto, ki jo je Janezku skazoval. Zato je nekega dne Janezka povabil, naj sede k njemu spredaj na sedež. Janezek se pa brani, ker se je Jožeta bal in ker bi bila njegova prostost preveč omejena. Vendar je šel na sedež, pa prvi in zadnjikrat. Jože vprašuje Janezka po raznih domačih rečeh. Janezek odgovarja preprosto in naravnost kakor znajo nepokvarjeni otroci in ko pove, da so oče za dva dni odšli, vdari Jože po konjih, ki zdirjajo in se vstavijo še le v potoku, skozi katerega je bilo treba iti, če so hoteli v vas. Jožetova pot je takoj onstran potoka peljala na levo skozi vrbovje in grmičevje po gmajni, Janezkova pa na desno. Jože je danes obrnil na desno in reče Janezku: „Le ostani tu gori, saj grem danes tudi jaz v vas.“ Na to požene, pred županovo hišo vstavi, da zleze Janezek doli, ozira se okoli, da bi videl mater ali še rajše Klaro, pa ni nikogar na spregled. Janezek steče v hišo, z vrta pa zavpije hlapec Jaka: „No, Jože, kaj je pa danes tebe semkaj prineslo?“ „Ali ne smem priti?“ se odreže in potegne za vajeti. „Že smeš, že, saj nič ne rečem, samo redko si tu, zato sem vprašal, po kakšnih opravkih si prišel.“ Jože odvrne: „Kobila je bosa, ali če še ni, bo kmalu; zato greva h kovaču; pa je tukaj okoli malo boljša pot, kakor tam zadaj od nas. — Kako je pa kaj tebi? Ali si sam doma?“ — „Za sedaj sem sam in pa Janezek mora vsak čas iz šole priti.“ — „No ta je že doma, se je z menoj pripeljal; ravnokar je šel v hišo,“ pristavi Jože. — „Drugi so pa z doma; če prav vidim, prihajate tam-le mati in Klara z njive.“

Jože se ozre in vidi, da bo tako, kakor trdi Jaka. Potegne za vajeti in reče: „Zdrav ostani! Hi rjavka!“ „Pa srečno vozi!“

se poslovi Jaka. Jože je odšel hitro, ker sem mu je zdelo, da je preveč zamazan in neobrit, da bi ne bilo prav, če bi takega videli mati ali Klara.

Županova mati so imeli še bistro oko in so od daleč spoznali Jožeta, pa niso hoteli nič reči. Še le ko so pri večerji zvedeli, da je Jože Janezka do doma pripeljal in je potovka pripovedovala, da Jože ni bil pri kovaču in da se je mimo peljal, kar je dobro vedela, ker je bila ravno tisti čas pri kovaču, so začeli

Sv. Gora pri Gorici. Spodnje pokopališče. Zadaaj: vshodni svetogorski vrh, na desno Sv. Gabrijel.

nekaj slutiti, pa izdali se niso. Zvečer so odredili, da bota Klara in Janezek spala v njihovi izbi, češ, da očeta in Marije še ne bo domov in je bolje, če spijo vsi v eni izbi.

Po skupni večerni molitvi sta šla Klara in Janezek k počitku, kakor so mati odredili, sami so šli pa še v hlev pogledat, če je vse v redu in so hlapcu Jaku še nekaj naročili, potem so se pa še sami vlegli, ko so blagoslovili svoja dva ljuba že na pol speča otroka in so vpihnili luč.

Klara in Janezek sta trdno zaspala, mati pa ne. Čez nekaj časa vstanejo in gredo na tihoma v otroško spalnico. Tam se

vsedejo na stran okna in začno tiho moliti sv. rožni venec. Polagoma drsi jagoda za jagodo po niti, prvi del je končan. Že so dovršili drugega dobro polovico, kar začutijo korake, ki se bližajo oknu. Kar naenkrat nekdo na lahko na okno potrka. Mati molčijo. Potrka v drugo malo močnejše. Mati so tiho. Ko potrka v tretje, odpro okno in vidijo temno človeško podobo, ne da bi razložili, kdo je, vedeli so pa, da je Premožev. Naravnost vprašajo s svojim mehkim glasom: „Kdo je?“ — „Oh Klara, ali me ne poznaš; Premožev Jože. Saj sem ti pisal, da te bom ta teden prišel obiskat in svojo sliko sem ti tukaj na oknu pustil, ali si jo dobila?“ „Ali še kaj družega veš?“ vprašajo mati z istim glasom. „Oh še veliko ti imam povedati“ — stoka Jože, „prav hvaležen sem ti, da si prišla odpret . . .“ „Jože le nehaj, pa pojdi lepo domov spat. Lahko noč!“ in zapirajo okno. Jože pa zastavi roko, da se okno ne da zapreti in pravi: „Klara! Le nekaj ti imam še povedati . . .“ „Pa te ne bom poslušala,“ se odrežejo krepko mati. „Da bo enkrat za vselej konec, ti povem, da ne govoriš s Klaro, ampak z njeno materjo. Tvoje pismo in tvojo sliko sem jaz z okna vzela še tisti večer, ko si bil tukaj. Ti ne boš nikoli naš zet in Klara nikoli v vaši hiši gospodinja. Tvoj oče je ubijavec, kakor veš, saj si bil zraven. V tako hišo, ki je s krvijo omadeževana naša Klara nikoli ne pojde; zato pusti nas in našo hišo za vedno pri miru. Tukaj imaš sliko, ki si jo oni večer skrivaj tukaj pustil, pismo bom raztrgala, če boš mirno odšel in nas pri miru pustil in ne bom nikomer o tem nadalje pripovedovala. Z Bogom!“ Županova mati na te besede hitro zapro okno, Jože pa začne grozno preklinjati in žugati, da bo hišo zažgal, vse raztolkel in pobil. Kar naenkrat pa utihne.

Jaka ga je prijel zadaj za rame, dva moža stopita predenj, sosedov oče in njihov hlapec, ter mu povesta mirno, naj gre domov, da se mu kaj hujšega ne zgodi. „V našem koncu smo mirni ljudje in ne pustimo, da bi nas kdo motil,“ pristavijo sosedov oče, ki so bili občinski svetovavec, krepak mož in trden gospodar. „Jože! Zdaj pojdi domov in ne nadleguj hiš, četudi so same ženske doma. Če boš pa še kedaj sitnari, boš šel za očetom, ki bo še dve leti sedel. Ne hodi po njegovih potih.“

Pred toliko premočjo se je Jože uklonil rad ali nerad. Mrmraje je odšel in se zaklel na maščevanje.

Okoli županove hiše je bilo zopet vse tiho. Ko so zjutraj vstali, so mati molčali, Jaka tudi ni ničesar omenil, Janezek in

Klara sta pa ves nočni dogodek preživela v trdnem spanju. Le mati so očetu povedali, ko so prišli domov in sta bila sama, kaj se je dogodilo. Oče so pa po večerji Janezku naročili, da se ne sme več voziti s Premoževim Jožetom.

Janezek se je natančno ravnal po očetovih besedah. Jože je čutil, da se ga ogiba in ga ni več k sebi vabil. Zato se je pa Janezek bolj pogosto drugim obešal na soro.

Nekega dne v jeseni pa, ko ni bilo nobenega drugega voza in je bila cesta zelo blatna, potok pa močno narasel, se je Janezek vendar skrivaj spravil na soro Jožetovega voza. To je bilo za maščevalno jezo Jožetovega srca kakor nalašč. Namenoma je konja bolj podil, da bi Janezek ne skočil doli in da bi preje dosegel svoj hudobni namen.

Pri potoku sta. Jože pogleda skrivnostno nazaj, če je Janezek še na sori. Ko ga opazi, zapodi konja v vodo, pa malo nižje, kakor je peljala pot. Ko je bila voda najglobokejša, udari z bičem po Janezkovih rokah, s katerima se je oprijemal lestvic; Janezek ves prestrašen omahne in pade v vodo, Jože pa podi konja naprej.

Janezek vpije, kliče na pomoč, pa ni bilo nikogar. Zagradi se za neko desko, ki jo je voda slučajno nesla sè seboj. Pa deska plava naravnost pod mlinska kolesa bližnjega mlina. Če jo spusti, mora vtoniti, če se je drži, ga stare mlinsko kolo. Že je pri kolesih. Prvo je vzdignjeno in mirno visi. Janezek napne vse sile, se dvigne in oprime za kolo. Rešen je. Z velikim naporom se spravi v notranjo stran oboda in kliče z nova na pomoč. Pa kdo ga sliši. Mlinar ne, vsled ropota v mlinu in šumenja narasle vode, drugega človeka pa ni. Janezek se vsede ves premočen na notranjo stran kolesa in še bolj kriči, pa pomoči ni. Kar naenkrat pa pade kolo in se začne vrteti. Janezek se oklene osi in se vrti ž njo vred. Dolgo ne more zdržati tega položaja — ubogi deček. Mlinar opazi, da je kolo padlo. Pogleda skozi okno, kaj se je zgodilo in ves prestrašen dvigne zopet kolo iz vode, potem zleze skozi okno in reši Janezka. Skozi okno ga spravi v mlin, odtod v hišo, kjer ga sleče in zavije v toplo odejo, položi ga na voz in odpelje na županov dom.

Županov oče pošljejo hitro po zdravnika. Ta ga ogleduje in začne spraševati. Odgovori so bili nejasni, pa vendar so mogli posneti iz njih, da je bil zraven Premožev Jože. Iz oteklin na

rokah so posneli, da ga je moral nekdo z bičem tepsti. Zadevo so naznanili sodniji, ki je Jožetu dala stanovanje v ječi za tri leta.

Janezek je pa v poznejših letih večkrat priznal, da je delal pri mlinu trdo pokoro za svojo nepokorščino in je hvaležno zdihnil: „Skoraj bi bil moral umreti, pa ljubi Bog me je rešil po mlinarju.“ Rad je pa tudi šaljivo pristavil: „Pa vendar sem se tisti dan vozil na sori, na deski, na kolesu in na vozu.“

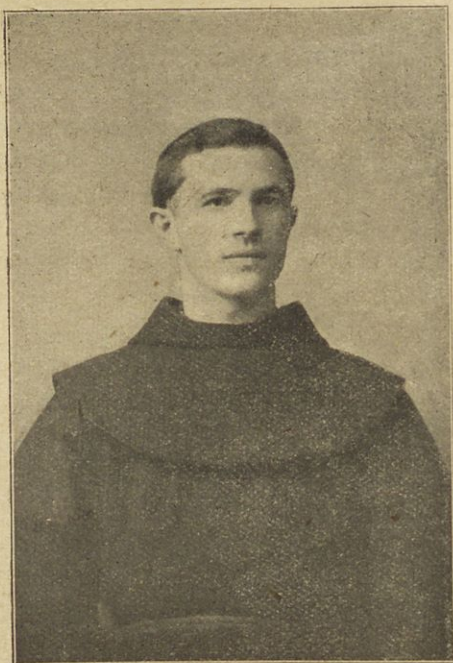
Mlinsko kolo pa po Janezkovem spoznanju ni nič kaj pravno za vožnjo. Zato se voziti na njem ali v njem ni imel namena, pač je pa silno hrepenel po biciklu.

Enajst let starega pošljejo oče v šolo v Kranj, kjer je bil njihov brat Tomaž, Janezkov stric in birmanski boter, trgovec. Bil je oženjen, pa brez otrok. Zato je žena, blaga gospa, želela, naj bi Janezek prišel k njim. Županov oče so bili pa tudi veseli, da morejo Janezka dati v tako hišo, kjer bo dobro preskrbljen telesno in tudi duševno. Namenili so, naj bo Janezek nekaj let v šoli, nato pojde še kam dalje v gospodarsko in kmetijsko šolo, potem bo pa ostal doma ko njihov naslednik. Zato so pa hoteli, naj fant ostane nepokvarjen. Zdrava duša v zdravem telesu, to je bilo načelo, ki so se ga držali pri vzgoji.

Janezek je odšel v Kranj. Prvič se je peljal po železnici. Oče so ga peljali z vozom do Litije, naprej ste ga pa spremljali mati in Klara do Kranja.

V Litiji pridrvi vlak z vso silo pred kolodvor. Janezek ga plašno ogleduje. Klara mu je to zanj tako čudno prikazen že natančno popisala, pa kaj so besede proti resnici. Takega konja brez glave, da bi vlekel celo vrsto hiš za seboj, še ni videl in mu tudi ni dosti zaupal. Zato je pa tudi morala Klara pred njim iti, mati pa za njim, da sta ga spravili v voz.

V vozu mu je pa vgajalo. Toliko oken, lepe klopi, pobarvane stene in strop, vse mu je všeč. Začno se pomikati. Vedno hitreje teče, to je za Janezka veliko veselje. Na mostu čez Savo ga popade grozen strah, da bodo padli v vodo. Komaj mu preženo ta strah, nastane v vozu tema. V predoru so. Janezek pade na tla, se skrije pod klop in zdihuje: „Joj, joj! Mama, kje pa smo? Oh, joj! Kam gremo?“ Zopet nastane svetlo. Janezek zleze izpod klopi in gleda preplašen okrog. Mati in Klara ga tolažita, nekateri se pritajeno muzajo, drugi glasno smejiijo, neko debelo gospodično je pa ta prizor spravil v tak smeh, da je vstala s sedeža, se naslonila na steno in se dolgo ni mogla premagati;

Vojni kurat P. Engelbert Klasinc.

če je Janezka le pogledala, je smeh zopet in zopet na glas spustila; morala je oditi v drugi prostor med glasnim: hi-hi-hi, hi-hi-hi. Ko se je pomirila, se vrne na svoj prostor in ponudi Janezku masleno žemljico in zavitek sladkorčkov, ker ji je napravil toliko smeha.

V Ljubljani so obiskali teto Meto, ki je imela v Šiški malo trgovino. Zato so šli popoldne na šišenski kolodvor, da se odpeljejo na Gorenjsko. Teta jih ni mogla spremljati, ker je imela v nogah protin; zato so šli sami mati s Klaro in Janezkom, toda eno uro pred odhodom vlaka, da ne bi zamudili. Na kolodvoru ku-

pijo vožnje liste do postaje Kranj. Tam tudi vprašajo blagajničarko, če bo vlak kmalu odšel. Ta se na kratko odreže, ker ni imela časa razgovarjati se: „Kmalu.“ „Ala, otroka, le hitro stopimo, vlak bo kmalu odšel,“ pravijo mati, in primejo Janezka za roko. Na tiru že zagledajo vlak. „Ali je to gorenjski vlak?“ vprašajo železničarja, ki hiti s kopico papirja mimo njih. „Da!“ se glasi odgovor. „Le hitro noter, da ne odpelje brez nas,“ pravijo mati in v vlaku sede pristavijo: „Pa so rekli, da imamo še dosti časa.“ Dobro se vsedejo, pa zavpije Janezek: „Že gremo.“ Mati pa pristavijo: „Saj sem že večkrat rekla, da se na ljudi ni zanašati. Boljše drži ga, ko lovi ga.“

Čez kaki dve minuti se vlak ustavi. Vse hiti ven, sami ostanejo v vozu. Maferi, ki so se že večkrat vozili po železnici, se to malo čudno zdi. Pogledajo skozi okno in zapazijo v veliko začudenje, da so na ljubljanskem južnem kolodvoru. Nekaj ni prav, to so vedeli, ali kaj, to jim ni šlo v glavo. Kar pride neka ženska v njihov voz z metlo v eni in s kunjjo v drugi roki. Ko zagleda naše tri potnike pravi: „Tukaj morate izstopiti.“ Mati

ji ponudijo kos domačega kruha in pol kranjske klo-
base in ji potožijo svoje
skrbi. Ženska jim pove, da
so se v Šiški vsedli v na-
pačni vlak, da bo pa čez
dobre pol ure vlak odšel s
tega kolodvora proti Kranju.
„Le tam pod streho malo
počakajte, kadar bo čas, bom
prišla k vam in bom po-
kazala, kam pojdite. Le kar
brez skrbi se vsedite tam - le
na klop.“ Vsi trije izstopijo.

Nekaj žensk je že ča-
kalo. K njim gredo in vpra-
šajo, kam se bodo peljale.
Povejo jim razna imena vasi
in krajev, ker pa nobena ne
imenuje Kranja in one ženske
iz voza tudi še ni, stopijo k
nekemu možu z rdečo če-
pico na glavi in ga vprašajo, kateri vlak pojde v Kranj in kedaj.
Mož jim pokaže na desno in pravi: „Tale vlak bo šel v Kranj,
pa zdaj še malo počakajte; kadar boste videli druge noter iti,
pa pojdite še vi.“

Kmalu pride neki mož in zavpije: „Na Gorenjsko: Vižmarje,
Loka, Kranj, Jesenice!“ Ljudje se dvignejo, ž njimi tudi naši
potniki in hitijo v vozove. Županova mati so bili sedaj bolj pre-
vidni, ko pred eno uro v Šiški. Stopijo v voz in vprašajo: „Dober
dan! Ali se tukaj kdo pelje v Kranj?“ Nobenega odgovora. Mati
izstopijo in pravijo otrokoma: „Tukaj ni nič, pojdimo naprej.“
Isto poskusijo še v par vozovih z enakim vspehom. Stopili so v
lep voz, ki je imel blazine na sedežih in mehko naslonjalo se
žametom prevlečeno. Ena sama gospa sedi v kotu pri oknu. Mati
jo pozdravi z „dober dan“ in vpraša: „gospa, ali se peljejo v
Kranj?“ „Da,“ se glasi odgovor. Mati zakliče: „Otroka le noter
stopita.“ Klara in Janezek vstopita in ogledujeta lepo hišico, ki
je sicer veliko manjša, kakor ona, v kateri so se v Ljubljano
pripeljali, pa mnogo lepša. — Vsedejo se na drugo stran od

Vojni kurat dr. P. Hadrijan Kokol.

gospe, Janezek k oknu, Klara njemu nasproti, mati pa poleg Janezka.

Nekaj časa čakajo in v voz pride še ena gospa z dvema hčerama. Prijazno se pozdravijo z ono gospo, ki je bila že notri, potem pogleda večja hčerka skozi vrata v drugi prostor in pravi: „Mama, tu je več prostora, pojdimo tu noter.“ In šle so v drugi prostor novodošle tri in prejšnja gospa.

Županova mati jih gleda in hitro vpraša tri novodošle: „Kam se pa peljete?“ Vse tri se spogledajo, mlajša hčerka pa, ki je bila zadnja med odhajajočimi, odgovori: „V Kranj,“ in zapre vrata za seboj. „Otroka, pojdimo še mi tja, da bo bolj gotovo.“ Vsi trije vstanejo, vzamejo svoje košarice in se preselijo k onim štirim, ki so odšle. Prva gospa je pa vganila materino skrb in pravi prihajajoči: „Mati, smete ostati v onem prostoru, saj se tam tudi pride v Kranj.“ „Ali res? Je gotovo?“ „Da, da,“ se oglasio vse tri druge; „če ne veste, kedaj je treba izstopiti, bomo pa me povedale.“ Naši potniki so bili zadovoljni in so ostali na svojih mestih. Vendar je šla mati še dvakrat med potjo vprašat, če še niso v Kranju.

Vlak je odšel iz Ljubljane proti Šiški. Klara opomni na šišenskem kolodvoru: „Zdajle bi morali še le vstopiti, če bi bili v Šiški čakali.“ Janezek jo zavrne: „Prej bi bila povedala, zdaj je prepozno; toda gotovo ne bi bili v Šiški dobili tako lepega voza, ko v Ljubljani, saj vidiš, da niso nobenega noter pustili. Ti vozovi so samo za tiste, ki se peljejo iz Ljubljane v Kranj; zato je bolje, da smo v Ljubljani vstopili.“

Malo pred vižmarsko postajo je prišel sprevodnik v voz k našim potnikom s prošnjo, naj mu pokažejo vožnje listke. Mati mu dajo vse tri. Sprevodnik pravi: „Vi imate vožnje listke tretjega razreda, peljete se pa v drugem.“ „O, saj nič ne de, če smo v malo nižjem razredu, za nas je tudi drugi dober,“ odgovorijo mati. „Pa je drugi več, ko tretji in za polovico dražji; boste morali doplačati,“ odgovori sprevodnik in hiti venkaj, ker se je vlak že vstavil.

Ko se začne pomikati vlak dalje proti Medvodam, pravijo županova mati otrokoma: „Glejta, na oni strani se vidi Šmarna gora.“ Janezek, ki je slonel dosedaj na odprtem oknu in je opazoval cerkev v Šentvidu in postajo v Vižmarjih, skoči na drugo stran, da bi pred Klaro zagledal Šmarno goro, ter se zaleti z glavo v zaprto okno.

„Cink - cink - cink“ se sliši, ko pada razbito steklo po tleh. Janezek gleda debelo in začudeno z odprtimi ustmi, kaj je to, sprevodnik vstopi — smeh ga sili — in reče: „No, zdaj boste pa plačali še ubito steklo.“ Mati pa odgovorijo: „Seveda je bomo, saj škode nočemo nikomer delati, ne da bi je poravnali.“ Klara se ne more zdržati smeha, ko gleda Janezka pri ubitem oknu, sprevodnik napravi materi račun za doplačilo in za steklo. Mati skušajo malo odbiti, pa sprevodnik odločno zahteva znesek, ki ga je povedal, češ „pri nas so določene cene in se nič ne popušča.“ Mati odštejejo in pravijo: „Ravno taki ste, kakor pri davkariji. Ker ste vi taki, pa tudi mi vam ne bomo nič pustili. Polovica stekla je še cela in to vzamemo sè seboj.“ „Vzemite jo,“ pravi sprevodnik, „saj ste jo plačali“ in odide.

Zdaj si naši popotniki najprej ogledajo Šmarno goro, ki se jim kaže od južne strani, od Medvod dalje pa od severne. Potem se spravijo na steklo, da bi je sneli iz okna, pa nikakor ne gre. Zato vpraša na loškem kolodvoru mati sprevodnika, kako se steklo ven vzame. Sprevodnik odgovori: „Ravno tako, kakor prva polovica; deček bo že znal.“

Janezek se ozira po vozu, če bi se dobilo kako pripravno orodje, pa ne zapazi ničesar, pač pa vidi gori na strani pri oknu kljuko z napisom: „Alarm“. Hitro mu šine misel v glavo in reče: „Mama! Stekla ne moremo ven vzeti, vzemimo pa to-le kljuko, da bo vsaj nekaj.“ Med tem se odpro vrata sosednjega prostora in hčerka, ki je obljubila, da bo povedala, kedaj bodo v Kranju, pravi prijazno: „Zdaj bomo kmalu v Kranju,“ in zopet zapre. „Ala, otroci, pripravite se!“ pravijo mati. „Oh, Klara,“ kliče Janezek, „jaz moram še tole kljuko sneti, da jo vzamemo namestu stekla, pomagaj mi jo sneti.“

Janezek stopi na sedež, obesi se z obema rokama za ročaj „alarma“, ki popusti in naznani, da je sila in se mora vlak ustaviti. Vlak se ustavi malo pred kranjskim kolodvorom, ravno ko je šel čez cesto, ki pelje na most čez Savo. Kakor bi dregnil v mravljišče hitijo železničarji skupaj in tekajo ob vlaku ter sprašujejo, kaj je in iz katerega voza je prišel „alarm“. Mati vidijo tekanje železničarjev in slišijo klic: odkod je alarm? ter pravijo ponosno: „Naš Janezek ga je potegnil, ravno prav, da ste ustavili, drugače ne bi imel časa ga izdreti.“

Sprevodnik hiti v voz. „Kaj si napravil?“ zavpije nad dečkom. „To le kljuko sem hotel vzeti namestu stekla, pa ne

gre venkaj," odgovori Janezek hladno in vpraša: „Kako se pa izdere?“

Sprevodnik reče materi: „Zdaj boste pa zopet plačevali, pa še pošteno plačevali.“ Mati pa pravi: „O sem že plačala. Ta le kljuka pa tudi ni več vredna ko to-le steklo. Pri nas vam jo kovač napravi za par grošev.“ „Saj ne bote plačali kljuke," odvrne sprevodnik, „ampak zato, ker ste vlak ustavili.“ „Jaz da sem vlak ustavila?“ vprašajo mati začudeno, „ali pa nas kedo? Ta je pa boša! In če je to vlak ustavilo, da je potegnil ta-le „alarm“ doli, ga bomo pa še pognali naprej. Janezek potisni tisto kljuko zopet gori!“

Sprevodnik pravi: „Na postaji boste šli k postajenačelniku; vam bom že pokazal, kam.“ „Je že dobro," odgovorijo mati in se vsedejo. Sprevodnik gre venkaj, Janezek pritiska na ročaj „alarm“, vlak se začne pomikati, mati pa pravijo: „No zdaj je pa zopet vse prav; Janezek, dobro si napravil.“

Na postaji v Kranju se vlak zopet ustavi, sprevodnik pride k našim popotnikom in jih pelje k postajenačelniku. Ta stoji zunaj pri postaji, zvedel je že za vso zadevo, ter vpraša: „Zakaj ste vlak ustavili?“ Mati: „Gospod! Ali tudi vi to verjamete? In če bi ga bili, smo ga pa tudi pognali.“ Postajenačelnik: „Petdeset kron boste plačali kazni, ker ste brez vzroka vlak ustavili.“ Mati: „Vi pa ravno toliko nam, ker smo ga zopet pognali.“ „Kako ste ga pognali?“ vpraša postajenačelnik. Mati: „Ravno tako, kakor pravijo, da smo ga ustavili.“ Postajenačelnik: „Z vami ni mogoče priti do konca; plačajte petdeset kron; to je najmanjši znesek, ki ga moram zahtevati.“ Mati: „Jaz ravno tako pravim.“

Med tem pristopi neka gospa k postajenačelniku in pravi: „Gospod postajenačelnik: Tukaj smo mi radovedneži, ki smo gledali ta prizor, zbrali petdeset kron in plačamo zahtevani znesek za ženo. Od zbirke pa ostane še štiriinpetdeset kron in te imate vi mati zato, ker ste vlak pognali in nam napravili obilo smeha.“ Zdaj so bili vsi zadovoljni: mati, postajenačelnik in gledavci, le sprevodnik je bil mnenja, da bi bila tudi zanj primerna kaka nagrada. Pa ni bilo nikogar, ki bi jo bil dal.

Janezek je pozneje imel še več nezgod na svojih voznjah. Nekoč je ko dijak trčil s kolesom v avto in odskočil pet metrov čez avtomobil na kup sena, ki je slučajno ležal ob česti. Takrat bi bil mrtev, da se ni rešil z mogočnim skokom „saltomortale“. Drugič se je vsilil na neki avtomobil, ki ga je potegnil iz Kranja

v Ljubljano in je moral nazaj bos in golorok peš hoditi, ker ni imel nič denarja pri sebi. Peljal se je tudi v nekem rudniku štiristo metrov globoko v zemljo in se je smrtnonevarno prehladil. Vzdignil se je nekoč celo dvatisoč metrov visoko v zrak, odtod je padel na neki cirkus v mrežo in je srečno ubežal smrti.

Pa vse to bo Janezek lahko sam popisal, ker zna dobro pisati in še bolje pripovedovati, kadar je pri dobri volji. Mi ga pustimo v Kranju, naj se pridno uči.

Le o njegovi materi še omenimo, da je dala onih štirinpetdeset kron za obnovo Marijinega svetišča na Sv. Gori. Darovala je ta dar in priložila je še iz svojega petdeset kron ravno na nedeljo, na katero se konča sv. evangelijske besede: „Pojdi in stori tudi ti tako.“

Kakor je volja božja!

P. Evstahij.

Mar li hočem sebi peti hvalo,
morda vdolbsti v marmor svoj spomin?!
Moje truplo bo globoko spalo,
duh bo v zarji ali — duh — trpin ...
Nič na zemlji se ne bo poznalo,
kod je hodil njen sanjavi sin.

Če poreče Stvarnik: „Nehaj biti!
V sebi nosim jasni broj svetov.
Misel tvoja je na koncu niti:
glej v nebesih zorni krog cvetov,
svetim dušam dal sem srečo piti,
ti ne moreš v mirni dom duhov!“ —

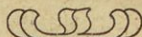
Jaz odvrnem: „Molim sklepe tvoje!
Nisem vreden cvesti vrh zvezdâ ...
Ako hočeš, bitje vniči moje:
nočem kleti v mórju te gorja — —
zadnjič tebi naj srce zapoje,
cvet pa drugi vstane sred poljâ!“

Padaj, dežek ...

Janko Dobrovski.

Padaj, dežek, padaj
na pekočo rušo!
Rosi, milost, rosi
v koprnečo dušo!

Izsušena ruša
se bo napojila,
koprneča duša
k Bogu povrnila.

0 prvotni domovini in veri evropskih narodov.

P. BERNARD AMBROŽIČ.

Skoro z nespravljamim sovraštvom si evropski narodi stoje nasproti v dveh mogočnih taborih. V Evropi se je začelo, od tod se je razširilo po svetu in se ukoreninilo še marsikje — to strašno sovraštvo. In ravno v Evropi, tem središču vse človeške omike...! Izmed vseh ljudskih plemen naše zemlje je ljubi Bog najbogateje obdaroval belokožna ljudstva in med temi še posebej tiste narode, ki že dolgo vrsto stoletji gospodarijo v našem delu sveta, ki nosi ime Evropa. Nobeno drugo pleme ni pokazalo toliko življenjske moči in duševne sile ko evropska ljudstva. V Evropi se je razvila omikanost do najvišje stopinje, od tod se je razširila v druge dele sveta, v Ameriko, v Avstralijo... od tod se je razširila po svetu tudi prava vera. Tako je bilo skozi mnoga stoletja — ali v naših dneh se je razširilo iz Evrope po svetu sovraštvo in razdejanje...

Skoro vsa ljudstva, stanujoča v današnji Evropi, so po svojem rodu bratska ljudstva, otroci enega skupnega očeta. Pred tisočletji jim je tekla zibelka tam nekje v Srednji Aziji, od tam so se pozneje v svoji mladeniški dobi izselila po svetu, večinoma proti zahodu in vzela v posest zahodno Azijo in takrat še skoro prazno Evropo. Skupni oče teh narodov je Noetov sin Jafet. K njihovi zibelki nas popelje Mojzes v desetem poglavju svoje prve sveto-pisemske knjige, kjer beremo takole: „Sinovi Jafetovi so: Gomer in Magog in Madaj in Javan... Dalje sinovi Gomerjevi: Askenez

in Rifat... Sinovi Javanovi pa Elisa in Tarsis..." (Gen. 10, 2—4). Pod temi in tudi drugimi imeni, katerih tu nismo navedli, je umeti cele narode Jafetovih potomcev in učeni zgodovinarji tolmačijo ta imena takole:*

Gomer pomeni narod Kimercev in Cimbrov, ki so pred davnim časom stanovali ob Črnem morju. Cimbri so pustošili nekoč srednjo Evropo in spravili stari Rim v velik strah in trepet. Magog je praoče slovenskih narodov. Obširne ravni današnje Rusije so bile njihova domovina. Madaj pomeni Medijane in njihove sosede Perzijane. O obojih se mnogo bere v sv. pismu starega testamenta. Javan pomeni Jonce, ki so bili najvažnejše ljudstvo med starimi Grki. Askenez je oče germanskih narodov, zlasti današnjih Nemcev. Rifat pomeni nekedanje Kelte in Galce. Prebivali so nekoč v Karpatih, odkoder so se pozneje preseljevali na vse strani. Povsodi so jih spodrivali novi prihajajoči, namreč Germani in Sloveni, in Kelti so se po večem poizgubili med njimi. Ostanek Keltov so danes še Irci, ki pa hitro izumirajo, in Škotje v severnem delu Velike Britanije.

Toliko bi nas utegnilo mikati o svetopisemskih imenih na označenem mestu. — Vsi ti narodi so tedaj nekoč bili ena sama velika družina, ki se je seveda zelo hitro množila. Vsled preobljudenosti je bilo kmalu treba iskati novih bivališč — in s tem se je pričelo cepljenje v več samostojnih narodov.

Kako mika človeka, da bi kaj zvedel o življenju naših davnih dedov! Kako se je kaj imela družina očaka Jafeta? Toda zastonj poprašuješ učene zgodovinarje, povedati ti ne vedo ničesar. Kako tudi? Sveto pismo pove le suha imena Jafetovih potomcev, pa niti besedice več — in brž se obrne k družini Semovi, kateri se je prištevalo izvoljeno ljudstvo. Svetna zgodovina molči ko sedemkrat zapečateni knjiga. Prvo besedo o Jafetovih potomcih je zapisala šele v sorazmerno poznem času, ko je bilo nastalo iz tega rodu že vse polno narodov križem sveta. Ali bo tedaj vsa naša radovednost ostala neutolažena za vedno? — No, nekaj malega se da pa vseeno izvedeti. Kako neki?

Ko so bili Jafetitje še en narod, so seveda govorili tudi en sam skupen jezik. Ob ločitvi in cepljenju se je pa začel tudi jezik cepiti in razločevati in čim dalje je taval ločeni del ljudstva po svetu, tem težje je umel govorico stare domovine. Vendar se

* Primerjaj: Dr. J. Weiß: Weltgesch. 1. B. LXIX.

Vojna kurata P. Ciprijan Napast
in P. Albin Poljanec.

še dandanes pozna skoro vsem evropskim jezikom, da so zrastle na enem in istem korenu. In ravno ta - le resnica je za učenjake silno bogat vir, iz katerega zajemajo spoznavanje preteklosti teh ljudstev. — To jezikovno skupino imenujejo *indo-germanski* jezik. Nobene pisane črke ni ohranjene iz časov, ko so se z leh-

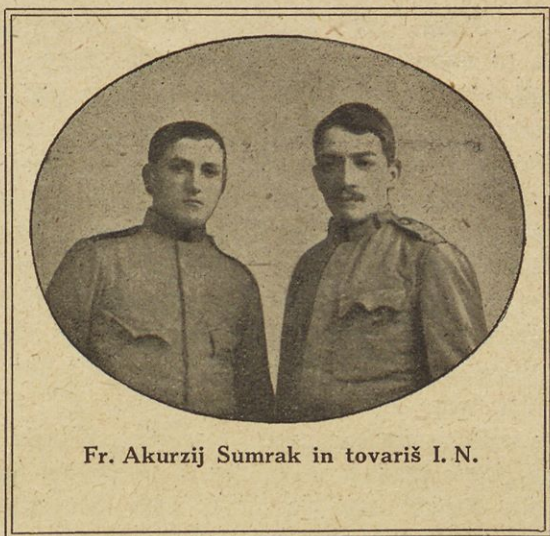
koto razumeli Nemci, Slovenci, Grki, Perzijanci, Indijci in drugi, vendar nam učenjaki, ki poznajo vse te jezike, pripovedujejo o življenju in mišljenju naših dedov iz pradavnine. Iz skupnih besed namreč sklepajo na skupne razmere, ki so takrat vladale med njimi. Takole nam pripovedujejo:*

Družinsko življenje je bilo pri njih zelo prisrčno. Tudi za oddaljene sorodnike in svake so imeli posebne besede, kar dokazuje, da so vezi sorodstva in svaštva visoko čislali. Zakon jim je bil svet in nerazvezljiv ter se je sklepal le med enim možem in eno ženo. Kako složno je bilo življenje in delovanje v posameznih družinah, spoznamo iz imen, ki so jih dajali očetu, materi, sinu, hčeri itd. Vsak je namreč dobil ime po glavnem opravilu, ki mu je pripadalo v domači hiši. Tako so rekli očetu „varih“, materi „urejevalka“, bratu „nosivec“ ali tudi „pomagač“, ker je bržkone prinašal k hiši raznovrstne potrebščine. Sestri se je reklo „skrbljivka“; očitno je imela mnogo skrbi pri hiši, kakor jih imajo naše sestre še dandanes. Ena izmed teh skrbi je bila ta, da je molzla krave, zato se imenuje hišna hči tudi naravnost „tista, ki molze.“

Živinoreja je namreč zavzemala v onih časih najvažnejše opravilo v gospodarstvu. Imeli so že kravo, kozo, ovco, pujska itd.

* Prim.: Weber; pri Weißu, Weltg. 1. B. 504, 505. Weiß l. cit. 510.

Tudi konj in pes sta bila že takrat priljubljeni domači živali. — Raznovrstna perutnina je dajala tedanjim „urejevakam“ in „skrbljivkam“ mnogo opraviti. Hudobna miška je že rada izmikala, kar je našla dobrega po shrambah, zato ji niso rekli „miš“, temuč so jo zmerjali z bolj primernim imenom, namreč s „tatico.“ Gozdovi so

Fr. Akurzij Sumrak in tovariš I. N.

bili polni divjih zveri: volkov, medvedov, veprov ... toda naši dedje se jih niso mnogo bali, saj so imeli varna stanovanja z močnimi vrati, pa tudi pripravnega orožja za obrambo jim ni manjkalo. — Njihova s plugom orana polja so rodila dovolj dobre pšenice in ječmena. Iz moke so si pekli kruh, če je bil boljši ko naš vojni kruh, o tem seveda zgodovina trdovratno molči. Tudi opojno pijačo so že poznali. Bila je sladka medica in jih je podžigala k veselemu petju, katero so spremljali s piščalkami iz školjk in ločja.

Več družin skupaj je imelo svojega poglavarja, ki je bil sodnik v miru, poveljnik v vojski. Med seboj so se naši dedje prav radi imeli, ali gorje sitnim sosedom, ki so se drznili motiti lepi mir med njimi! Pogumno so šli v boj zoper vsacega tujca in največje veselje je bilo zanje, če so mogli moč svojega rodu pokazati na zunaj. Premagani sosed je postal zmagovavcu suženj. —

Tako nam tedaj tucenjaki slikajo svetno življenje naših davnih prednikov v prvotni domovini. Kaj pa njihova duhovna plat? Ali so imeli kaj vere? Brez dvojbe so jo imeli, četudi ni lahko o tem kaj natančnega povedati. Z gotovostjo pa smemo reči, da grdega malikovalstva z neštevilnimi bogovi in boginjami še niso poznali. Tako globoko so padli šele pozneje, ko so vsled preseljevanja in pogostih bojev podivjali, se odtujili navadam stare domovine in pozabili izročila svojih očetov.

Skupno ime, s katerim so nazivali Boga, kaže z gotovostjo, da so poznali najpoprej le enega Boga. Mislili so si ga zgoraj nad zvezdami kakor mi, zato so se radi ozirali proti nebu in občudovali njegovo lepoto s solncem, luno in zvezdami vred. Slavili in opevali so te nebeške prikazni, toda kakor drugim starim narodom se je zgodilo tudi njim, da so pri tem pozabili na nevidnega, osebnega Boga nad zvezdami in so pričeli misliti, da je nebo samo bog. Tako se je zmota začela in sedaj je šlo naglo navzdol — v poganstvo in malikovavstvo. Poleg enega vseobsegajočega Boga, očeta vesoljnega stvarjenja, so prišli do veljave izmišljeni manjši bogovi, kakor bog groma in bliska, bog oblakov in dežja i. t. d. Vsi so prejeli svoje daritve, vsem so se pele navdušene pesmi in himne. Seveda poganstvo ni povsod ob istem času prodrlo, temuč boljši del ljudstva je brez dvojbe dalje ohranil staro sporočilo čisto in nepokvarjeno, nego večina. To misel nam potrjuje primerjanje z narodi Semovega rodu, o katerih nam je mogoče kaj bolj natančnega reči.

V času, ko je živel očak Abraham, je bilo nastalo iz Semovih mlajših že več mogočnih narodov. Sveto pismo samo imenuje nekatere: Babilonce, Asirce, Elamite, Kaldejce... Iz Kaldeje je bil doma tudi Abraham — sredi malikovavske dežele pravoveren mož. Taka je bila cela njegova hiša. Bog ga je hotel odtegniti poganskim vplivom, zato ga je poklical drugam, kakor vemo iz svetopisemskih zgodeb. Pa Abraham z družino še ni bil edini častivec pravega Boga v onih časih. Vsaj Melkizedek, svečenik Boga Najvišjega, je bil z Abrahamom ene misli. Tudi veliki trpin Job ni bil Jud, vendar je častil pravega Boga. V novejšem času so pa našli raziskovalci starin med razvalinami starobabilonskih mest precejšnje število starih molitev, ki so podobne psalmom kraljevega pevca Davida. Iz tega sklepamo, da so bili v onih krajih še pozno v poganskih časih posamezni boljši ljudje ali tudi cele družine, ki so ohranile staro vero precej čisto. Zlasti o nekaterih kaldejskih duhovniških družinah bi menda smeli verjeti to.

Če je pa bilo tako pri Semitih, zakaj bi ne smeli misliti tega tudi o ljudstvih Jafetovega rodu? Zgodovina posameznih indogermanskih narodov nam nudi nekaj podlage, da moremo zidati nánjo svoje dokazovanje.

Indijci, eden izmed narodov indogermanske skupine, hranijo še dandanes njim sveto knjigo, ki se imenuje „Veda“, po naše

„sveta znanost“ ali „sveta veda“. Beseda je tedaj ravno ista kakor v slovenskem jeziku. Vsebina „Vede“ ni nastala vsa naenkrat. Nekateri deli so bili pisani morebiti malo pred Kristusom, drugi pa segajo daleč v sivo starodavnost. In kaj se bere v „Vedi“? O božjih rečeh, o bogovih in službi božji. Seveda je „Veda“ poganska knjiga, ali tu in tam se najdejo v njej prav lepe molitve in slavospevi k enemu Bogu, katerega so imenovali stari Indijci „Varuna“. Bog „Varuna“ je bil nekoč njihov edino znani Bog. Šele pozneje se mu je pridružila četa izmišljenih in njemu podložnih bogov.

„Veda“ je služila starim Indijcem kot molitvena knjiga. Saj je bila za tak namen — vsaj nekateri njeni deli — tudi čisto primerna. Oglejmo si nekaj najlepših izvlečkov iz te častitljive knjige, da se prepričamo o resničnosti zgorajšnjih trditev.* — Tako le slavi pesnik svojega „Varuno“:

»Solncu je Varuna naredil pota,
deročim vodam je dal teči v daljavo.
Dnevom je ustvaril dolge ceste
in jih vodi ko jahač svoje konje.

Njegov dih je veter, ki šumi v ozračju.
Kar na zemlji biva, na visokem nebu,
vse, Varuna, tvoje je kraljestvo — — —

„Nebo in zemlja, solnce, mesec in zvezde, jutranja in večerna zarja, zrak in viharji, ogenj in voda, vse to so le stvari Varunove in nič drugzega.“ — Iz teh besed se jasno vidi, da tisti, ki je tako molil še ni poznal malikovavskega oboževanja vidnih stvari v naravi.

„Varuna“ je pa tudi svet in pravičen. Zapisal je v človeško srce strogo postavo in vsakdo je zavezan po tej postavi živeti. Kdor se je zvesto drži, bo prejel od „Varune“ plačilo; kdor jo prelomi, njega čaka kazen. Vendār je pa „Varuna“ tudi dobrotljiv in usmiljen, zato rad odpušča grehe. Tako-le se bere v „Vedi“:

„Z molitvami te bomo častili kakor nekdan tako sedaj, o mogočno rojeni, in tudi nadalje. Na tebi slone kakor na gori tvoje neovrgljive postave, o nezmotljivi! Odveži mi kakor verigo moje grehe! Odvzemi mi strah in sprejmi me k sebi milostno, o sveti kralj!“

* Fischer: Heldenium und Offenbarung.

Vojak Fr. Ludovik Klopčič.

Toda ne le osebne grehe, temuč tudi grehe, ki so nam jih zapustili naši predniki, naj „Varuna“ milostno odpusti. — Torej so imeli Indijci takrat še dobro v spominu izvirni greh.

„Odpusti nam, kar so naši očetje nezvestega storili, in kar smo mi vsaki zase. Kakor suženj hočem služiti njemu, ki odpušča, kadar bom brez greha. Neumnéže je dobri Bog storil modre in, sam najmodrejši, vodi modre k zveličanju. — Usmili se, o mogočni, usmili se! Kadar begam drgetajoč sem in tja, podoben oblaku, ki ga preganja veter, tedaj se usmili, o močni, tedaj se usmili! Vsled slabosti svojega spoznanja sem zašel, o prečisti! Usmili se, o močni, usmili se! Če se mi

ljudje pregrešimo zoper božanstvo, če prestopimo iz neumnosti tvoje postave, takrat nam ne pošlji zaradi tega nobene kazni, o Bog!“

In čemu je „Varuna“ ustvaril človeka? Zato, da bi živel na zemlji brez greha in prišel končno k njemu v boljše življenje. Tudi to je stari Indijec vedel. Le poslušajmo, kakšne nauke daje pesnik v „Vedi“ svojim bravcem:

„Naprej pojdi po starih potih, po katerih so odšli od nas naši očetje davnih dob! In potem boš zagledal kralje, prvega človeka in Boga „Varuno“. Našel boš tam očake in prvega človeka, našel boš svoja dobra dela, zaukazana in prostovoljna, gori v najvišjih nebesih. Brez madeža se povrni nazaj v domovino, v svetlobi se združi zopet s svojim novim telesom.“

Vse drugačna usoda pa preti tistim, ki ne spolnujejo božjih postav in jih lehkomišljeno prestopajo.

„Kateri prestopajo postave Boga „Varune“, naj jih požre ogenj z ostrimi zobmi, z žarečimi plameni. Oni, ki so polni

grehov, ki žive brez postave in so nezvesti, niso pomislili na kraj muk v globočini.“

To so odlomki, drobtinice iz knjige „svete znanosti.“ Nikakor ni v knjigi vse tako lepo. Po večini vlada v nji gosta megla malikovavskih zmot in zablod, toda posamezni pravoverni nazori, ki predro tu in tam meglo ko jasni solnčni žarki, pričajo o časih, ko je bil „Varuna“ edini in pravi Bog Indijcev in njim sorodnih narodov.

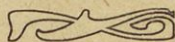
Tudi Perzijani, sosedje Indijcev, imajo podobno knjigo. Pravijo ji „Avesta.“ Podobno kakor „Veda“ kaže tudi „Avesta“ nazaj na srečne čase, ko je vladala na svetu še prava vera v enega Boga. O drugih indogermanskih narodih, razen Grkov in Rimljanov, je težko kaj povedati z ozirom na verski razvoj in propad, ker niso prinesli seboj iz sive davnosti nič zapisanega.

Vendar poroča vzhodno rimski zgodovinar Prokopij o Slovenih in Antih, ki so prebivali takrat nekako v današnji Romuniji in dalje ob Črnem morju, da poznajo le enega boga in ga imenujejo boga groma in bliska.* Prokopij je živel 250 let po Kristusu. Gori nekje na sedanjem Pruskem pa so Sloveni še v enajstem in dvanajstem stoletju častili boga Sventovita in drugih božanstev skoro niso poznali.

Tako bi našel vesten raziskovavec še pri enem in pri drugem narodu sledove in ostanke prave vere iz starih časov. Vse priča, da je bil nekoč celi svet podložen enemu Bogu. Vsled svojih strasti je odpadel od njega — dokler ga ni zopet spravil ž njim Jezus Kristus.

Indogermanska ljudstva so se v različni meri in v raznih stopnjah udeleževala dobrot „veselega oznanila“. Ko jih je prevel krščanski duh, so zagospodovala svetu in sebe in svet darovala Kristusu. Pa prišel je zopet odpad od tistega Imena, ki je edino dano v zveličanje celemu svetu, in prišel je nesrečni razdor. Treba je zopet dvigniti prapor s tem Imenom in evropski narodi se bodo spomnili, da so si vsi bratje, bratje po Jafetu in po Kristusu.

* Pri Alb. M. Weiß, Apologie, 2, stran 225.

P. Stanislav Škrabec (pred 10 leti).¹

V spomin ustanovitelju „Cvetja“.

nano je, kako je bil Leon XIII., eden najbistroumniših papežev, naklonjen tretjemu redu sv. Frančiška. Že ko kardinal in škof v Perudži je priporočal tretji red vsem vernikom svoje škofije. Tako je dne 21. dec. 1871 pisal v pastirskem listu: „Vse svoji pastirski skrbi izročene vernike prav lepo opominjam, naj pristopijo k tretjemu redu sv. Frančiška . . . Upam, da bodo naši ljubljeni verniki te naše besede z radovoljnim srcem sprejeli in duhovni pastirji, da ne bodo opuščali, kar bi jim pomaglo v njihovih župnijah te pobožne skupščine ustanoviti . . . Vemo, da so nekateri župniki naše škofije te pobožne skupščine že vpeljali . . .

Prosimo, kolikor moremo, vse druge, naj tudi oni to plemenito delo začno in z vsemi močmi nadaljujejo . . .“

Ko je zasedel papeški prestol, je Leon XIII. vodilo tretjega reda sv. Frančiška nekoliko in času primerno spremenil in ni nehal priporočati reda. Papeževih besed niso preslišali škofje in duhovniki — dušni pastirji.

Z velikim veseljem je bil l. 1879 pozdravljen nemški tretjeredni list „Sv. Frančiška zvonček.“ Sedemnajst tisoč naročnikov je dobil že prvo leto in tudi v naše kraje se je razširil. Tedaj pa so se tudi v Slovencih vzbudile želje po enakem listu. Očetje frančiškani tirolskoštajerske okrajine so že pripravili tvarino za celi prvi letnik, ki naj bi začel izhajati 1880. Vendar pičili po številu — bivali so na Slovenskem le v dveh samostanih, v Mariboru in pri Sv. Trojici —, povrh vzgojeni v nemški Tirolski, so se nekoliko vstrašili namerjane naloge. Tedaj so se ozrli v sosednjo kranjsko redovno okrajino, češ, morebiti bi tam lažje začeli z izdajanjem novega lista. Uspeh teh pogajanj pa je bil, da je jel izdajati „Cvetje“ v Gorici — p. Stanislav Škrabec. Ko izdajatelj je na prvih letnikih tiskan sicer p. Evstahij Ozimek, tedanji provincijal kranjsko-hrvaške redovne okrajine, bivajoč na Kostanjevici, ki pa je dal samo ime, pravi urednik je bil koj spočetka p. Stanislav. Tako je prišel list v prave roke, v roke možu, rojenemu v kraju, kjer govore lepo slovenščino, ki se je potrudil prav po domače povedati bravcem sleherno reč, da jo morejo umeti preprosti ljudje, kakršni so večinoma tretjeredniki. Prišel je list v roke možu, globoko pobožnemu in globoko učenemu ne le v bogoslovju, ampak tudi v svetovnih vedah. Bili so mu pa tudi vsi viri vede odprti, saj je bil vešč do malega vseh evropskih jezikov. Zraven pa je bil bistroumen, treznoprevdaren brez vihravosti in škodljive naglice. Kar je enkrat zapisal, to je, če treba, mogel vselej prepričevalno in s tehtnimi dokazi podpreti.

„Cvetje“ je, kolikor vemo, „najstarejši tretjeredniški časopis med vsemi Slovani, za njim so prišli na dan poljski, hrvaški in češki.

Zdaj po smrti p. Stanislava so katoliški listi povdarjali, da je on s „Cvetjem“ pomagal vtrditi in razširiti tretji red na Slovenskem. Bodi neutrudnemu delavcu ljubi Bog bogat plačnik v nebesih. Delal je v čast božjo v blagor bližnjega.

Počivaj, blagi rodoljub, in uživaj pri Bogu sad svojega truda! Večen ti spomin v hvaležnih vernih Slovencih!

Častitljivi brat Jeronim iz Ljubljane.

P. HUGO BREN.

pratiki nimamo menda mi Slovenci nobenega svetnika, v nebesih pa gotovo še več. Komu ni znano ime našega svetniškega misijonarja škofa Barage? Med starimi Ljubljanci še živi spomin na svetega frančiškana P. Hugona Vodnika, ki počiva nekje pri Sv. Krištofu. Ko so ga po letih prekopali, je bil še nestrohnjen, na kar so ga baje globlje zakopali. Njegova proglasitev za blaženega je bila že v teku, pa so se tozadevne listine v Rimu zgubile. Menj znan kakor ta dva in več drugih v sluhu svetosti zamrlih rojakov, utegne biti frančiškanski brat Jeronim iz Ljubljane. Stoletja so zabrisala njegov spomin, tem lažje, ker hrani njegove telesne ostanke dežela svetnikov, solnčna Italija. Mislim, da bo zlasti Ljubljance mikalo, če malo osvežim nekdanj prav živ spomin na njih svetega someščana. Podatke za to sem vzel večinoma iz Valvasorja, deloma iz naše provincijalne kronike, ki se pa v bistvu nanj nanaša. Ker je Valvasor to, kar piše o njem, zajel še iz bistveno neskaljenih virov — imel je pri rokah eno njegovih pisem, sin njegove sestre je še živel in izročilo o njem tudi še ni moglo biti tako potvorjeno — smemo reči, da je njegovo poročilo splošno stvarno.

Brat Jeronim je bil rojen v Ljubljani na sedanjem Glavnem trgu iz ugledne in vzorne rodbine Melhijorja in Barbare Babner* roj. Šatelberg. Pri sv. krstu so mu dali ime Krištof. Njegovemu bratcu je bilo ime Ivan, sestrici pa Marija. Zgodaj se je kazalo, da je Krištof otrok posebnih božjih namenov in milosti. Že nje-

* Tako naša kronika. Valvasor ima Wahner.

gova prva mladost je bila svetniška mladost. Kakor modri v sv. Pismu bi bil tudi on lahko rekel o sebi: „dobil sem bil dobro dušo.“ Besede pobožne matere so pri njem vedno padale na rodovitna tla in rodile zaželjeni in še obilnejši sad. Svoj del kruha je spravljal, dasi bi ga bil večkrat sam s slastjo povžil, samo da je mogel kakega berača ž njim razveseliti. Molitev, doma in v cerkvi mu je bilo eno najljubših opravil. Tudi to je bilo znamenje, da je za nekaj višjega določen, ker se je ljubezni do preblazene Device Marije nasrkal, rekel bi, že z materino hrano. Njej se je posvetil že kot otrok.

Ko je začutil v sebi drugo postavo, postavo greha, ki ga je vlekla proč od Boga in njegove tako ljubljene Matere, je sklenil pred tem zavratnim sovražnikom, ki ga je med svetom hotel oropati najdražjega, poiskati zavetja in kritja za samostanskim ozidjem. Leta 1611. je, komaj štirinajst let star, poprosil za sprejem v frančiškanski red. Preoblečen je bil v Ljubljani za samostanskega brata. Predstojniki so bili pozneje lahko veseli, da mu prošnje niso odbili. Zakaj ni bilo za molitev vnetejšega in za delo pridnejšega brata, kakor je bil brat Jeronim. Kakšno je bilo njegovo opravilo v samostanu, več ne vemo. Vemo le, da je je vestno vršil. Ker se mu je zdelo, da po dnevu premalo moli, je to ponoči nadomestil. Komaj se je na golih deskah malo odpočil, je že vstal ter med molitvijo in premišljevanjem čakal dneva. Češčenje presvetega Rešnjega Telesa in Matere božje ter premišljevanje Jezusovega trpljenja so mu bile najljubše popožnosti.

Z angeljsko hrano se je skoraj vsaki dan pokrepčal, kar je bilo takrat nekaj nenavadnega, neka prednost izvoljenih duš. Mariji je bil sam v otroški ljubezni vdan; pa je hotel in si po svojih močeh prizadeval, da bi ji bili tudi drugi. Ta gorečnost za razširjanje Marijinega češčenja je najbrž bila, ki mu je stisnila slikarski čopič v roke. Bil je Marijin slikar. Njegove podobe nebeške Matere Marije ob jašlicah, z Jezuškom v naročju, na begu v Egipt, pod križem itd. so bile med ljudstvom tako doma kakor na tujem zelo priljubljene in zato tudi razširjene. So li imele kako umetniško vrednost ali ne, je danes, ko so se poizgubile, težko reči. Enako nam je neznano, kako je prišel do tega, da je s čopičem širil Marijino čast. Najbrž ga je kak drugi samostanski slikar v to vpeljal. Njegova izredna pridnost in tudi nadarjenost, združena s plamenečo ljubeznijo do Marije, ga je podžigala k nadaljnemu spopolnjevanju, tako, da si ga ne smemo

† Fr. Jona Kranjec, upravitelj „Cvetja“.

liko časa je je nosil v srcu in kedaj se mu je spolnilo, naš kronist ne pove. Pravi samo, da je bil v Jeruzalemu,* odkoder se je vrnil v Italijo, svoje domovine pa ni več videl. Po mojem mnenju je moral nastopiti svoje jeruzalemsko romanje okrog l. 1620. Spotoma se je delj časa zadrževal pri svojih sobratih v Ankoni in Fermu ob Jadranskem morju, kjer je zapustil spomin svetnika. Je-li bil to pot tudi v Rimu, ni znano. Pač pa je gotovo, da se je iz Jeruzalema vrnil v Rim. V Marijinem mesecu l. 1623. ga vidimo klečati pred svetim očetom Gregorijem XV., prosečega blagoslova za božjo pot v Loreto. Ali vrniti se je moral že prej, ker je bila sv. očetu že znana njegova svetost. Zelo prijazno so ga sprejeli in se mu priporočili v molitev. Slike, ki jim jih je ob tej priliki poklonil, so bile gotovo najnovejše in najskrbnejše delo, ki se tudi ne da zvršiti v par dneh.

Z božjo potjo v Loreto je namerjal sveti romar združiti še obisk svojih znancev v Ankoni, Fermu in Ljubljani. Doma so mu bili stariši in brat, kakor je videti, že pomrli. Zakaj v pismu, v katerem je ljubljanskim znancem odkril svojo namero, omenja

* Valvasor tega ne omenja.

misлити kot navadnega selskega „malarja“. Porok temu je že to, ker je preveč ljubil Marijo, da bi pacal skrivnosti iz njenega svetega življenja. Nadalje priljubljenost njegovih slik med ljudstvom, celo v deželi umetnosti — Italiji. In slednjič to, da je nekaj njegovih slik sam papež Gregor XV. blagohotno sprejel, ko mu jih je brat Jeronim ob priliki svoje avdijence l. 1623. poklonil. Kake mazarije bi se mu v svoji skromnosti pač ne upal pokloniti.

Premišljevanje Jezusovega britkega trpljenja je zanimalo v njem hrepenenje po svetih krajih, ki jih je naš Zveličar močil s svojo dragoceno Krvjo. Ko-

izmed najožjih sorodnikov le sestro Marijo, poročeno z ljubljanskim mestnim sodnikom in trgovcem Martinom Burjakom. Izmed drugih znancev se spominja Pavla Robide, Mihaela Talerja in Janeza Satelberga, sorodnika po materi. Toda kakor rečeno svoje domovine in rodni znancev ni več videl. Glas o njegovi svetosti se je bil že tako razširil, da ga ljudstvo kar ni pustilo naprej, kamer je prišel. Posebno so ga zadrževali prebivavci Ankone in Ferma, njegovi prejšnji znanci. Tako mu je čas potekel in vrnil se je na mestu v domovino v Rim. Leto kasneje 1624., ga zopet vidimo na obali Jadranskega morja, v mestu Fermu. Morda je topot mislil obiskati domovino. Pa ni prišel do tega. Težka bolezen ga je v najhujši poletni vročini položila na posteljo. Po treh mesecih je toliko okreval, da se je meseca sušca 1625. mogel vrniti zopet v Rim. Ondi je še tri leta sveto živel v našem arčelitanskem samostanu in ondi dne 24. kimavca 1628. sveto umrl.

Ko so prebivavci mesta Ferma zvedeli o njegovi smrti, so takoj poslali k papežu Urbanu VIII. mestne veljake, na čelu jim enega kanonika, da poprosijo za telesne ostanke brata Jeronima. Papež je rad ustregel njih pobožni želji. Ob dveh ponoči so vzdignili njegovo snežno belo in prijetno dišeče truplo iz mokrotne grobnice in se ob 7. uri zvečer napotili z dragocenim zakladom proti Fermu. Doma jih je že čakala nepregledna množica ljudstva iz mesta in dežele, da dostojno sprejme mrtvega, ki ga je živega za svetnika imelo. Prvotno so shranili njegove telesne ostanke v ondotni frančiškanski cerkvi. Pozneje so jih pa v sporazumu z ondotnim nadškofom slovesno prenesli v stolno cerkev in jih položili k relikvijam dveh drugih svetnikov, da svetnik počiva med svetniki. Poročilo pravi, da se je ob obeh prenosih in pozneje zgodilo več čudežev na njegovo priprošnjo. O tem ima seveda sv. Cerkev končno besedo.

Tako je sveti sin našega naroda na tujem našel svoj grob, kakor za njim Baraga, Knoblehar in drugi. In naši so samo grobovi? — Ne, še grobovi ne! Ali če ga že nimamo v svoji sredi, naj iz nebes usliši prošnjo ljubljanskega akademika¹: „Ti tedaj svojo Ljubljano milostno nedotaknjeno ohrani v sleherni nevarnosti. In če tudi počivaš v tuji zemlji, vendar se skaži s svojo mogočno priprošnjo svoji Ljubljani Ljubljančana.“²

¹ Ud znanstvenega društva operozov = delavnih, ki je v latinskem jeziku pesniško opisal njegovo življenje. Prepis se nahaja v naši provinci-jalni kroniki. — ² Istotam.

„Črna smrt“.

Spomini iz hudih dni. — O. Veselko Kovač.

Marijinem svetišču na sv. Lušarjih je visela pred vojsko — v prezbiteriju na evangelijski strani — med drugimi zaobljubljenimi tablicami tudi večja podoba Matere božje v lepem pozlačenem okviru. Ni bil pozlačeni okvir, ki je vlekel ljudsko pozornost nase, marveč velike čudne „kljuke“, ki so obdajale lepo podobo Brezmadežne, črke, ki jih gotovo ni razumel noben romar. Kogar je radovednost pritegnila podobi bliže, je videl pod njo v slovenskem jeziku podpisano posvetitev in spodaj 41 podpisov — istotako v tuji, neznani pisavi.

Odkod in s kakšnim povodom je prišla ta zanimiva obljubna podoba na Sv. Lušarje?

Šantung, kjer imamo frančiškani dve obširni misijonski škofiji, je izmed najbolj obljudenih pokrajin kitajskih. Ker domača zemlja ne more preživljati svojega obilnega prebivalstva, mnogo tisočev išče zaslužka izven dežele, zlasti v bližnji bogati Mandžuriji. Kot pridni poljedelci in spretni rokodelci so tam prav priljubljeni. Mnogo teh začasnih izseljencev išče zaslužka tudi s puško. Zlasti neke vrste podlasico radi jemljejo vsled dragocene kožuhovine na muho. Ako so pa te živalce bolne, jih ni treba zasledovati s puško, ampak se dajo vjeti kar z roko.

Po zimi l. 1910. je bil ta lov vsled tega posebno uspešen. Kar naenkrat pa je več teh lovcev zbolelo in nagloma pomrlo. Zdravniki so kmalu dognali, da tiči povzročitelj te smrtonosne bolezni v kožuhovini bolnih „podlasic“. Lov je bil takoj prepo-

vedan in ustavljen, zaloge kožuhovine pa je ukazala oblast pokončati z ognjem.

To je bila pametna odredba. Ali kaj je pomagalo, ko so se pa okuženi lovci in uslužbenci skladišč razšli po raznih vaseh in mestih ter raznesli nevarno bolezen na vse strani.

Bolezen, ki so jo Kitajci imenovali „podganja bolezen“, Evropci pa „črna smrt“, je bila po svojem bistvu pljučna kuga.

Kdor se je te kuge nalezl, se ga je polastila velika slabost. Začela ga je boleti glava, napala omotica in gabila se mu je vsaka jed. Kmalu so se pojavile bolečine v hrbtu in prsih. Sledil je hud kašelj, nastopilo močno bljuvanje in ni trajalo dolgo — včasih komaj par ur — in nastopila je smrt. Leka za to bolezen ni bilo nobenega. Ne samo pljunki, ampak celo sapa iz ust okužencev je bila skrajno nalezljiva.

Bolezen se je širila z največjo naglico. V kratkem so bile okužene cele vasi in mesta. Kitajske oblasti, ki so v začetku držale roke križem, so se naposled zganile in uporabljale najkorenitejše sredstvo. Vasi, ki so bile splošno okužene, so obkolili vojaki z nasajeno in nabito puško, da ni mogel ubežati nihče, potem jih pa s prebivavci vred izročili plamenu. Niti mestom niso prizanašali. Seveda je to kruto in nespametno počenjanje med prebivavstvom povzročilo nepopisen strah. Vse je bežalo iz okuženih vasi, kar je količkaj moglo. Dosegel se je tako ravno nasproten uspeh — kuga se je širila še hitreje.

Bližalo se je kitajsko novo leto, ki se navadno praznuje v prvi polovici februarja meseca. Vsak Kitajec želi praznovati ta največji narodni praznik v krogu svojih dragih. Kdor le količkaj more, pohiti za ta čas v svoj domači kraj.

Proti koncu prosinca so torej hitele cele trume v Mandžuriji zaposlenih Šantungcev proti jugu. Da bi preprečila povratek tem ljudem, je železnica vstavila ves obrat. Ceste in pota so zastražili z vojaštvom. Istotako so bila zastražena morska pristanišča. Ali vse te odredbe so le malo izdale, ker so se le v redkih slučajih izvrševale in pa, ker so se potniki znali previdno izogibati zastraženih potov.

Kmalu se je pojavila „črna smrt“ tudi v Šantungu. Vsled skrajno pomanjkljivih varnostnih odredb se je raznesla v vse tiste

kraje, kamer je dospel kak okuženec iz Mandžurije. Ljudje, ki so se vračali domov, so bili tudi skrajno neprevidni. Potovali so v večjih in manjših skupinah. Ako je kdo izmed družbe na potu obležal, so mu sopotniki pobrali denar in vse druge vrednostne reči in, če je imel dobro obleko, so se polastili celo te. Marsikdo je moral svojo lakomnost poplačati s smrtjo že v par urah. Ali to drugih ni spametovalo. Zato se je zgodilo, da jih je od neke take domov vračajoče se družbe, ki je v začetku štela 20 oseb, nazadnje ostalo le še pet.

Oblasti so mislile na varnostne odredbe še-le, ko je bila že skrajna sila. Tako brezobzirno in nečloveško sicer niso nastopale kakor v Mandžuriji, ali nekatere odredbe so bile neusmiljene tudi tu. Če se je n. pr. pojavil slučaj „črne smrti“ v kaki družini, je dala gosposka v svoji preveliki gorečnosti zabiti vrata in okna take okužene hiše, da prepreči občevanje z vuanjim svetom. Živež so dajali nesrečnežem skozi majhno odprtino ali ga pa metali čez streho noter na dvorišče. Vsled tega nespametnega postopanja so izumrle cele družine. Hvala Bogu, da je bila večina mandarinov bolj pametna in se je po pravici zgražala nad krutim počenjanjem pregorečih svojih stanovskih tovarišev. Seveda ukreniti proti kugi kaj izdatnega in uspešnega siromaki sami niso znali. Naravnost smešna so navodila, ki so jih dajali ljudstvu. Eno teh navodil se je glasilo: „Nosi seboj kos konjske kosti, pa boš varen pred »podganjo boleznijo.«“ Drugo, nič manj nespametno, je bilo: „Ob prvem svitu jutranje zarje vrzi pest črnega graha v vodnjak in glej, da te nihče ne opazi. Kdor bo pil iz tega vodnjaka, bo varen pred kugo.“ — Bolj pameten je bil mandarin, ki je svetoval uživati v obilni meri česenj, čebulo in druga zelišča z močnim vonjem in ostrim okusom.

V tako žalostnih razmerah je korakala „črna smrt“ seveda samozavestno in zmagovito po deželi naprej.

Na pritisek inozemskih vladnih zastopnikov se je oblast naposled čutila prisiljeno vendar kaj ukreniti proti vedno bolj se razširjajoči kugi. Sklicala je zdravnike in druge večšake v posvet. Evropski zdravniki so svetovali, da se postavijo v vseh večjih mestih obširne barake, v katere bi morali ne samo vsi okuženci, ampak tudi oni, ki so le količkaj sumljivi. Barake so bile res v kratkem postavljene in za silo vrejene — ali samo v glavnem mestu Tsinanfu in pa na vzhodni morski obali v pristanišču Čifu. Tudi naš misijon je priredil obširno poslopje za splošno vporabo

v to svrho. V naši bolnišnici za okužence so prevzele postrežbo misijonske sestre. Kdor se je javil za to postrežbo, je moral ostati pri okužencih ves čas. Pri tej samaritanski službi so žrtvovale svoje življenje dve misijonski sestri, v Mandžuriji pa trije francoski misijonarji. — Od višje oblasti je dobil naš škof poziv, da naj prepove svojim misijonarjem obiskavati okužene kristjane. Ali on je odgovoril, da se temu povelju ne more pokoriti, da se pa bodo misijonarji držali vseh varnostnih navodil in odredb, ki jih bo izdala pristojna oblast. Podkralj je bil s tem zadovoljen.

Tak je bil splošen položaj v deželi, ko me nekega dne obišče naš škof v zavodu.

„Kaj naj storimo s semeniščem?“ me vpraša.

„Ta skrb me muči že več dni,“ odvrnem jaz.

„Po mojih mislih bi bilo najbolje, ako fante pošljemo domov,“ meni škof.

„Nevarno bo, ker je kuga že tako hudo razširjena po deželi,“ je bil moj pomislek. „Bojim se, da mi „črna smrt“ ne pobere katerega izmed fantov.“

„Vaša bojazen je utemeljena; vendar se ne da tajiti, da je nevarnost tu v zavodu neprimerno večja nego zunaj na deželi. Pomislite, prosim, kaka nesreča lahko nastane, če prestopi „črna smrt“ prag semenišča. Pri tej nalezljivosti pobere lahko večino ali pa vse. Zavoda ni mogoče popolnoma ločiti od zunanjega sveta: po nepredvidnosti služabništva in z živili, ki jih je treba kupovati zunaj, se bolezen lahko zanese v zavod vsak čas.“

Tem škofovim razlogom, ki sem jih prej že sam dobro pretehtal, se ni dalo oporekati.

Pretehtali smo vso zadevo z ostalim učnim osebjem zavoda natanko in od vseh strani in naposled sklenili poslati semeniščnike domov.

Učeca se mladina je vsepovsod enaka. V svoji mladostni brezskrbnosti se veseli smrti, kuge, prav vsega, če ji prinese par ur šolskih počitnic. Zato se nisem čudil, da so moji gojenci sprejeli naš sklep z glasnim odobravanjem, z velikim veseljem. Toda čez tri dni — ob slovesu — ni bilo o tem veselju nobenega sledu več. Pretresovali so pač med tem vso resno zadevo tudi

sami in izprevideli, da imajo te prisilne počitnice bore malo ve-selega v sebi.

Velika večina učencev je imela po več dni hoda do svojega doma. Zato je bilo treba poskrbeti za potrebne vozove oziroma osle za ježo. To ni bila malenkost. Ali skrbni naš prokurator je

P. Ciprijan Napast, učenka Jadviga in sestra Julijana.

izvršil to težavno nalogo izborna. — Prišel je dan ločitve. Pred odhodom smo se zbrali v dvorani, kjer sem imel na odhajajoče kratek nagovor. Pojasnil sem jim veliko nevarnost, ki jim preti v semenišču. „Človek,“ sem dejal, „je dolžan storiti, kar je v njegovi moči, da se izogne preteči nevarnosti, potem se pa lahko z mirnim srcem izroči božji previdnosti. Tudi doma vam preti

nevarnost, ali izročim vas mogočnemu varstvu Matere božje. Trdno zaupajmo v njeno priprošnjo in ona nas ne bode zapustila. Ako se vrnete, ko mine nevarnost, nazaj vsi, poslali bomo na Sv. Lušarje“ — o tem Marijinem svetišču sem jim prej mnogo-kaj povedal — „v zahvalo zaobljubno tablo s podpisi nas vseh.“

Vsi so tej slovesni oblubi z veseljem pritrdili. Poznalo se jim je, da so jim te kratke besede vlile obilo tolažbe v mlada srca.

Na to so pokleknili in jaz sem jim dal svoj blagoslov.

Čez dva dni me preseneči naš prokurator pri zajutreku s to-le novico:

„To noč smo imeli v vasi prvi slučaj „črne smrti“.

„Kako se je pa vtihotapila k nam?“ ga vprašam iznenaden.

„Kako? Po neprevidnosti in malomarnosti. Hu, naš sosed, je bil pri svojem sorodniku, ki je umrl vsled kuge, na pogrebu, pa se je nalezel. Bog sam ve, kako je ravnal. Sinoči, ko se je vrnil, je nekaj tožil, da ga boli glava, ob treh zjutraj je bil pa že mrtev. Saj pravim, previdnosti ne poznajo ti Kitajci prav nobene. No, sedaj pa imamo to grdobo v vasi in Bog ve, kdaj se je znebimo. Treba bo največje previdnosti. Živeža, hvala Bogu, ne bo treba kupovati zunaj. Preskrbljeni smo za par mesecev. Boga zahvalimo, da je semenišče prazno . . .“

Prvemu slučaju „črne smrti“ je sledil kmalu drugi in tretji. Ali ker smo bili blizu mesta, se je skrbelo, da so novi okuženci takoj prišli v barake. Tako se bolezen v naši vasi ni mogla razpasti.

Vsled izredno velike nalezljivosti, s katero se je odlikovala pljučna kuga, je nastalo med ljudstvom splošno mnenje, da veter raznaša to nevarno bolezen po deželi. Torej je vse zaman: ogibaj se kužnih in bodi oprezen kakor hočeš, bolezen dobiš, če ti je namenjena.

V tem obupnem položaju so pogani iskali pomoči pri svojih malikih. — Da bi naklonil ljudstvu najvišje božanstvo „tien-je“ (nebo), je podkralj odredil dva postna dneva v tednu (prepo-vedal je namreč uživanje govedine in svinjine). Ker pa to ni imelo vidnega uspeha, je sledila naposled odredba, ki je morala izdati. — Vsako uimo pripisuje namreč Kitajec vplivu zlih duhov, ki pa izgube svojo moč ob nastopu novega leta in morajo od-

stopiti. Te zlomke je bilo torej treba prepričati, da je doba njih zločeste oblasti pravzaprav potekla . . . Zato je gosposka odredila, da se ima začetek novega leta praznovati še enkrat z vso običajno slovesnostjo. To se je zgodilo 1. marca. Ta dan so pokali topiči in grmele petarde, da je bilo veselje. Zli duhovi pa so sedaj vedeli, pri čem da so in kaj jim je storiti . . .

V teh hudih dneh splošne stiske in nevarnosti so tudi kristijani iskali pomoči in utehe v svojih svetiščih; iskali so jo tam, kjer jo najde vsak, ako jo išče s trdnim zaupanjem in skesanim srcem. Če so imeli misijonarja v svoji sredi, so premolili cele dneve pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom in številno pristopali k mizi Gospodovi. Kjer pa duhovnika ni bilo, so opravljali kristijani pod vodstvom svojih katehistov poleg vsakdanjih molitev skupno v cerkvi devetdnevnic v čast Materi božji in sv. Jožefu — za odpustitev hude šibe božje.

Tiste dni sem srečal v mestu svojega znanca, nadzornika zdravstvenih odredob.

„Kako kaj napreduje boj proti kugi, gospod doktor?“ ga ustavim na cesti.

„V mestnem okolišu sem z uspehi zadovoljen, na deželi je pa slabo. Krive so temu starokopitne razmere. Saj poznate Kitajce, kakšni so: dobro ljudstvo, toda za varstvene predpise nimajo prav nobenega smisla. Take reči smatrajo za nepotrebno nadlego. Ali to vam pravim: barak bi bilo treba v vsakem večjem kužnem središču, da se okuženci popolnoma ločijo od zdravih, pa na to še misliti ne smem: za take reči manjka vse povsod denarja. Zadovoljen moram biti, da se mi je posrečilo prepričati oblast, da jih je postavila vsaj v glavnem mestu. Najhujše je to, da se je pojavila bolezen ravno ob novem letu, ko celih štirinajst dni ne prime nihče za nobeno delo in imajo ljudje čas za neštevilne medsebojne obiske. Ako bi mogel preprečiti to nepotrebno pohajkovanje, pa bi bilo kuge kmalu konec. — Povem odkritosrčno, če kaka višja moč ne poseže vmes na poseben način, pa ne vem, kaj bo . . .“

„Morebiti pa bo,“ pripomnim jaz, nekako tja v en dan.

„Upajmo! — Ali ne vem, kako.“ —

Čez dober teden pa je „višja moč“ — kdo bi se bil nadjal! — res posegla vmes. Neko noč je zapal tako debel sneg, da kaj takega niso pomnili niti stari ljudje. Medsebojnih obiskov je bilo sedaj naenkrat konec. Vsled slabega, takim vremenskim razmeram nikakor prikladnega obutala nad tri tedne nihče ni mogel izpod strehe. Kitajci namreč ne poznajo čevljev iz usnja, ampak delajo svoje obutalo iz lepenke in platna. Tako blago pa seveda ni za sneg, še manj pa za požlepico. Poleg tega so sani v tej deželi neznano vozilo . . .

Pavel Je-pao-san,
kitajski katoliški katehist.

Tako je nenadni beli gost to zmagovito prodiranje „črne smrti“ naenkrat ustavil. Kar je bilo okuženega, je seveda pomrlo; mnogokje so izumrle cele hiše. Ljudje so postali naposled vsled britkih izkušenj vendar previdnejši in opreznější: okužene predmete so sežigali . . .

Aprila meseca so časopisi že poročali, da kuga po deželi pojema . . .

Kaj pa moji semeniščniki?

Dopisovali so mi marljivo. Bil sem dobro podučen o njih zdravju. Peterim izmed njih je pretila velika nevarnost, ker je v njih neposredni sosesčini neusmiljeno kosila „črna smrt.“ — Ker je bilo treba Veliki teden pri škofovskih opravilih v stolni cerkvi večje azistencijske, sem jih poklical dvanajst iz onih krajev, kjer se „črna smrt“ sploh ni pokazala. Prve tedne po Veliki noči so prišli tudi oni na vrsto, kjer je kuga že ponehala. Zadnji so se vrnili tisti, ki jim je „črna smrt“ takorekoč stala pred hišnim pragom.

Ko smo bili naposled zopet vsi skupaj, sem priredil v semeniščni cerkvi zahvalno pobožnost. Tudi to pot sem imel na zbrano svojo mladino kratek nagovor, v katerem sem se spo-

minjal izredne milosti božjega varstva, ki smo ga bili deležni v minulih hudih dneh po priprošnji preblazene Device Marije. „Nad šest sto let“ — sem končal — „že deli v svojem slavnem svetišču na Sv. Lušarjih neštevilne dobrote in milosti vsem, ki se zaupno zatekajo k Njej. V minolih dneh hude stiske je obrnila svoje milostljive oči tudi v nas. Tisočera ji čast in hvala za to! Ali na storjeno obljubo ne smemo pozabiti. Lušarski romar naj vidi in ve, da so nekoč celo daljni Kitajci iskali pomoči in zavetja v svetolušarskem svetišču in ga tudi našli.“ —

Verolomni Lah je porušil starodavno svetolušarsko Marijino svetišče. Pri tej priliki je gotovo izginil tudi skromni znak kitajske hvaležnosti. Ali naj spomin na pomoč, ki so jo Kitajci iskali in prejeli na Sv. Lušarjih, izgine med Slovenci popolnoma?!

Da se to ne zgodi, sem napisal te skromne spomine.

Trpeči duši.

P. Evstahij.

Grenka te napaja žalost,
gledaš bratov, sester boli —
še nikoli
ni morjé tako naraslo,
môrje krivde in bridkosti!

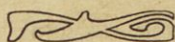
Trpi, trpi, duša moja,
za človeštvo bedno môli! —
Na prestoli
vlada božja veličina —
Vsepravični tehta zêmljo . . .

Objemi — križ!

P. Evstahij.

O dobro vem, dekle,
da še ti v srcu, še
nedolžna šmarnica cvete . . .

Po sreči hrepeniš — —
Da raja ne zgubiš,
objemi v duši sveti križ!

Vprašanja in odgovori.

P. HUGO BREN.

od tem naslovom sem se namenil odgovoriti na nekatere vprašanja, ki so sama na sebi preozka, da bi se posamič o njih razpravljalo, pa so vendar, kakor skušnja uči, potrebna odgovora. — Takih drobnih vprašanj je cel kup, zato se moram na tem mestu omejiti. Izbrati hočem le nekaj onih, ki zadevajo odpustke. Naj kar slede:*

1. Kaj je pomniti glede sv. spovedi, ki se navadno zahteva za pridobitev popolnih odpustkov?

Glede te sv. spovedi je pomniti sledeče:

a) Kdor ima navado vsak mesec dvakrat iti k sv. spovedi, če ni nujno zadržan, se vdeleži lahko vseh odpustkov celega meseca, čeravno je pri vsakem posebej rečeno: po opravljeni sveti spovedi itd. Prej je bilo to le posameznim škofijam dovoljeno, po novem cerkvenem zakoniku je pa splošno.

b) Kdor ima navado vsak dan, ali vsaj petkrat na teden k sv. obhajilu pristopiti, sv. spoved pa opravlja na štirinajst dni ali na tri tedne, ali na mesec ali kadar mu je potrebna, se istotako lahko vdeleži vseh odpustkov, kakor je zgoraj omenjeno.

c) Kdor nima ne ene ne druge omenjenih navad, pa se hoče tuintam kakega popolnega odpustka vdeležiti, za katerega se zahteva sv. spoved, to lahko opravi osem dni prej, ali pa osem dni pozneje. N. pr. ti se hočeš vdeležiti porcijunkulskih odpustkov.

* Za odgovore sem rabil sledeče vire: 1.) Beringer-Hilgers: Die Ablässe etc. Paderborn 1916. 2.) Codex juris canonici (novi). 3.) Nekaj naj-novejšega sem dobil deloma v »Linzer Quartalschrift«, deloma v »Acta Ordinis Fratrum Minorum.«

Sv. spoved v ta namen lahko opraviš že 25. malega srpana, ali pa do 9. velikega srpana enkrat. Pač pa moraš predpisano cerkev obiskovati in ondi po namenu sv. očeta moliti le od opoldan 1. velikega srpana do polnoči 2. vel. srpana. Kaj pa če je kdo, ki misli šele po porcijunkuli sv. spoved opraviti, v smrtnem grehu in kot tak obiskuje cerkev in moli po namenu sv. očeta; more li dobiti kak odpustek, ker ni v stanu milosti božje? Kajpada se stan milosti božje za zadobitev odpustkov zahteva. Toda zadostuje, da je dotični takrat v milosti božji, ko spolni zadnji pogoj za dobitvev odpustka. Torej zadostuje, da se med osmino enkrat spove in sv. obhajilo kot zadnji pogoj vredno prejme.

2.) Kaj je treba vedeti glede sv. obhajila, ki se tudi navadno zahteva za popolne odpustke?

Glede sv. obhajila je pa treba vedeti:

a) Da se more prejeti tisti in prejšnji dan, ne pa osem dni prej, pač pa med celo osmino pozneje.

b) Isto sv. obhajilo velja za vse popolne odpustke, ki jih more kdo n. pr. vsled raznih bratovščin, v katere je zapisan, isti ali naslednji dan zadobiti, samo da za vsakega posebej spolni še druge predpisane pogoje, molitev po papeževem namenu in kar se še zahteva.

c) Bolnikom, ki ne morejo k sv. obhajilu, ima spovednik pravico namestu tega kako drugo dobro delo naložiti.

d) Umirajoči, ki iz kateregakoli vzroka niso mogli in ne morejo prejeti sv. popotnice, zadoste tej zahtevi za popolni odpustek, ako skesano izgovarjajo presv. Ime Jezus, če mogoče tudi z ustmi, drugače pa vsaj s srcem.

3. Kako se mora opraviti molitev po namenu sv. očeta, ki je za popolni odpustek predpisana?

Molitev po namenu sv. očeta se mora opraviti:

a) Pobožno s srcem. Pa vendar če bi kdo samo s srcem opravil to molitev, bi ne zadobil odpustka. Odpustki dani na samo notranjo molitev so sploh zelo redki. Med temi je pre-mišljevanje sv. Križevega pota. Zato se mora molitev po namenu sv. očeta in sploh molitve z odpustki obdarovane, če je le mogoče tudi:

b) Z ustmi opraviti. Če je mogoče, pravim, ako ne, kakor pri gluhonemih, velja molitev s srcem ali brana z očmi.

4. Kateri odpustki so posebnega spomina vredni in je treba tedaj posebno paziti, da jih ne zamudimo?

Posebnega spomina so vredni oni odpustki, ki se tudi eden in isti dan lahko tolikokrat zadobé, kolikorkrat se obišče določena cerkev, ali kapela, ali altar in se ondi moli po namenu sv. očeta. Najznamenitejši odpustki te vrste, kar se tiče naših krajev so:

a) Porcijunkulski, od poldne 1. vel. srpana do polnoči 2. vel. srpana. Tretjeredniki se teh odpustkov lahko vdeleže v vsaki cerkvi, v kateri je postavno vpeljan tretji red. Škofje imajo zaenkrat pravico za to določiti še druge cerkve in prenesti odpustke na čas od opoldne prve sobote vel. srpana do polnoči naslednje nedelje. Na njih tozadevno določbo je torej treba paziti.

b) Karmeljski, od opoldne 15. mal. srpana do polnoči 16. mal. srpana v karmelitskih in onih cerkvah, kjer je postavno ustanovljena karmeljska bratovščina, pa le če ni blizu (kak pol-druhi kilometer) karmelitske.

c) Žalostne Matere božje, od opoldne 14. kimavca do polnoči naslednjega dne v cerkvah, kjer je postavno vpeljana bratovščina Žalostne Matere božje.

d) Rožnovenški, od opoldne 30. kimavca do polnoči 1. vinotoka v cerkvah, v katerih se nahaja rožnovenška bratovščina.

e) Vernih mrtvih, od opoldne 31. vinotoka do polnoči 1. listopada, v vseh cerkvah in javnih ter na pol javnih kapelah. Ti odpustki se morejo samo dušam v vicah v prid obrniti, medtem ko se vsi zgoraj omenjeni lehkó tudi sebi v prid obrnejo.

5. Kaj je še dobro vedeti o odpustkih?

Dobro je vedeti o odpustkih še:

a) Da so oni tisoč ali čelo več tisoč let, če kedaj dani pozneje preklicani, torej sedaj neveljavni.

b) Da se drugim živim po dosedanjih določilih svete Cerkve odpustki ne morejo naklanjati.

c) Dušam v vicah se po najnovejših določilih vsi odpustki lahko odstopijo. Da jim tudi pomagajo, ni nikake dvojbe; kako jim pomagajo, se sv. Cerkev še ni natančno izrekla.

d) Za eno in isto molitev ali kar je že, je mogoče dobiti samo en popoln odpustek, če ni izrecno drugače določeno.

6. Kaj je treba vedeti o predmetih, ki jih kdo hoče dati na odpustke blagosloviti?

Predmeti, ki jih hoče kdo dati na odpustke blagosloviti morajo biti:

a) Iz primerno trde in trpežne tvarine. Papir, karton, platno, cin, svinec, steklo, gips, mehak les ni pripravna tvarina, vsaj za podobe, križe, kipe, svetinjske ne. Pač pa so rožnivenci lahko iz navadnega lesa, masivnega stekla itd., ker se njih drobne jagode ne pobijejo in ne poškodujejo tako naglo, če padejo na tla, kakor večji predmeti.

b) Kar predmeti iz primerne tvarine predstavljajo, mora biti res komu podobno. Papež Pij IX. so nekoč francoskim romarjem rekli, da vse blagoslove in z odpustki obdare, kar imajo primerne s seboj, samo če so podobe Križanega in druge podobne.

7. In če ima predmet vse zahtevane lastnosti, kaj potem?

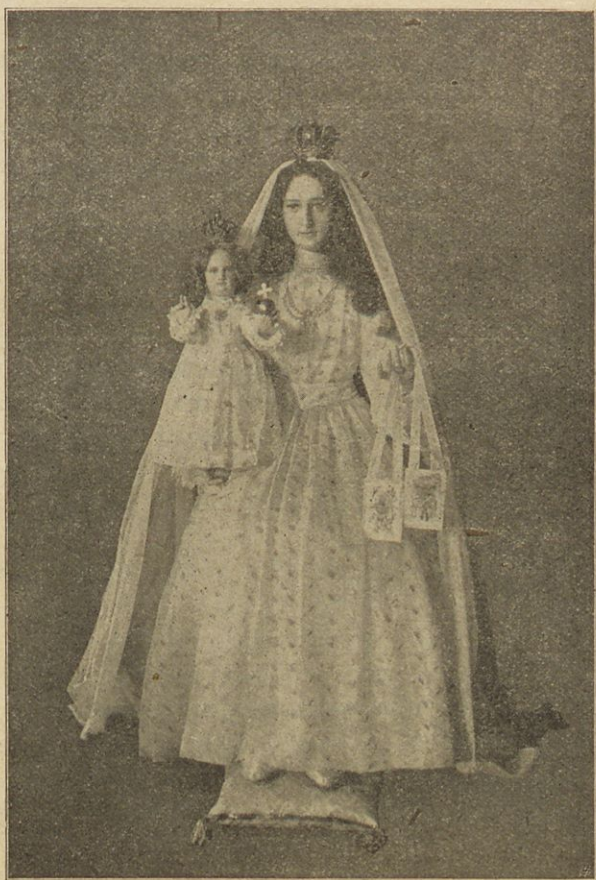
Potem je treba poiskati duhovnika, ki ima pravico take stvari ne samo blagoslavljal, ampak jih tudi z odpustki obdariti. Takih pravic pa nimajo vsi in tudi ne vsi enakih. Zato naj oni, ki prinese kako stvar na odpustke blagosloviti, reče: Prosim, da bi mi to in to na te in te odpustke blagoslovili. Potem bo dotični takoj vedel, če ima pravico ali ne, ter blagoslovil, oziroma povedal, kam se naj obrne. Po božjepotnih in samostanskih cerkvah ima navadno vsaj eden vse pravice, ki so za naše razmere in navade potrebne. Ne čudi se, če ti različne odpustke, raznim predmetom z enim samim križem nakloni. Tako dovoljenje ima od sv. očeta, zato velja.

8. Vprašaš, bogoljubna duša, na kake odpustke se razni nabožni predmeti lahko blagoslavljaljo, da boš vedela prositi?

Odgovarjam, da na različne. Naj ti glavne posamič omenim.

A) Katerikoli nabožni predmet, samo da odgovarja zgoraj pod št. 6. omenjenim zahtevam lahko daš blagosloviti na papeževe odpustke. Ti so:

a) Popolni: Na Božič, Razglašenje Gospodovo, Veliko noč, Vnebohod, Binkošti, Sv. Trojico, Presv. Reš. Telo, Marijino brezmadežno spočetje, darovanje, oznanjenje, vnebovzetje, rojstvo, sv. Janeza Krst., Sv. Jožefa, praznike vseh apostolov, na Vseh svetnikov dan in ob smrti uri.

Pred Marijinim altarjem.

P. Evstahij.

Vesoljstva ljubezniva roža,
srce hiti pred tvoj altar,
prestol ti sladki žar obkroža,
modrosti večne prva stvar.

Premili cvet — nebeško Dete —
zakriva sveti vir moči,
po tebi, Mati, vse neštete
lepote žarke nam deli.

Karmela ti milina blaga,
ljubeče sije tvoj obraz,
podoba tvoja, duši draga,
v nebo nas dviga slednji čas.

Ljubezen gorka v srcu vstaja:
pozdravljen, Jezus, božji Sin,
pozdravljena, lepota raja,
pozdravljena, Gospa višin!

b) Nepopolni: 7 let in 7 kvadragen (7×40 dni) za vse druge Gospodove in Marijine praznike, 5 let in 5 kvadragen za vse ostale praznike ter nedelje, in drugih več po 200 in 100 dni.

Pogoji so:

a) Za vse popolne in nepopolne, da se dotični predmet vedno pri sebi ima, ali če to ni mogoče vsaj doma na spodobnem kraju.

b) Za popolne posebej: Sv. spoved in sv. obhajilo ter molitev po namenu sv. očeta. (Glej zgoraj št. 1—3). Poleg tega je pa še rečeno, da se teh popolnih odpustkov vdeleže le tisti, ki imajo navado vsak dan ali vsaj enkrat na teden sv. rožni venec moliti, ali brevir, ali spokorne psalme, ali biti pri sv. maši, ali siromakom pomagati, ali kaj drugega dobrega storiti.

B) Križi, če odgovarjajo označenim zahtevam se morejo blagosloviti:

a) Na postajne odpustke sv. križevega pota. Če imaš torej kak tak križ, ne premajhen s čedno in trpežno podobo Križanega, ker njej se naklonijo odpustki, daj ga na te odpustke blagosloviti. Ta dobrotja je ljudem še vse premalo znana. Stara mamica neke gorske podružnice mi je nekoč tožila, kako da sama in drugi, ki ob nedeljah popoldne ne morejo v oddaljeno župno cerkev, pogrešajo križevega pota v podružni cerkvi. Gotovo je še marsikje tako. S postajnim križem se temu kaj lahko odpomore. Kdor je bolan ali zadržan, da ne more v cerkev, ki ima sv. križev pot, naj vzame tak križ v roko in z njim v roki moli dvajsetkrat Oče naš, Češčena Marija in Čast Očetu (14 na mestu 14 postaj, 5 na čast peterim sv. ranam, 1 po namenu svetega očeta) premišljuje trpljenje Gospodovo, pa zadobi vse odpustke križevega pota. To pobožnost jih tudi več skupaj lahko opravi. V tem slučaju zadostuje, da ima tisti, ki naprej moli postajni križ v roki. To bi bil tudi za tiste, ki zapovedane dni ne morejo v cerkev, zlasti pa planšarje, eden najboljših nadomestkov za službo božjo. Za težko bolne, ki tudi dvajset očenašev ne morejo moliti sv. oče našim vrhovnim redovnim predstojnikom za čas njih poslovanja dovoljujejo še obširneje olajšave. V moči tega dovoljenja so imenovani predstojniki določili, da se morejo taki bolniki vdeležiti vseh odpustkov križevega pota, ako s postajnim križem v roki pobožno in skesano, s srcem in ustmi izrazijo kesanje nad svojimi grehi, enako s srcem in ustmi izreko besede: „Tebe tedaj prosimo, pomagaj svojim služabnikom, ki si jih z

dragoceno krvjo odrešil," ter vsaj tri Očenaše, Češčenamarije in Čast. v srcu za drugim molijo, če jih sami ne morejo. Naj dastim še to, da imajo pravico križe na postajne odpustke blagoslovljati vsi predstojniki frančiškanskih samostanov, oziroma njih namestniki. In, kar je najnovejše, ti križi le takrat zgube odpustke, če se prodajo in pa če se podoba Križanega zgubi ali zdrobi. Torej odslej zadostuje za celo družino le en tak križ.

b) Na popolni odpustek za zadnjo uró. Ta odpustek se lahko nakloni križu, ki ima že naklonjene postajne odpustke. Če ga pa hočeš na ta odpustek posebej dati blagosloviti, ga pa shrani z onimi predmeti, ki jih imaš gotovo lepo spravljene za slučaj, kadar pridejo koga previdet. Vsi družinski udje pa naj vedo, da zadobe ob smrtni uri popoln odpustek, če ta križ, oziroma Križanega pobožno poljubijo, s skesanim srcem in če mogoče tudi z ustmi vzdihnejo: „o Jezus!“ in se vdajo v voljo božjo. Bolniške strežnice naj imajo s tem odpustkom obdarjen križ vedno pri rokah.

C) Rožne vence si moreš dati blagosloviti na:

a) Birgitine odpustke. Izmed teh so:

• Popolni: Enkrat na mesec, kdor ga vsak dan moli, enkrat na leto, kdor ga celo leto, (poleg onega vsak mesec), na god sv. Birgite 8. vinotoka, kdor ga vsaj vsak teden enkrat moli, ob smrtni uri, kdor ga je vsaj vsak teden enkrat molil, če pobožno s srcem in ustmi kliče presladko ime Jezus. Drugi pogoji navadni, sv. spoved, sv. obhajilo in molitev po papeževem namenu.

Nepopolni: 100 dni za vsak Očenaš, Češčenamarijo in Vero.

b) Križarske odpustke. Ti so: 500 dni za vsak Očenaš in Češčenamarijo, kolikor se jih zmoli, četudi se ne zmoli cel rožni venec.

c) Dominikanske odpustke, kateri so:

Popoln enkrat v letu, kadar kdo hoče, če ga je vsak dan molil in skušal njega skrivnosti premišljevat, kolikor človeška slabost dopušča. Ostali pogoji navadni.

Nepopolni: 5 let in 5 kvadragen vsakokrat, kadar vsaj en del (t. j. ali veseli, ali žalostni, ali častitljivi) moli; 100 dni za vsak Očenaš in Češčenamarijo.

d) Frančiškanske odpustke. Na te odpustke se more blagosloviti samo rožni venec sedmih dekad (= 10 jagod), kot spomin sedmih radostnih dogodkov iz Marijinega življenja. Moli se kakor navadni, dominikanski rožni venec. Skrivnosti so pa te-le:

Katerega si Devica spočela, katerega si Devica v obiskanje k Elizabeti nosila, katerega si Devica rodila, katerega so modri molili, katerega si Devica po tridnevnem iskanju v tempeljnu našla, kateri se Ti je po smrti častitljiv prikazal, kateri Te je v nebesa vzel in kronal.

Odpustki za one, ki ne pripadajo nobenemu izmed treh redov sv. Frančiška, so sledeči:

Popolni: Kadar ga molijo skupno, v cerkvi, s kako družino sv. Frančiška, na praznik vseh radosti skupaj 27. vel. srpana, ali med osmino, če te dneve pobožno molijo ta rožni venec. Nadalje vsak mesec na poljuben dan, če ga vsako soboto molijo. Slednjič ob smrtni uri, če ga imajo pri sebi in so ga v življenju radi molili. Drugi pogoji navadni.

Nepopolni: 300 let, če ga molijo ostale Marijine praznike, 200 let če ga molijo druge zapovedane praznike, 100 let vsako soboto, če ga molijo, 70 let in 70 kvadragen vsak drug dan kadar ga molijo, 10 let za vsako delo usmiljenja in kadarkoli molijo 7 Češčenamarij na čast sedmim omenjenim Marijinim radostim.

Ostali pogoji za one, ki niso v nobenem frančiškanskem redu so:

a) Rožni venec mora biti na frančiškanske odpustke blagoslovljen.

b) Le če ga z otroci sv. Frančiška skupaj molijo, se to ne zahteva, ter če ga več skupaj moli, zadostuje, da ga ima v roki tisti, ki naprej moli.

9. Kaj je še dobro vedeti o rožnih vencih in njih odpustkih?

Sledeče je še dobro vedeti:

a) Eden in isti rožni venec se lahko dá na več odpustkov skupaj blagosloviti. Tako na papeževe, sv. Birgite, križarske in dominikanske. Ni pa mogoče z eno in isto molitvijo vseh zadobiti.

b) Družinski rožni venec naj bo, če je na pet dekad, na dominikanske odpustke blagoslovljen, ker je glede teh izrecno dovoljeno, da jih vsi zadobe, ki skupaj molijo, dasi ima samo eden rožni venec v roki, kar n. pr. pri križarskih ni.

c) Ker po najnovejših določitih rožni venec ne zgubi odpustkov, če se tudi drugemu posodi, da bo molil za odpustke, lahko kdor hoče naprej moli.

d) Sicer pa najboljše stori tisti, ki se vpiše v rožnovenško bratovščino. Dolžnosti so pravzaprav majhne. Vsak teden je treba zmoliti cel dominikanski rožni venec, torej veseli, žalostni in častitljivi del. Odpustkov popolnih in nepopolnih, je pa toliko, kakor pri nobenem zgoraj omenjenih rožnih vencev. In kar je še posebno ugodno je to, da ni potrebno celega dela naenkrat moliti. Po dve oziroma tri skrivnosti na dan se pa tudi poleti lahko zmolijo in konec tedna je ves skupaj. Dekada za duše v vicah ne spada zraven.

10. Ali se mora škapulir katerekoli bratovščine ali reda vedno nositi?

Da, vsaj za delj časa se ne sme odložiti, če ni kakega izrednega vzroka.

11. Ali se škapulir lahko nosi nad spodnjo obleko, da ni tako hitro umazan?

Da, poljubno!

12. Ali mora tisti, ki je v več škapulirskih bratovščinah in morda še v tretjem redu, škapulirje vseh nositi?

Da, ali ni potreba, da bi vsakega na svojih trakih.

13. Ali ni mogoče namestu škapulirja, oziroma škapulirjev nositi svetinjico?

Da, razen tretjeredniškega, ki se ne dá z njo nadomestiti. Toda, če hočeš svetinjico nositi na mestu škapulirja pomni sledeče:

a) Svetinjica mora imeti na prednji strani podobo Jezusa, s presvetim Srcem, ne Srca samega. Na zadnji strani pa mora imeti katerokoli Marijino podobo.

b) Blagoslovljena mora biti na toliko škapulirjev, kolikor jih ima nadomestiti.

c) Nositi jo je treba vedno pri sebi, ni pa določeno, da na vratu.

14. Kdaj se more udöm tretjega reda zasebno t. j. v spovednici podeliti vesoljna odveza?

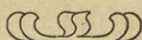
Po najnovejših določilih od dne pred dotičnim praznikom, oziroma godom in skozi celo osmino.

15. Katerega najnovejših odpustkov naj vsaj udje tretjega reda nikar ne prezro, dasi je za vse dan?

Odpustka 7 let in 7 kvadragen za vsakokrat in popolnega na mesec, kdor pri vstopu in izstopu iz cerkve kleče (tudi lahko v klopi) moli ono lepo molitvico sv. očeta Frančiška: „Molimo

Te, najsvetejši Gospod Jezus Kristus tukaj in v vseh cerkvah, ki so na vesoljnem svetu in te hvalimo, ker si po svojem svetem križu svet odrešil.“ To lepo počaščenje je še sedaj po samostanih prvega in drugega reda v navadi, naj se ga poprimejo še udje tretjega reda!

S tem vsaj za enkrat zaključim vrsto vprašanj in odgovorov. Če pravim vsaj za enkrat, lahko spoznate, da imam še nekaj na srcu. Moje mnenje je, da bi se dalo na ta način še marsikaj pojasniti. Pa bi bilo tudi potrebno. Ravno glede odpustkov, ki imajo vendar veliko vlogo v duhovnem življenju, je toliko rimskih določeb, ki se pa leto za letom množe, da se od dušnega voditelja ne more zahtevati, da bi vse na pamet znal. Koliko je pa še drugih takih drobnih vprašanj. Stvar naših nabožnih listov je ljudi o vsem tem, kar nje tiče podučiti. Pisavec tega je pripravljen podobna vprašanja in odgovore po potrebi v „Cvetju“ nadaljevati. Da bo pa potrebi bolj ustregel, naj bravci „Seraf. koledarja“ in „Cvetja“ tudi sami pošiljajo razna vprašanja in dvojbe na uredništvo „Cvetja“. Ko se jih bo več nabralo, bo „Cvetje“ ali pa morda „Seraf. koledar“ prinesel odgovore. To bo gotovo v prospeh duhovne izobrazbe našega ljudstva.

Romarjeva pesem.

P. Evstahij.

Kak si visoko,
jasno nebo;
sveto in čisto,
božje Oko! ...
Dolga je pot,

duša, do rajske zarje —
zmagaj srčno,
zmagaj vse viharje,
venec, venec hrani
zate Gospod!

Evharistično Srce Jezusovo ga je pozvalo.

(Posneto po resničnih prigodbah).

ekoč pridem po opravkih v mestu, slučajno ravno ob zaključku večerne pobožnosti pred cerkev.

Množica pobožnih se je vsipala skozi vrata, verni so hiteli na vse strani domov; prehod mimo cerkve je bil oviran še v sosednjih ulicah.

Tujec sem bil v mestu, nikogar nisem poznal, zato se nisem mnogo menil za ljudstvo, le na tem mi je bilo, kako naj se prerijem najhitreje skozi množico.

Kar začujem sredi iz ljudi klicati svoje ime. Začuden se ozrem na okoli, pa mi prihiti nasproti gospod, ki me veselo pozdravlja in moli nasproti roko.

„Servus, stari prijatelj! Ali ne poznaš več Friceta, znanca izza mladih let? —

Lej ga no, sedem let sva skupaj po šolah hlače trgala, zdaj me pa niti poznati noče.“

Tako se je šaljivo hudoval nad menoj, jaz sem ga pa začudeno gledal in zmajeval z glavo.

„Poznal bi že,“ rečem, „toda . . .“

„Toda verjeti ne moreš,“ se odreže oni, „da bi zašel Frice v cerkev? Frice, ki ni nikoli maral za njo!“

„Odkrito povem, da je ravno tako, kakor praviš,“ pritrdim jaz.

„In vendar je istina,“ odvrne prijatelj, „da nisem bil samo zdajle v cerkvi, vsaki dan, in še po večkrat, me lahko srečaš na tej poti.“

Pa kaj bi stala tukaj na cesti? Veš kaj, kar z^umano se napoti na moj dom, ondi te seznanim z mojo ženko, ob enem ti pa natanko pojasnim, kako sem postal iz Savla Pavel.“

Nad vse radoveden sem pritrdil predlogu in po kratkem sva stopila v prijateljevo stanovanje.

Nova Štifa na Dolenjskem.

Bolj ko si ogledujem prijazno stanovanje, tem bolj sem prijetno iznenaden. Zakaj od kropilnika, okrašenega z oljkovo vejico od zadnje cvetne nedelje, od slik na steni, od sohic po^omarah, pa do časopisov in knjig na mizi, vse mi priča, da prebiva tukaj verna, krščanska družina. Zlasti mi je pa ugajal na malem oltarčku lep kip presv. Srca Jezusovega, katerega je obsevala majhna rdeča lučica.

Ko prijatelj opazi, kam da zrem, pripomni, kakor v pojasnilo: „Vir vse moje sreče.“

Prijazna gospodinja postreže s kozarčkom vina, trčimo na vsestransko zdravje, prijatelj pa prične pripovedovati nekako takole:

„Znano ti je, da v dijaških letih nisem bil nikoli veren; že kot otrok sem bil brezverec. Kako tudi? Komaj štiri leta sem štel, ko sem zgubil drago mamico. Oče, sicer dober človek, je živel le za svojo službo in ni imel o vzgoji otrok niti najmanjšega pojma, zato me je popolnoma prepustil v oskrbo poslom. Kadar mi je hotel skazati kako posebno ljubav, me je vzel sè seboj v gostilno, koder sem se navadil onih brezbožnih šal in zabavljic zoper vse, kar je svetega, s čimer sem se tako rad bahal v šoli in pohujševal vas sošolce.

Če mi je primanjkovalo že kot dečku verskega prepričanja, kaj naj rečem potem o dobi, ko sem stopil v javno življenje?

Občeval sem le z enako mislečimi lehkoživci, z njimi popaval in popival cele noči. Tovariši v uradu tudi niso bili dokaj boljši; poštenih ljudi sem se izogibal, oni pa mene. Edina dostojna oseba, s katero sem še občeval v zasebnem življenji, je bila gospodinja, pri kateri sem stanoval. Ona je bila pa tudi edina, do katere sem gojil še nekoliko spoštovanja.

Prišlo je tako daleč, da sem celo hčerko gospodinje, gospodično Elizo, ko je nekoč hotela obesiti nad mojo posteljo majhno podobo Srca Jezusovega, surovo pokaral in ji za vedno prepovedal „onesnažiti mojo izbo s takimi bedarijami.“

Dobro se še spominjam, kako je s solzami v očeh nemo odšla. Jaz sem se pa še dolgo bahal okrog po gostilnah, kako sem tercijarko pošteno izplačal.

Tako sem na to preživel še skoraj dve leti v vedno večjem razkošju, ko Bog nenadoma poseže v moje početje.

Nekoč sem namreč imel dogovorjen sè znano gospodično, ki ni bila posebno na dobrem glasu, sestanek. Nestrpno sem čakal določene ure in komaj se je zmračilo, sem že hitel na domnjeni kraj.

Pot me je peljala preko glavnega trga. Ker sem vedel, da se ondi sprehajajo vsak večer moji tovariši, pa jim nisem hotel razodeti svojega namena, obstanem koncem ulice in gledam po trgu, kje da so.

Pravkar so mi obrnili hrbet in jo krenili proti cerkvi, na nasprotnem koncu trga.

Že sem hotel hitro prekoračiti cesto, kar se zabliščijo pred cerkvenimi vrati lučice, zvonček zapoje, obhajati gredo.

V lepo zagato hitijo moji tovariši, si mislim. Kako se bodo izvili iz neprijetnega položaja.

Čakam in gledam. Mašnik s cerkvenikom spredaj in več osebami za seboj se vedno bolj bliža, tovariši mu gredo pa ravno nasproti. Zdaj so skupaj!

Meni nič, tebi nič, korakajo mimo. Ne zmenijo se ne za luči, ne za zvonček, še manj za duhovnika in njegovo molitev.

Smejajo se in kretajo z rokami, kakor bi ne bilo razen njih nikogar na trgu.

Priznam, da bi se bil v tem slučaju, če bi bil med njimi, ravno tako obnašal, ali ko sem jih od daleč opazoval, sem se začel zgražati nad takim nedostojnim obnašanjem.

Zakaj? Ni mi bilo prav jasno. Ali menil sem, da zahteva to olika. Vsaj odkrili naj bi se, vže radi drugih ljudi, da bi ne žalili njih verskih čustev.

Medtem ko tako modrujem, privabi zvonček vse polno vernikov na trg, ki pokleknejo na tla in pričakujejo Najsvetejše.

Kaj se je tedaj z menoj zgodilo, še danes ne vem. Le toliko se spominjam, da sem klečal odkrit sredi med ljudstvom, ko se je približal duhovnik in podelil sveti blagoslov. V srcu so me pa obhajali neizrekljivi občutki, kakršnih nisem imel, odkar so mi mamico pokopali.

Sprevod je krenil že davno v stransko ulico, zvonček je vtihnul in ljudje so se vže razšli, ko se šele dvignem ves razmišljen od tal in jo krenem s trga, ne vedoč kam. Na sestanek nisem več mislil, le to mi je šlo po glavi: Nekdo leži zdajle na smrtni postelji in ni mu družega mari, kot tolažilo svete vere, za katero se jaz prav nič ne zmenim.

Vse ga je zapustilo, le duhovnik hiti k njemu, da mu olajša najhujšo uro življenja. Kaj pač zdajle misli bolnik o svojem življenju? Kaj bi storil, ko bi zopet okrevал?

Morda je pa le kaj resnice na veri, ki jo jaz tako trdovratno zametujem?

Odkod bi sicer prihajali občutki, ki so me poprej na trgu obšli? —

Zdajle je duhovnik pri umirajočemu. Z Bogom bo mašnik spravil dušo njegovo in mirno se bo preselila v večnost — kaj pa bi bilo z menoj, ko bi bil jaz na njegovem mestu?!

Take in enake resne misli so se snovale vse vprek v moji glavi. Bliskoma sem v duhu prešel in pregledal svoje dosedanje življenje. Zdelo se mi je, da visim nad globokim prepadom in vsak trenutek se lahko pogreznem v globine na veke.

Studilo se mi je moje početje, hrepenel sem po rešitvi, pa iskal sem zaman izhoda.

Ves obupan zapazim končno, da dežuje in da se nahajam zunaj mesta, sredi polja.

Hitro se vrnem, ali ko dospem pred gostilno in hočem vstopiti kakor po navadi, začujem vrišč in krohot tovarišev.

Čuden občutek me je prešinil; kar sem dosedaj ljubil, to se mi je v tem trenutku gnjusilo. Tiho grem mimo in jo krenem naravnost proti domu.

Toda tudi tu ne najdem pokoja! Razburjen hodim gori in doli po izbi in se polglasno sam s seboj pomenkujem.

Ko začuje gospodinja mojo hojo, prihiti k meni, misleč, da sem bolan ter me prisili, da vstopim v njeno stanovanje in povžijem čašico čaja.

Gorka pijača in prijazne besede so mi dele kaj dobro, naпослед se celo osrčim, da razodenem odkrito ves dogodek in vzrok razburjenja.

Dobro me je razumela skušena gospa in me tolažila. Smilil sem se tudi Elizi. Končno smo prišli do zaključka, da moram zapustiti slabo tovarišijo. In da sem to laglje storil, mi je, čeprav s težavo, dajala gospodinja tudi hrano in vso preskrbo na stanovanju.

Minilo je zopet nekaj mesecev. Reči moram, da še nisem bil do tedaj nikoli v tako dobri družbi, kar sem bil živ.

Občevaje s pobožno tretjeredno družino sem se naučil spoštovati versko življenje, spoznal sem svoje zmote in zavrgel predsodke, nevede kedaj; pričel sem zahajati v cerkev, dokler se nisem končno spravil z Bogom v zakramentu svete pokore.

Poln miru v srcu sem se po sv. spovedi vrnil domov in ko povem gospodinji in Elizi, kje sem bil, ni bilo veselja ne konca ne kraja.

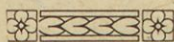
Ob enem mi pa Eliza tudi obstane, kako je molila za moje spreobrnjenje, odkar je spoznala, da sem brezverec, zlasti pa od takrat, ko sem nazival pobožnost Srca Jezusovega za bedarijo. Na čudovit način je Bog uslišal njeno molitev!

Odsihmal sem postal popolnoma miren in vesel. Ves zadovoljen bi si ne bil želel nikoli drugačne sreče. Toda še enkrat je posegla božja roka odločilno v moje življenje. Naklonila mi je namreč Elizo za zakonsko družico.

Kako je prišlo do tega, ne spada v okvir mojega pripovedovanja. Le toliko še omenim, da sem bil kmalu po poroki povišan v službi in da sem se moral z ženko preseliti v to-le mesto.

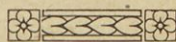
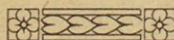
Ali tudi to je bilo v najin prid. Zakaj lepi zgledi in goreča beseda pridigarjev naju je kmalu privedla do popolnejšega življenja v III. redu in danes sta tudi naša dva najstarejša otroka Tonček in Lizika tretjerednika. Upam, da jim sledi, ko doraste, tudi naša ostala deca.“

Prijatelj je utihnil, vsi smo zrlí prevzeti v kip Srca Jezusovega. Po dolgem času pa vzdihne gospa Eliza z zamolklim glasom: „Srce Jezusovo, naš mir in naša sprava!“ S prijateljem pa hkrati odgovoriva: „Usmili se nas!“

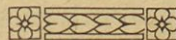
Milo seva
tvoje lice,
rajska roža,
čista Deva,
o Marija,
vernim draga
slednji čas! —

K sebi kliče
ljubko Dete
ljudstvo vdano,
otročiče.
O Marija,
ti nam vladaj
z Jezuščkom!

Božja Mati,
roka tvoja
hoče dušam
srečo dati,
o Marija,
sladka, blaga
slednji čas! —

V dušo sije
božje Solnce,
v njej kraljuje
Sin Marije.
O Marija,
ti nam vladaj
z Jezuščkom!

Stara podoba Matere božje na Sv. Gori, sedaj v Gorici na Kostanjevici.

Idiličen prizor iz vojske.

(K sliki str. 72).

ater Ciprijan Napast, pred vojsko generalni lektor v Kamniku, je deloval najprej v vojni bolnišnici v Gradcu, izredno priljubljen zaradi ljudomilosti in postrežljive ljubezni, nato je odšel proti fronti, delj časa je bil v Bujah v Istri. Vsi, ki so prišli z njim v dotiko, so ga cenili radi skromne dobrosrčnosti, ob enem pa občudovali možat nastop za narodne pravice in pravice priprostitih vojakov, le nemški častniki so mu včasih očitali, da nima nič vojaškega na sebi, da ima samo srce itd. Z očetovsko skrbjo in prevdarnim svetom je podpiral p. Ciprijan sestre po bolnišnicah in ubožnicah, da so mogle tem lažje zvrševati dela usmiljenja. Na naši sliki je videti sestro Julijano, skrbno prednico ubožnice v Bujah. Majhna deklica Jadviga ali „Hedi“, hčerka polkovnika, poveljnika ob severni jadranski obali, je bila za nekaj časa p. Ciprijanova učenka, za drugi in tretji razred jo je pripravil. Nazadnje je na sliki tudi vojni psiček. Naš vojni kurat je prišel nekoč v kraj Izola obiskat svoje vojake. Ravno so hoteli kužeta potopiti. P. Ciprijanu, ki po zgledu sv. Frančiška vsem stvarjem izkazuje ljubezen in sočutje, se je zasmilila uboga žival; ne meneč se za to, kaj poreče ta in ta, se skloni in vzame psička iz vode; živalci je dal ime „Iza“ v spomin na Izolo; psiček je njemu skazoval zvestobo, v zabavo je bil vojakom, v največje veselje pa deklici Hedi. —

Jugoslavija.

Naš koledar ima spredaj še natisnjen „Rodopis avstrijske cesarske rodovine“. Ta rodopis ima sedaj zgolj zgodovinski pomen. Zvršile so se v nekaj tednih velike dalekosežne premembe. Za nas je največji dogodek to, da se je ustanovila naša samostojna država Slovencev, Hrvatov in Srbov (SHS) na južnem ozemlju bivše avstrijsko ogrske monarhije.

Jugoslaviji želimo srečo in božji blagoslov, obenem pa izrekamo vdanost in zvestobo naši začasni narodni vladi!

Začasna narodna vlada v naši Jugoslaviji.

Narodno veče v Zagrebu, vrhovna oblast države SHS:

Predsednik: Dr. Anton Korošec.

Podpredsednika ali namestnika: Dr. Ante Pavelić in
dr. Svetozar Pribičević.

Narodna vlada za Slovenijo:

Predsednik: Josip Pogačnik.

Oddelek za notranje zadeve: Dr. Janko Brejc.

- „ „ prehrano: Dr. Ivan Tavčar.
- „ „ uk in bogočastje: Dr. Karel Vrstovšek.
- „ „ pravosodje: Dr. Vladimir Ravnihar.
- „ „ socialno skrb: Anton Kristan.
- „ „ finance: Dr. Vekoslav Kukovec.
- „ „ promet: Dr. Pavel Pestotnik.
- „ „ industrijo in trgovino: Dr. Karel Triller.
- „ „ javna dela in obrt: Inženir Vladimir Remec.
- „ „ poljedelstvo: Prelat Andrej Kalan.
- „ „ narodno obrambo: Dr. Lovro Pogačnik.
- „ „ zdravstvo: Dr. Anton Breclj.

Smešnice.

Nabral F. R.

Olajševalna okoliščina. Sodnik: Vi ste imenovali to-žitelja vpričo več ljudi falota. — Zatoženec: Da, pa so bili vsi njegovi znanci, so že vedeli to.

Nesporazumljenje. Slikar: Ali ste že kedaj sedeli? — Potepuh (ki mu je sedel ko model): Da, enkrat šest mesecev.

Pri notarju. Notar: Majer, ali pišete svoje ime z ei, ali z aj? — Kmet: Ne, ne, navadno s svinčnikom, g. notar.

Šaljivi tat. Gospod, ki se koplje v morju, tatu, ki beži z njegovo okradeno obleko: Nesramnež, kaj pa naj začnem sedaj? — Tat: Počakajte še malo v morju, znabiti pridejo — vodne hlače.

Iz poročila žandarma. Danes, 20. julija šel na patrolo. Pridem do potoka, kjer je prepovedano se kopati in najdem tam Janeza Kozino, ki se je kopal. Opozorim ga, da je prepovedano tu se kopati. J. K. pa mi pravi: v uho me pišite! Potem, ko se je to zgodilo, sem ga aretiral.

Hinavec. Žena: Tako pozno prideš domov in si tako predrzen, da se še smejiš. — Mož: Toda le iz veselja, da te zopet vidim.

Edina prilika. Zgovorna žena zjutraj svojemu možu: Nocoj si pa zopet govoril v spanju. — Moram govoriti pač po noči — po dnevu tako ne pridem do besede.

Ultimat. Veš, stara, Tvojega večnega klepetanja sem do grla sit, če še enkrat začneš ragljati nad menoj — grem na vojsko — jaz hočem tudi enkrat že imeti mir.

Ga pozna. Zdravnik: Pivo moram Vašemu možu prepo-vedati, zakaj s to boleznijo se ni šaliti. — Žena: Z mojim možem tudi ne, gospod doktor.

Junak. No, naj mi še kdo reče, da ne gre v moji hiši vse po moji glavi — je rekel mož, ki mu je zagnala žena krožnik v glavo.

Glavna stvar. Prijatelj slabemu jezdecu: Čuješ, tvoj konj bo zgubil podkvo. — Naj jo zgubi, da le mene ne.

Hudomušno. Študent sestri: Kakšna peresa pa imaš na svojem klobuku? — Sestra: Čisto navadna peresa goske so to. — Študent: No, to me veseli, da se vsaj s ptujim perjem ne zaljšaš.

Vojna klobasa. Gost (v krčmi): Trihine menda vendar ne bo v tej klobasi? — Bodite brez skrbi, kje naj dobi prostor.

V ognju. To smo bili v strašnem položaju! V eni roki je bilo treba držati puško, v drugi sabljo ... zraven je bilo pa še treba vedno tiščati si nos radi strupenih plinov.

Na višji dekliški šoli. Tudi vojska ima svojo dobrostran. Za kateri veseli pojav se imamo zahvaliti prav vojski? — Za hitro poroko brez trikratnih oklicev.

Tudi dobrotnik. Ali se v vaši trgovini tudi pobirajo prispevki v dobrodne namene? — Seveda! — Kaj ste pa vi dali? — Jaz? Dovoljenje.

Oh, ti otroci! Čujete, otroci, če pride danes novi stric, da nikakor ne boste črhnil besedice o njegovih laseh. — (Res pride stric). Janezek: Mama, ste rekli, da ne smemo govoriti o stričevih laseh — saj jih nič nima.

Dober svet. Star zdravnik mlademu tovarišu: Moj dragi, če začneš že sedaj prepovedovati svojim bolnikom vino, — boš moral kmalu sam vodo piti.

Odkrito. Kakšne smotke pušite? — To zavisi od mojih prijateljev.

Iz šole. Katehet je obdelal ravno tvarino o zakramentu sv. zakona. Prihodnjo uro izprašuje. Kedaj in s katerimi besedami je postavil Bog sv. zakon? vpraša. Odgovor: Bog je postavil sv. zakon že v raju in sicer s temi besedami: Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo.

Katehet razlaga nauk o nebesih. Med drugim omeni tudi to, da jih je le malo, ki pridejo takoj po smrti v nebesa. Zakaj pride le malo ljudi takoj po smrti v nebesa? vpraša potem. Roko dvigne sinček nekega trgovca in odgovori: Ker je prevelika konkurenca. (Besedo je čul večkrat doma, pa je menil, da bo tu na mestu).

Iz cerkve. Župnik je pridigoval o slabih knjigah. Končno je prosil svoje poslušavce, naj njemu prineso knjige, ki jim mešajo glavo in jih begajo, da jih bo vničil. — Veliko je bilo drugo jutro njegovo začudenje, ko mu neki kmetič prinese v župnišče — svojo davčno knjižico.

